GENTILIS

LOGICA

BNCF
Manoscritti
Conv. Soppr.
J
X
30

109

7 × 30

1. Marco
di Firenze

n. 109

·129· de · xiiij · banco · ex pte occidētis

Sciptū magrj Gentilis de cigło sup artē uetem. Couētus S. Marcj de flō. ordj pdj habitum a Cosma Johis de medicis.

Oportet eum pticipāe
opibus gratia iudicij. ꝑ quod
oportet iuuenes existentes uti
opibus. seniores aūt factos opa q̄
diminutē posse. ut bn̄ iudicare ꝑ
eruditorē factam i iuuentute. Verba i scripta
sūt .8. politicorum q̄ hn̄t 2ᵃˢ ptes pncipales. p q̄r
pⁱma ondit q̄ oēs q̄ se ordiant ad sciē debet
discere logicā. p s̄cam ondit q̄ p q̄nam eam didice
rūt debent laborare cē alias scias q̄ mag
uere si[...] fim ondit p id q̄ dicit. seniores aūt
factos. Verum ē tn̄ q̄ phs nō pbat hec de logica
p ista uba. s3 hec pbat de musica. nō tn̄ ual
de conuenienter adaptatur ad logicā. sicut psequendo
patebit. Pᵒ dᵗ q̄ ad hoc ut sciam̄ iudicare de
aliquo oz pticipare opib3 p q̄ addiscam̄ hitū
cognoscitiuū d' illo iudicabili. Cuius rō
ē. Nā illis p que acquiritur pse pⁱᵒ immediate
iudiciū de aliquo oz pticipare si debeam̄ iu
dicare de illo. opa que sūt discere hitū cognos
scitiuū de illo iudicabili sūt hi. g' illis opib3
oportet pticipare si debeam̄ iudicare. Ma. pō
app3 ex hoc. q̄r null' sine illo pncipio iudicare
pt. et iō oz hr̄e illd pncipiū si debeat q̄s iudicare.
s3 q̄cūq3 intendit hr̄e i pncipio oz pticipare illis
p q̄ i pncipio pse acquiritur. Na q̄cūq3 intendit
in finem aliquem necē intendit illud q̄ pse ordina
tur i fine illum. sic q̄ intenderet ire romā necē intenderet
pus exire ciuitatem istam. Mi. app3 q̄r hitū p que
cognoscim̄ iudicabile et ē immediatū et pse pⁱᵒ
iudicij de illo. q̄r iudiciū ē sīna cū cognitione
eta. ut dᵗ Tuli' i sua rethorica. Et q̄r pᵒ ethi
corum ē dcm̄ q̄ unusquisq3 bn̄ iudicat q̄ cognos
cit. et eorum est bonus iudex. si mile bn̄ iudicare
oz intelligere. opa aūt q̄ sūt discere hitum
illū sūt illa p q̄ pse hitus ille acquirit. et iō
app3 mi. Conclud' g' q̄ oz gratia iudicij h̄ndi de
aliquo pticipare opib3 p q̄ acquiritur hitus p
que cognoscim̄ illud et de illo iudicamus.
Et iō dicebatur eodem .8. politicorum q̄ unum
aliqd i pᵒ luius ē eos q̄ nō communicauerint opibus
iudices fieri studiosos. Et tūc exposi
ta declarata concludit phs ꝑ qꝺ oz iudicare nēs
existentes uti quāz opib3 sūt. p q̄ acquiritur hitus
cognoscitiuus p q̄ iudicabit uł iudicare poterit.
Ista aūt cōuenienter adaptatur ad logicam. nam
null' pōt iudicare de oīone significante uerū uł
falsū. ingenium talis ē. utrū sit bene composita uł
nō n̄ p logicam. q̄r ipsa sola hoc docet. Iterum
nullus pt euadere sophismatos q̄n alij discur
rūt ab uno in aliud dicēdo si hoc ē g' hoc ē. et h'
i quacūq3 scia. Utrū aūt tal' discursus sit

bonus uł nō p n̄ pt cognosci n̄ p logicā. q̄r ipsa so
la hoc docet. et iō oz gratia iudicij h̄ndi de talib3
entib3 iuuenes existentes in logica uti opibus p
q̄ eā acquirūt. et eā hn̄tes pticipare opib3 eius
iudicando d' dcīs entib3. app3 g' p. et de s3dit
in ūbis suppositis. Seniores aūt factos opa q̄de
diminutē posse aūt bn̄ iudicare ꝑ eruditorem
factam i iuuentute. qꝺ ualde conuenienter ad logi
cā adaptatur. Cuius rō ē q̄r logica ꝓpe et
pse n̄ ē scia. q̄r nō ē de ente extē aīam. s3 de
modis entis factis ab aīa. iō ē mag organū
ad scias. ut dᵗ simplicius sup pdicamēta. et iō
phs pᵒ top' dᵗ de logica. q̄dā aūt nō ꝑ se eli
gimus. s3 ut p ipam aliqd a' cognoscamus.
Et ꝑ hoc 6ᵒ metaphisice. diuidens ꝓpe sciam. diuidit
pᵒ i actiuam. et pᵗ i cōtemplatiuam. et pᵗ contempla
tiuam i .3. ptes pncipales. phicam .s. naturalem. mathematicam.
et diuinam. et de gramatica. logica. rethorica. et poetica
nullam fecit mentionem. q̄r nō sūt scie ꝓpe. s3 sūt
organum in sciis. ideo seniores factos i ea et
doctos. nō oz i ea immorari q̄r nō ē pse per
fcō intell's. s3 organum et uia i pfectōem. et hoc est
opa diminute. s3 oz se transferre ad scias
reales q̄ sūt pfectōes intell's. cuiusmodi ē phylosophia
maxime. et oz p logicā posse bn̄ iudicare ac
quisitum i logica. et sic app3 2ᵃ. Appz g' q̄ dō
tale ꝑᵒ adaptatur eam ad logicam. q̄ opp3
gratia iudicij de modis arguendi i quacūq3
scia. pticipare opibus logice .s. discendo
eam et iudicando p eam. ꝑ iuuenes i logica
existentes oz uti opib3 logice. discendo ipam. senio
res aūt factos et pfectos in ea. oz opa dimi
tere .i. nō immorari in ea. s3 ire ad alias scias
et oz posse bn̄ iudicare de modis arguendi
i quacūq3 scia. ꝑ eruditorem factam i iuuen
tute in logica. Sed ut eius naturam mag
uideam̄. ē sciendū q̄ tota logica ē de entib3
factis ab intellectu. s3 qꝺ cōcedunt cōiter logici de ipsa.
s3 tp'ᵉ ē opo intell's s3 q̄ p3 ē de aīa. Quedam ē sim
plicium intelligentia. ut puta q̄n ī intellit simpli
cem q̄ditatem alicuius. uł q̄n intellit q̄ditatem hois uł asini
simplr. Alia ē opo intell's q̄ ē i diuisibiliū compo
sitio. ut p' q̄n ī compōt unū ē ad p compleꝫ ūbalem.
Tertia ē discursus unius ad alterum. hāc aūt .3.
opōem nō pōt phs. s3 q̄dam eius cōmentator nomine Johes
gramatice ipam sup addidit. solū aūt phs pōt pas
duas. Scdm hāc aūt triplicem opōem intell's
distinguitur tota logica. Nā d' pma opōe intell's
.s. de simplici intelligentia indiuisibilium dicitur in
pdicamentis. i eis detiatur de tīis icomplexis ordina
bilib3 in linea pdicamentali s' sub et sup q̄ s' pᵃᵃ
opōem ab intellectu ad pherdū tū. Simili aūt

p vetas detiatu de pporib sui cuib q sz fiat oportz
intellus ad phedunctu ab ipo que e invisibilium opo.
Sedz at. 3. opo distiguitur li atus noue, q e discu
sus uni ad aliu. Tal' a discursus no e n sic qua
da mo arguendi, n sili e g h e. iste at mo argue
di pt d' qsi ul sb rete sua co no dscededo ad ali
qua sui ptez sbiectaz, p q sip ad phendz ab itell'u
a ut sic de ipo detiatur i poib. i ei d'tiat d ou
mo pp arguendi, v' no solu detiat de mois a
guendi dpa sz a de mois arguendi recto ice l
poce. qd pz i illo ca. Dm at dpa a rethoica.
2 poz. vl pt qsi ne dhiu ad aliq sui ptez sb
iectaz, a hec e dr qz ul p illa cui pte sub
iectaz pbat q na ut na e, a nec ut nec e.
vl' solu pbari q na no tn ut na a nec set
solu pbalie. Si po m sic de ipo detiat in
posterioribus na i detiatu de d'monstratione p qua p
batu q nec au nec. sic m a hec e dmpplr.
q ul ne pbat q pbabilite ul no pbatu
aliq m n nidet, a hec totu acipiatu p vno
mbro. vl' m pbablie no ei pbatu. Si po
mo ut sic de ipo detiatu i top. ibi ei detia
tur de sillo dpa. a de illo sillo q pue d' pri
nationez illi a hec e rale q hec fiat i eodz libro.
qz sic dz 2 celi a m. tectu e index sui a ob
liqui. n ei detiat de uno hz d'clari de alio.
Si at qsidetu 2 m sic de ipo detiat i elec
cis, i ei detiatu de sillo sophy q m i ferre
sua q ez no tn infert. sz peccat p aliqz fallan
a h' tietu distictio tota loyce q pti ad libros
q sut de ete loyce. Sz q no sit aly libri
loy no s e de ete loyce sz solu ad bn ee. et
eo ordinatu ad p d'os libros sic e lib porph
sey ph. top. b. dionz lo. sic cathegoricarum
sillo a ypothe a retrtus sz qz sepiu as
e om sui q'lit ordiente ad pdos libros ob
[illegible] breuitate obmicto!~

Cum sit necessariu Grisaroi etc. Licet
sit insuz q'lit iste liber no e de ee loyce
sz solu ad bn ee, n o tn hic sut illa vj.
inquirenda q solet iqri in pn'a librorum. s. q sit cas. q
hui li. q d li titulus. cui pti phye supponatur. Ca
use at sut q s. mat. form. efficies a final. Cau
sa mat' sui sbiz ul obm li. qz i ide ipotat dz ut
solu p rone. dz ee ule n q q3. Unix q sa
q d e ule. q da e ule qd e res vera exns
ex aia. a q da e q d e iuentu. v'g. qn intellus
i tlit q ditate ut e abstracta a pncipus i diui
dnatib. et tal' ectu dz ee ule. d pn qn intel
lectus q ditatem hois q e abstracta a pn's i diui
antibilia, ec illa ecitu sic abstracta dz ule qz
e repibilis i plibus a pn de eis, a tale ule est

res na, no ei e sem ab itellu faciu ei posset
intellire it q facit tinu hoiez, q solu ptitlz
illa ecitu ht ee abstractu. a eode mo pt dici
de aliis q ditatibus ut d ost ad eq. Uleitu est
qd da aliud ule q d e res na e tn mag ab
stractu ut pz qn intell' viidet i ecitu hois aliq
q petatez in q q icat cu alio asse a q b diffe
ecitu ht ut pii sentire qz i eo q icat cu asino et
bove. et pcip q illa q po p q dienz ab a q e cas
q e a te illud abstrat ab his p q e difuz in i
a i pole n adsignan a nocat al' ita q al' e res
na a e ule qz e abstractu a plib a d ipis pz
nnc at tale ule no e sbiz i libo isto. Sz a
e ule q dz ite 2 a h fit p i mo ab intellu
nidz ei inc qn sic abstrat q ditate aliq ip
q ditates hois q no solu e abstracta a pbil' set
a q no pz n de hus q solu d'fut p q da acca qd.
a tuc ab i pretia in illa q dita repta, fundat ite
tioz 2 a q e spes. qz mo intellndi i ule q e res sb
illa pretia dz spes a tal' mo itell' e 2 i teto. a q
spes e q da ule no q sit res exns ex aiam
sz solu ht ee i aia sile qn abstrat a ule q e ma
g abstractu q spes vidz q i e q da petas posteri
oz i eo q no e d ecitu ipi qz i pz d plib q d fut
p sbz a q ecitu h e a p q no spe a ab i p et a fun
dat i ite z q da que e gn i q mo intelligndi
at sb illa pe repta res q e pz d plib ac
dz gn qd e 2 inte a tuc d' al' e gn ita q gn e
q da ule fctuz ab itellu a p d plib qz i oib i qbus
repit illa pe q e pz d plib diferentibus ecitu h e.

Eode m q stutu dtaz p i catione a pe i reptus in
hus q sut ne res extra ex aiaz mo tale ule
dz ee sbm ili i q e ite 2 cau ab intellu et
i eut. q. s. g. spes. a e. Et dz sbm ili i sui ule
q e supp i b enologia ad i et ex hec pz q sic ca
malis. Ca no forzhs sic i alias e d s. form
tractat. a form tractandi. Forma tcta e dio li i suas
p pnles ptu pn i ptes mag minutas.
Et dz tal' disti o form p siltu i reb i nalibus. v'g.
i bone a cane. dmo. n. q bos dfet acane eo q
ht a d form a d dispoez mbroz hz bos a a cane.
ita q dispo a distictio mbroz dz form sui figua
eodez ptes i libris sut sic mbra i alib, et
distictio ptu suo mo i dz form. ita q form tracta
e disti o li i ptes suas. Form at tractandi e mo
agendi, qui e m's. s. diffinitiuus. diuisiuus. pbatiuus.
i pbatiuus, a exe positiuus. Et sic iste autor pot
dit diffiendo diffiet ea oia. 9. nlia ut pate
bit a diuidendo qz e diuidet, a e exe positiuus y po
ne tot exe q est mirabile. no est pe pbatiuus
nl' i pbatiuus, sz solu narratiuus. Ca at effia
ens fuit q da phy gens noie porphirius.

qui ad facilioez agtioez coz q sut tdita i pnts
exponit p li a ex hec pz q i liber o diatu ad illu.
Ca n fial' e agtio coz q s tdita i pntis etc.
Lib titulus e. Incipiunt ysagoge i. itroduc
tiones por ad cathegorias arz. i. ad pnta. Cui
pti phye supponatur. dd q rohi, eo q e d' te
rois sui de ente sco ab aia. Hiis uisis
nendu e ad form tractatu q i dioe libri qstitit. lib
at i pnia sui dide i. duas ptes dividitur. s. i phe
a tctu. 2. fac i cui dr. videtu at m. Sz for
te diceret aliqs qz appo phe i libris. Dd q sicut
ule q 3 d aia q dz poni p tato qz i phe dz fi
nis de eode quo dz d'tiari i li ut p hec audi
eo ad apphedat cote qz sala i sbz li. Exteriu
dz poni a mo pcedendi ut facilius ad phedatu
q seqtur, a ibi dz poni utilitas scie, ut phe
discipls reddatu mag docilis. Pars pa dy
dit i ptes. d. na i pa p po intez ona a eaz ite
mo i gnali mag i 2 p resunt itez sua eaz in
tetois a mo pcee mag i spali. 2. f. i. Ildo no
quadmo dhuo. pa i. d. na po po intez d e cam
intetois a mo pcee. 2 excusat se a q bus daz
q nob n d'tiandis hic d q b fecerut mtoez. 2 a
i oppor d gnib. Dicat po allo q s q da sua disci
pulez Grisaroiz. O Grisarbi cu nosse qd sit gn
a spes etc. sit nec. i. utile ad li pntoz arz. a ad
arte diffitiaz. a ad arte diam. a ad arte dmita
tuaz a p hec tag az sue intetois ego voles tibi
facere breuem tractatu i ultu tetptabo b'uite
dice t a narrare ea q dcta sut ab antiquis d ipis
mo i tdonatois a facili. a p hec dat g itetoem.
abstinens me ab altis qnb diffialib a qectas
leuis qnes d ipis mediocrite. a p hec dat mo
pcee. adix mediocrite qz hec no inulte facere m
inimis sbtili nz e nimis tradie. Unix qd
sci q nec dz multis mois. q no m dz nectarii
simp ut pn i q e ipo alr se hre n dz ee.
Alio m nec e q e sb q ditoe n nec e me sedere
du sedeo. Tc m dz nec q ide e q moletu n nec
e lapide ire sbsuz cu phiaa. a de i nec loqtur
phs q me. dr ca q mo me cogit h facere.
Quato m dz nec id q e ientabile sic pnato
dz nec ad gnoez n pz po ph i. e nec ide e
q ien. vn d' i 9 q nec i sui i pe. Et i at
utila possunt qsi du. s. hec. l' b q e tdita i libo
isto. si po m sic dico q ista e nec ad li pntoz
po mo sui indo nec. d' ut suane ut h q sidranti
sic di q st nec i. utila qz dato q lib i no fuisz
scuo de eis. ad h p s sez hre sciaz pntoz p ea q
dca sut d eis i top. Et iudee nos maio
res sibi bn sbtilit i spiciam posiz dice q nullo
mo e nec h p mo nec qz sic pz i pntis ei de

tiatu de rebus nro exntib ex aiaz n e ordiabiles
i pre p sbro n tal ordiato no fit p i 2 ite yo
sit p q oda pnias q e sic rocs forbes ipoz, a hec
n faciunt sic patebit i sciis suo loco. Sca e et
q li i ulia e utila ad li pntoz qz p ista modu
deiz e e i. q diuisoz gnuz a n sbalenati po ac.
Ad q gscere g a itelle d' eni. oz q gsce qd e g. spes.
a dna. e' e sca f i intet d po a acci. dz e e q p m
e sbe etc. a ad singta e petate i reb pntoz d
e res, ad itelligere g q lr illa dm pa oz agnos
ce q d sit pz, e dein e q sba n e i sbo sic accns i
sbo a io ad i intelli oz agsce q d sit accns. Di
cut e ista utila ad diffitioes qz diffitioes aponunt
ex gne a dria loqz d nro diffitionib volendo g co
gnosce diffioez oz agsce ea ex qb apo ea ah sit
gn a dia. gn g a dia faciunt ad agnitioz diffionz
Sz statu tudicas n e ven q i ualeat ad diffioes
qz i diffionib no po gn a dia q e inte sz res.
Et si pcerec h e gn a dia. Sz d q i diffionibus poz
gn a dia res d' qsi n tn pcetus ut realite ide
ipotat qz i ulla ecte qpo i diffione qz eadez
petus cu eode nlla e q po. sz ut dnut pnoz
hic ponitu i diffioe q i p uma dz hre longuis
a dne. mo gn a dia a st 2 intenes sz no po
natu i diffionib, ualet tn hic sig ad agno illa.
q i ponitu l' hic gn l' hic dia. qz p hec q scio q hu
ic n pn ali q petit petas a qua accipit ro gnis
scio q i pt sidari ro gnis i teto a p qno q ipa
possz poni i diffione loco gnis. cote no d dia
a sic pz q g a dia ualet ad diffioez. Silr a
spes qz sola spes diffinitur. ut g sciam qd dif
finiam oz agnosce spez. Ppu at a accns q
ualet ut sciam ea intare ne no pnaz ea i diffi
ntionib qz i eis no adiut. Silr i ualet ad
diuisioez. diuim ei gnia i spes p dias. ad agnos
cend g dioez i oz agnosce gn q e i i spes
i q s diud. a dias p q s diuit. Silr accns q p
qz accns diu i pnia q e ut g agsca ista dio oz
agsce qd d' accns a q d pnu. Silr ualet ad de
intioez qz i d intioe qclud', ppia pn d sb, a io
oz agno pnz, a q a i no gclu q q d e de eo cui
e n pno q q d e cu inod e gn a dia. ut agnos
cam q no possut qcludi ualet ad d'mroem
Silr a accns q no demitat a ex hec ualet
ad agnitoez d'mrois n a spes demtat q q d
a ualet ut ipaz a ipaz a accns sciam intare
ne ipa pnaz i q b d'mrois ut aliqbi d'mostrat.
Modo e a q li a d tiatu d gne a spe h' i i top.
qz h d'tiat de eis s q ualet ad a gtioez coz q s e
tradita i pntis. i top. at no. na ille liber e pos
terior pdicamentis, h i d'tiat d illis ut e. 9. pta.
p q i distiguntu eos ppos a pblema diantur.

Mox de generibus etc. Postquam posuit prohemium
in quo posuit intentionem suam cum intentionibus
et modum procedendi et cum hoc quod dixit quod volebat se
abstinere a quibusdam quaestionibus, ipse ista enumerat quaestio-
nes illas a quibus vult se abstinere et dividitur in duas quia primo
facit quod dictum est. Secundo dat causam quare se vult abstinere
ab illis. Secunda ibi: Altissimum enim est. Dicit primo quod de generibus
et speciebus maxime ipse vult recusare dicere sive ipsa sint
entia existentia extra animam sive non sed sint solum in intellectibus
et istud membrum subdividit quia ex dato quod sint in intellectibus ipse
vult recusare dicere utrum sint in intellectibus nudis qui
dicuntur intellectus preconcepti in ipsa corpore cum suis caritatibus (?) an sint
in intellectibus puris qui dicuntur intellectus substantiarum separatarum et ma-
xime divini. Sed sciendum est hic est sciendum quod opinio fuit
Platonis quod anima nostra creata sit in orizonte eter-
nitatis quod dicitur in fine generis intellectualium et quod cum creata esset
statim esset perfecta scientia et virtutibus, sed quando mergebatur
corpori propter molem et grossitiem corporis omnium oblivi-
scebatur quae sciebat, sed postea per exercitium et studium
omnium recordabatur quae oblita fuerat. Sed ista opinio est
improbata secundo posterior (?) propter quod obmitto. Nunc autem
dicit auctor quod vult obmittere quaestiones istas scilicet utrum
universalia sint in illis intellectibus vel non qui sunt uniti corpori
carentes (?) sive cum carentia (?), sed in intellectu divino vel substantiarum separatarum.

Tertio post secundum quaestionem an ex dato quod ipsa sit etiam
in natura ipse vult recusare dicere utrum sit corpora-
lia an incorporalia, et utrum ipsa sit posita in sensi-
bilibus sed est ut dixit Plato an separata a sensibilibus
et omnia quae sunt consistentia esse tales quaestiones. Intelligendum
quod est in intellectu quod magis vult recusare hoc dicere
de generibus et speciebus quam de aliis quia genera et species
abstrahuntur ab individuis quae sunt sua supposita
prout sunt in intellectu. Plato autem posuit ipsa esse abstracta
secundum esse reale et ita quod ponebat in communi abstractum
secundum esse reale et separatum ab individuis et sic universalia
intellectualia et nominabat ista universalia ydeas separatas.

Philosophus autem ponit ipsa esse separata secundum considerationem
solum ita quod de hoc fuit quaestio inter eos sed alia universalia non
accipiuntur ut abstracta a suppositis sicut prout sunt ad sui(?)
... sed solum ab alio ut differentia quae accipitur a generibus propriis (?)
... et ideo magis est dubium utrum genera et species
sint separata ab hiis a quibus abstrahuntur secundum esse
quam de aliis tribus universalibus et ideo magis dixit de generibus
et speciebus quam de aliis scilicet differentia proprio et accidente. Vel
dicendum est secundum quod de solo eorum quaestionum et post-
ea ista quae est utrum universalia sint etiam in natura vel non esse.

Dicendum quod quaedam sunt res quae habent esse solum in intellectu
et non extra animam quomodo sunt etiam facta ab intellectu
ut non vacuum (?) [illegible] chimera etc. Si igitur quaeratur
de hiis universalibus dicendum quod non sunt etiam in natura sed solum
in intellectu. Alia sunt universalia sunt res quae habent esse
in anima et extra animam sicut sunt universalia quae sunt de rebus

existentibus extra animam ut homo, animal. Si igitur quaeratur de
istis dicendum quod quantum ad esse abstractum et cognitum oportet habere
esse in anima, sed quantum ad ipsorum esse reale habent solum
esse extra animam et secundum quod sunt in intellectu in universali et particulari. Si
autem quaeratur quod utrum sint in intellectu puro vel nudo dico
primo quod non sint in intellectu nudo quia non potest apprehendere
universalia eo quod virtutes sensitivae deservientes intellectui
non sunt sic dispositae et perfectae quod possit ad apprehendere
sed est sic bestia quaedam in principio nativitatis
et homo est quod dicitur est secundum animam quod est sicut tabula rasa in qua
nihil est pictum. Si autem quaeras utrum sit in intellectu puro
vel divino, dico quod possunt esse non tamen sic habent esse
abstractum et sunt universalia quia per hoc quod est esse abstractum
quia deus non intelligit per abstractionem sed solum per suam substantiam.
Verum est quod quantum ad cognitionem non sicut universalia cum deus
sit maxime universalis non tamen per abstractionem sed quia deus est
maxime abstractus id est universalis non per abstractionem sed causalitate.
Et ideo ut sic esse quod ab ipso ad apprehendendum est universale non
tamen abstractum. Sed intelligendum in quo intellectu habent
esse talia universalia. Dicendum quod in intellectu humano postquam per eos-
sa sunt perfectae virtutes deservientes intellectui. Tertio
restat respondere ad secundam quaestionem quae est utrum ipsa sint corporalia
vel non. Et dicendum quod quaestio potest quaeri de universalibus actualibus vel separatis.
Si quaeratur de universalibus separatis, iterum distinguo quia vel potest quaeri de
universalibus separatis sicut de intelligentiis, vel de non separa-
tis. Si quaeratur de separatis, sic dico quod cum illae sint
primum actu abstracta nec illa sunt corporalia quia separa-
ta sunt ab omni corpore quod est suscipere trinam dimensionem.
Si autem quaeratur de universalibus separatis in sensibilibus, sic dico quod sunt corpora-
lia non quod sint longa lata et profunda ut sunt sic abstracta,
nam homo in communi non est longus nec latus sed sunt corporalia, quia
quantum ad esse ipsorum reale sunt nata suscipere rationes
corporis quae est longum latum et profundum quia per tales dimen-
siones sunt terminata ad esse hic et nunc. Si autem quae-
ratur de universalibus accidentibus, tunc dico quod non possunt quaeri
utrum sint corporalia quia non sunt in corporibus vel quia habeant trinam dimen-
sionem. Sed primo modo dico quod accidentia non sunt corporalia quia non
sunt fundata in corporibus. Si secundo modo scilicet quod suscipiant
trinam dimensionem, sic dico quod non possunt quantum ad accidentia de genere quantitatis
quae suscipiunt rationes corporis quia sunt de genere quantitatis quae
dicitur trina dimensio, non tamen dicuntur corporalia quia suscipiant
rationes corporis quod est de genere substantiae. Tertio ad tertiam quaestionem quae
quaerit utrum ista sint separata a sensibilibus vel posita
in sensibilibus. Dicendum quod ut dictum est universalia separata a sen-
sibilibus abstracta et secundum esse et secundum considerationem sicut omnes in-
telligentiae. Sed dicendum sunt non abstracta a suis
suppositis et separata. Dico quod in ipsis potest reperiri
nisi species et illa non est abstracta nec secundum esse nec secundum
considerationem ab individuis quia cum individuum non addit
super speciem. Sed loquendo in potestate (?) reperiri genera sic intelli-
gentia abstracta ab intellectu natura [illegible] sicut et ratione et sic
de aliis, quia in tale genus non est separatum ab eis secundum esse.

reale sed solum secundum considerationem. Sed si loquamur de universalibus
istorum inferiorum, dico quod possunt considerari vel quantum ad
esse reale ipsorum vel quantum ad esse cognitum. Primo dico
quod quantum ad esse reale ipsorum habent esse in sensibilibus solum.
Non enim homo vel animal realiter loquendo reperitur nisi in hoc vel in illo.
Sed quantum ad esse cognitum et abstractum ipsorum non habent esse
nisi in mente. Deinde cum dicit: Altissimum enim, red-
dit causam quare vult se abstinere a tractatu istarum
quaestionum, et dicit quod propterea vult se abstinere quia ne-
gotium de tractatione ipsorum est altissimum et egens
maioris inquisitionis quam sit inquisitio logicae, et quod ipse in-
tendit tractare de ipsis universalibus secundum quod spectant ad
cognitionem logicae, ideo de ipsis obmittit. Intelligendum quod
est sciendum quod triplex est negotium scilicet altum, altius, altissimum.
Negotium altum est naturale, altius mathematicum, altissimum non est
mathematicum, iste autem quaestiones considerantur a metaphysico et a physico (?)
tangit de ipsis in quarto, quinto, et septimo et in decimo metaphysicae, et ideo ne-
gotium tractationis ipsorum est altissimum. Deinde
inde cum illud nunc in parte in qua resumit magis in speciali
intentionem suam et modum procedendi. Et dicit ego temptabo
tibi igitur demonstrare de istis universalibus scilicet de genere
et specie et de proprio scilicet de aliis tribus in quantum antiqui tracta-
verunt vel de meo autem quantum maxime peripatetici
tractaverunt. Intelligendum quod est sciendum quod antiquitus fuerunt
tres sectae philosophorum scilicet stoyci, peripatetici et epicu-
rei. Stoyci posuerunt suam felicitatem esse in
moribus, unde stabant in porticibus ad reprehendendum
in moribus transeuntes, et de tali Seneca, ad cuius tempus
stoyci astoris (?) quod est porticus. Epicurei posue-
runt suam felicitatem in cute curanda, unde dicuntur
epicurei ab epi quod est supra et cutis quia supra
cutem curandam studebant. Peripatetici non
studebant in inquisitione veritatis, de quorum secta
fuit Philosophus, et ideo quia imitatur Philosophum iste autor
vult tractare modo peripatetico de ipsis.

Videtur autem genus neque species etc. Postquam auctor
in prohemio posuit philosophus suum in quo reddit intentionem
et causam intentionis et modum procedendi, ipse in ista parte prosequitur in sic dicta
prosequendo de istis quinque universalibus. Dividitur autem hic pars in partes
quinque. Nam primo determinat de istis in se et quantum ad convenien-
tiam. In secunda parte determinat de ipsis quantum ad convenientiam et differentiam.
Secunda facit ibi cum dicit: Commune quidem est omnibus. Prima in duas. Nam primo
determinat de istis universalibus in se. Secundo recapitulat dando
intentionem suam respectu. Secunda in omnibus generibus determinatis etc.
Prima pars dividitur in quinque quia cum istorum predicabilium quaedam predican-
tur in quid, quaedam in quale, ideo dividitur. Nam primo determinat de
predicabilibus praedicantibus in quid. Secundo de predicabilibus praedicantibus in quale.
Secunda ibi: Differentia vero dicitur etc. Quid autem sit praedicari in quid
et in quale posterius patebit. Prima pars dividitur
in quinque. Nam primo premittit quaedam communia predicabilibus praedicantibus
in quid scilicet generi et speciei. Secundo prosequitur de ipsis. Tertio epilogat
dicta de ipsis. Secunda ibi: Sciendum vero. Genus vero dicitur. Tertia ibi: De

genere quidem et specie. Dicit primo quod neque genus neque species videntur
dici simpliciter sed secundum multos modos. Intelligendum quod est sciendum quod sic exigentia
facere debemus quod non omnes dupliciter quaedam dicuntur univoce
et quaedam aequivoce. Et univocum in distinguitur quaedam sunt principalia
et quaedam appellata. Dicitur autem nomen univocum in quo solum importat unum
significatum, ut homo, animal et huiusmodi. Aequivocum autem nomen dicitur in quo
plura significata importat, ut canis, quia importat latrabile
marinum et caeleste sidus et sic. Secunda quia importat hoc vel illud.
Tunc dico quod si in aliqua scientia determinatum de aliquo aequivoco
cum in distinctum sit primum ignotum eo quod non sciatur
quo significato dicitur illud in scientia, et quod primo distinguat quia si
dicatur canis ne sciatur pro quo significato debeat ipsum intelligere,
ut pro latrabili vel caelesti vel marina belua, quod non
contingit in univocis. Si enim dicam homo statim mens
ad apprehendendum talem conditionem sive scientiam aliquam et quod dicitur de
univocis, cum igitur genus et species sit aequivoca et multiplicia, oportet quod
in principio distinguatur ut sciatur pro quo significato debeant
intelligi in scientia et sic fecit hic autor. Item notandum est quod
multiplex dicitur multis modis et est expressum multitudinis
non tamen nec (?). Sed solum probabile a isto modo sumitur primo topicorum.
Ubi dicitur quod probabilia sunt quae videntur omnibus vel pluribus etc.
Et iterum multiplex est expressivum multitudinis et proportionis quia multo
et post potest sumi hic, quia in utroque dicta in (?) addunt. Et tertio mo-
do solum est expressivum appetitus et non exprimit hic quam
tamen quia ille similiter est sophia, quia multiplex esse simile et non
est, et aliud concludit et non concludit aliud modo non sumitur hic.
Sed forte diceret aliquis quia cum iste dixit simpliciter et non
dixit uno modo, dico quod non est idem quia hic simpliciter
nullo uno modo convertuntur per hoc quia simplex et compositum sunt opposita
composita autem in se plura includunt quia saltem duo, unum
solum non est compositum, cum igitur simplex sit eius oppositum, per oppo-
situm simplex non includit nisi unum, unde simplici-
ter est quod uno modo. Sed tu dices ego nolo
probare quod genus quod ad aliquid suum suppositum sit aequivocum
quia genus est aequivocum, sed aliquid suum suppositum ut puta
col[lectio] multorum est genus, igitur multorum collectio erit
genus aequivocum. Ad quod breviter dico quod ratio non
concludit sed peccat per fallaciam accidentis, nam ibi
variatur medium quia cum dicitur genus est aequivocum in maiori
genus ibi accipitur pro ista voce genus quae importat tria
significata. Sed cum dicitur quod col[lectio] multorum est genus, dico
quod non est illa vox genus quae est aequivoca, immo est
significatum illius vocis, et ideo mutatur medium propter quod
non concludit. Deinde cum dicit: Genus enim. Ipse
ista prosequitur de predicabilibus praedicantibus in quid et dividitur in quinque, quia
primo determinat de genere, secundo de specie. Secunda ibi: Species enim dicitur etc.
Prima in tres. Nam primo ponit tria significata generis. Secundo elegit in
de quo intendit et de illo prosequitur. Secunda ibi: Tertio modo genus
prima in tres secundum quod tres sunt acceptiones generis quas ponit.
Secunda ibi: Dicitur autem aliter. Tertia ibi: Dicitur autem aliter (?). Dicit
primo quod uno modo dicitur genus collectio multorum quae quodammodo se
habentium ad invicem, ut pro quod una cum suis legibus

et motibus et situatione et habitudine se ad invicem ad producendum et secundum illam significationem genus collectio Romanorum dicitur genus ab habitudine unius principii ut patris Romuli et ab habitudine illorum que est illorum institucio habitudinem se aliquo modo ad illam connexionem que est ab illo principio Romuli et fuit eorum principium per quam connexionem illa institucio est divisa ab aliis collectionibus aliorum ut puta a collectione Florentinorum vel Lucanorum. ¶ Consimiliter sic licet. Iterum est quod genus dicitur ... collectio aliquorum quomodo se habent ad unum ... ad unum aliquod habuerunt principium et ad se invicem. Sed secundum quam significationem sunt genus collectio Romanorum dicitur genus ab habitudine unius que exponit se ipsum dico autem Romuli. nam Romulus fuit primus Romanorum ut a suis ab habitudine illorum que est institudo illorum dico se habitum quomodo ad se invicem et cognitionem. id est illam connexionem que est ab illo suo principio id est a Romulo. que est una sub eis legibus et statutis que distinctionis ... ab aliis suis collectionibus aliorum gentium vel ab aliis suis significatis generis tamen primum est melius dictum. ¶ Deinde cum dicit dicuntur autem alia. Ponit secundum modum acceptionis generis et dicit sic. secundo modo dicitur quod dicitur ... ad producendum. Secundo ibi hec autem ... Dicit quod aliud dicitur genus quia est quod est principium alicuius generationis per quam dicitur genus sicut pater mater et locus. et secundum istam significationem genus dicimus Horestem habere genus a Tantalo quia Tantalus fuit pater Horestis. Similiter dicitur quod pluribus habuit genus ab Hercule nam Hercules fuit pater eius. ¶ Tunc exemplificat de loco et dicit quomodo Pindarum esse Thebanum genere quia fuit de Thebis et plures dicit esse Athenienses quia fuerunt de Athenis. et sciendum quod patria sive locus est principium generis sicut et pater. ¶ Iuxta quod est intelligendum quod sicut dicuntur assignando ... quedam nomina dicuntur ... Locus potest dici genus nam est principium in generando quod potest probari experientia ut spectat ad propositum quia videmus aliqua generari in quibusdam locis que in aliis generari non possunt sicut quedam poma arbor et generantur in Ytalia que hic non possunt generari. Similiter hic generantur bubones et serpentes non autem in Ybernia et sic de multis hoc autem non est ... quia locus est principium generis. ¶ Sed est intelligendum quod locus sive patria potest tripliciter intelligi uno modo pro cumulatione domorum fossis vel muris circumdatarum et sic non intenditur hic. Alio modo pro hominibus habitantibus in tali civitate et sic non intenditur hic. Alio modo pro quadam virtute emissa a corporibus superioribus ad ista inferiora secundum quod est in tanta distantia ad orbem. et hoc modo hic intenditur. Possunt autem intelligi secundum quod est superficies ultima corporis continentis. Non ut sic intenditur hic. ¶ Deinde cum dicit hec autem ... Inprimis ... comparat istas duas acceptiones generis ad invicem. et dicit quod significationes generis secundo modo dicta est principalior et prior quam significatio generis primo modo dicta quia Romani dicuntur illi qui descendunt ex genere Romuli nam ... descenderunt ab illo ita quod fuit sicut patet eorum generis eorum. ¶ Eos in Achropides dicimus qui descenderunt ex genere Achropi et proximi ipsorum qui fuit a

sicut pater Romuli eo quod fuit principium generis Romanorum. Sed principium generis ... quod est principium intrinsecum ... de ... aliquam habitudinem ... ad se invicem et ad unum ad ... Dicitur genus quia nos videmus ... ab aliis collectionibus aliorum generum dicebantur tota illa collectio est genus ... Sed secundum primum dicitur de ... acceptione ... quod dicitur genus ... principium generationis. per ... sed quod dicitur genus collectio illorum descendencium ab uno primo. ¶ Iuxta quod est intelligendum quod sicut ... aliquid non quod dicuntur sunt ... sua significata equaliter ita quod non unum per prius alterum per posterius sicut canis importat latrabile marinum et celeste sidus ... non magis ... celesti sidere. Aliqua autem ... [illegible] ... non ... ¶ Deinde ... [illegible] ... ¶ De ... [illegible]

[illegible]

... quedam dicit ... ad ... ad significandum esse ... ¶ ... [illegible] ... ¶ Sed forte dicit ... [illegible] ... ¶ Tunc ... [illegible]

Sed ... [illegible] dicitur genus ... ¶ Postquam autem ... distinguit istam nocionem generis ... sua significata ... manifestat unum ... illorum ... de ... [illegible]

intencionem generis ad illo posterior. Dicit autem primo id est ibi. Nam primo eius significatum genus secundo dicitur posterior. Tertio ibi id est cum dicit quod a descendentibus. ¶ Dicit primo quod eciam genus dicitur esse philosophos ... nostrum est ... tertio significatum generis est sermo apud philosophos id est sapientes non quorum sed apud philosophos logicos. Nam antiquo tempore philosophi dicebantur sapientes sed postea fuit mutatum quoddam nomine Pitagoras qui tempore suo fuit magnus philosophus videns quod hoc nomen sapientes erat nomen nimius magne arrogantie noluit vocari sapiens sed mutavit et vocatum est philosophus quod est amator sapientie et deinde in sequentes autem et alii qui fuerunt post modum vocati philosophi. ¶ Deinde cum dicit quod a descendentibus Inprimis tertio ponit tertiam declarando de significato generis hic intento. et tertio facit quia primo notificat ipsum genus secundo distinctionis predicatum per modum eius ad quod dicitur genus per unam partem predicari ... in diffinitione generis tertio concludit diffinitionem generis esse convenienter assignatam. Secunda ibi eorum que predicantur. Tertia ibi in ... genus sumptum. ¶ Dicit primo quod primum genus sic diffinitur a philosopho. genus est quod predicatur ... non autem nam aliquis predicatur de hoc homine et de illo et sic predicatur de pluribus et non solum de istis differentibus solo accidentibus sed differentibus specie non ... de homine et de equo et de ... ¶ Iuxta quod scitur quod illa diffinitio differentie solo accidenti et non specie quod est individua aliqua specie ac ... sicut igitur ... homo predicatur de ... in ista quod potest sic intelligi ista alia hominis ut est abstracta a propriis individualibus ut predicatur ab omni quantitate et qualitate non ab albedine ... et a sic ... ¶ ... abstrahatur aliquo ... aliorum hominum intelligit quod quiditas est solum una et hoc sicut ista illorum individuorum. patet quod non differunt in ista et per consequens species non differt est sed solum per accidentia quedam sunt illa differunt dicitur species que differunt in ista sicut igitur sic ille modus abstrahatur quiditas hominis non differt est ... quiditas asini ab omni ... accidentibus non solum reperit diversitatem accidentium in ea ipsa sed ... in ista quia aliqua est ista hominis et alia ista asini et alia etiam reperitur in ista hominis et alia in ista asini et per consequens differunt specie. Similiter autem hec ... de aliis speciebus. tunc dicit quod non solum genus predicatur de pluribus que differunt solo accidente ut de individuis unius speciei sed etiam predicatur de pluribus que differunt per se et specie ut animal de homine et asino. ¶ Sed solet hic aliquis dubitare ut hic diffiniatur genus quod est res vel genus quod est intentio secunda. nam sic ... dicebat quoddam est universale quod est res et quoddam quod est secunda intentio. ¶ Et dicunt aliqui quod in diffinitione res sed primo esse non potest quia aliquid in esse descriptio aliter diffinitio. sicut diffinitio cum diffinitio competat omni contento sub diffinito non solum aliquo vel colore vel animali genus quod est res predicatur de pluribus differentibus specie sed animal quod sunt suppositum ut sortes aliquis color qui est ipsorum. Quomodo sit descriptio est descriptio sic data per genus et proprium tunc ... non solum competet descripto sed ... suo supposito quod est falsum. ¶ Aliqui autem dicunt quod diffinitur aggregatum ex re et intentione sed hoc esse non potest quia tunc aliqua pars diffinitionis competeret rei et aliqua intentioni modo nulla predicatio competit rei sub quo res est quia nec hec que est predicari in quid non est predicari de pluribus differentibus specie quia hec non competit supposito cuiuscumque rei. Sed

genus quod in diffinitione intentio secunda et hec est vera propter quod in est expresse diffinitio genus est et cetera. id est genus est secunda intentio accepta in comparatione possendi predicari de pluribus differentibus specie in quid. Vel genus est secunda intentio fundata in re nata recipere predicationes que est predicari de pluribus et cetera. Nam eciam hec omnis quia in predicatione competat supposito rei quia non est per se predicatio vera sed est materialiter. Sed secundum primo vero id est vera natura scilicet secundum speciem et cetera. non dicit predicatio res sed magis quedam modi intelligendi respectus sive predicationibus suis qui diffinitum intencionem. ¶ Deinde cum dicit eorum que predicantur Inprimis tertio ponit illa notificationem generis et dicit. nam primo ostendit a quo dicatur genus per unam partem predicationis diffinitionis. secundo quod eorum terminalis convenienter ad quod dicatur genus per unam partem predicationum in diffinitione generis. Secunda ibi que de pluribus predicantur et cetera. Primo in tertio. nam primo ostendit ad quod dicatur genus per hoc quod est predicari de pluribus. secundo ad quod dicatur per hoc quod est predicari de differentibus specie. tertio ad quod dicatur per hoc quod est predicari in quid. Secunda ibi. Adhuc non quod de pluribus predicantur speciebus. tertia ibi in eadem non. Primo in duo. quia primo ponit quedam distinctionem predicatorum. secundo ostendit propositum. Secunda ibi. Adhuc non quod de uno solo et cetera. ¶ Dicit primo quod nominum predicatorum quedam predicantur de uno solo sicut individua ut Sortes et iste homo. hoc lignum vel hec materia. quia solum predicantur de se ipsis. dicuntur autem individua quia in se sunt indivisa et divisa ab aliis. ¶ Alia non predicantur de pluribus sicut genera ut animal quod predicatur de homine et bove et cetera. Similiter species ut homo predicatur de pluribus hominibus. dicuntur ut ita quia predicantur de pluribus. quia propter nomen ... Dicitur autem primo id est quod comparat unum speciei ad contemptus sub illa specie et semper dicuntur comparatione. Similiter etiam accidens commune ut album nigrum sedere quia de pluribus predicantur et dicuntur accidens commune ad differentiam propriorum que etiam est accidens. ¶ Notandum est quod illa prenominata hic et hic non accipiuntur in se sed quod tiarum per id quod habent modum contrarii convertuntur. et ideo ex probatum hic hoc vel iste lapis sed multa alia sunt. ¶ Deinde cum dicit adhuc genus Inprimis tertio ostendit ad quod dicatur genus per hoc quod est predicari de pluribus. et dicit quod per hoc differt adhuc individuis que predicantur de uno solo quia ipsa genera predicantur de pluribus. ¶ Sed diceret aliquis ipsum individuum quod individuum predicatur de pluribus quia Sortes predicatur de hoc et de illo. ¶ Dicendum quod res individua non predicatur de pluribus sed solum in nomine Sortes. et licet autem predicetur de pluribus non tamen propter rem unam propter quod non ... ¶ Deinde cum dicit adhuc autem. Inprimis ista ostendit ad quod dicatur genus per hoc quod est predicari de differentibus specie. id est dicit sic quia primo ostendit quod per hoc differt a specie. secundo quod a proprio. Secunda ibi. A proprio non. ¶ Dicit primo quod per hoc quod est predicari de pluribus differentibus specie differt genus a specie. quia licet species predicatur de pluribus non tamen de differentibus specie sed numero solo. ut homo cum sit species predicatur solum de Sorte et Platone qui non differunt a se invicem specie sed numero solo. Differunt autem differre numero solo quia non differunt a se invicem in ista sed solum per quantitatem in dimensionibus in se et divisa ab alio. sicut si quis incideret unum lignum in duas partes faceret numerum et non differret in ista sed solum per quantitatem indivisa in se et divisa ab alio. Sed animal cum sit genus predicatur de homine et equo et de aliis animalibus que differunt a se invicem non solo numero sed specie. ¶ Iuxta

quod intelligitur est quod hoc nomen differentia specifica sicut quod totum distinguitur genus
genus scilicet de specie specialissima et isto modo habet veritatem, et non
intelligitur de specie sicut quod potest quandoque inveniri cum genere, quia illo modo
non haberet veritatem, nam talis species que dicitur Balena potest predicari
de pluribus differentibus specie. ¶ Deinde cum dicitur Amplius necesse.
hic ostendit aliquis separatim genus per hoc quod est predicari de differentibus
specie, quia aliter dicitur quod genus differt a specie per hoc, quia
species solum dicitur de una specie cum sit predicatum et de individuis
contentis sub illa specie. necesse est genus predicari de hoc solum, ita quod
solum excedit speciem cum individua, et de predicatur hoc. Sed genus
predicatur de pluribus differentibus specie. ¶ Notandum est quod hic intelligitur
de specie quod consideratur species specialissima ut est homo et non de
illo quod consideratur species subalterna quia illa predicatur de pluribus differentibus
specie, ut est sensibile quod est proprium alio quod potest predicari de homine
et equo et sic aliis. ¶ Deinde cum dicitur Adhuc non hic

[illegible]

Sed hoc quod est assignatio, prima, modo quod secundus ponit notificationes. 2a ibi, et de qua [illegible]. 3a ibi. Amplius sic [illegible]. Queritur primo quod philosophi diffinientes speciem sic diffiniunt eam. Species est quod ponitur sub genere, sed directe et immediate. Dico autem directe propter differentiam, quia quodammodo ponitur sub genere, non tamen in directa linea sed magis collateraliter. Dico autem immediate propter individuum, quia licet ponatur in linea predicamentali directe sub genere, non tamen ponitur immediate sed mediate specie. Sicut sortes et plato ponuntur sub animali, non tamen primo sed primo sub homine [illegible]

[illegible]

[illegible] quod species que in mente [illegible] sub genere [illegible] nam proprietas aqua accepta [illegible] et quod petrus aqua accipit [illegible] genere non predicamentali aliqua accipitur in specie, nam non bene dicitur quod species de pluribus differentibus numero, sic species de pluribus differentibus specie, et propter genus male dicitur quod species sit genus, potest tamen applicari speciei que est in mente 2a et exposita hic. Species est intentio 2a fundata in re in qua reperitur ista proportio, que est quod de ipsa genus predicatur in quid. Deinde cum dicit, Amplius quod. Ponit aliquam notificationem speciei et est quod species est etc. Queritur quod sic quod philosophus non diffinit speciem in communi, sed quod se extendit ad speciem specialissimam et subalternam, si intelligatur quod solum de pluribus et differentibus numero predicetur, sed solum est species que salvatur in specie specialissima, et illa diffinitio est intentio. Unde potest sic exponi diffinitio illa: species est 2a intentio fundata in re, in qua re reperitur proportio que est quod solum predicatur de pluribus differentibus numero, etc. in quid. Deinde cum dicit sed hec quidem assignatio. Imprimis ista comparat duas notificationes speciei ad invicem. Et dicit quod ista assignatio speciei, nullo dubio, est solum speciei specialissime et speciei que solum est species. Alie non diffinitiones non solum sunt speciei specialissime sed etiam subalterne, quia non solum species specialissima ponitur sub genere et genus de ipsa predicatur in quid, sed etiam subalterna species, ut animal. Deinde cum dicit planum autem etc. Imprimis ista declarat quedam dicta in notificationibus illis, et comparat illas ad invicem. Dicit quod etiam fuit in notificationibus quod species ponitur sub genere, et ex tactum fuit quod individuum similiter ponitur sub specie, et quod genus predicatur de specie, et species de individuis, et quod quedam erat species specialissima et quedam subalterna. Hoc totum declarat, et dicit sic: primo ostendit quod sit species specialissima et quod subalterna, et generaliter quod sit genus generalissimum et quod subalternum. 2o ostendit quod genus predicatur de specie et species de individuis. 2a ibi. In singulis autem generibus. Prima in duas, quia primo ostendit quod sit genus generalissimum, genus subalternum, et species specialissima in se. 2o in comparatione ad familias, 2a ibi determinant sed etc. Prima in duas, quia primo facit quod dictum est. 2o concludit quoddam corollarium. 2a ibi quia hec quidem. Prima in duas, quia primo ponit quod istud est manifestum per sequentia. 2o hoc manifestat, 2a ibi, est autem generalissimum. Dicit primo quod illud quod dictum est de specie specialissima et subalterna, et que aliqua sint tales species, erit manifestum per sequentia, quia in uno

quolibet predicamento, id est in omnibus predicamentis, sunt quedam generalissima et quedam specialissima, et media generalia et specialia sunt quedam que dicuntur subalterna. Intelligendum quod secundum quod in unoquoque, exponit id est in omnibus, quia sicut dictum est decem sunt predicamenta et solum decem genera generalissima, id est quod in unoquoque predicamento per se est tamen unum genus generalissimum, ut in predicamento substantie substantia, et in predicamento quantitatis quantitas, et sic de aliis. Et ideo cum in uno per se non sit nisi unum genus generalissimum, dixit in unoquoque, id est in omnibus, quia omnibus similiter supertus sunt plura quam .x. Verum est tamen quod in unoquoque predicamento sunt plura specialissima. Sed statim dubitabit aliquis, non enim quod habent esse plura specialia, quia quod per superhabundantiam dicitur uni soli convenit, sic ergo in uno predicamento est tamen unum generale, ita videretur esse unum speciale. Ad quod dicendum quod in uno predicamento sunt plura specialissima, tamen speciale dicitur vel uno modo in se et sic sunt plura specialia. Alio modo in comparatione ad superiora et sic est in tamen unum, et in modo homo in genere substantie per relationem ad superiora dicitur species specialis, ita quod comparatur solum [illegible] sunt plures, ut asinus leo et sic de aliis, secundum comparationem ad alterum, et cum tamen sunt omnia ipsarum specialia. Deinde cum dicit dicatur autem generalissimum. Imprimis in se declarat [illegible] quid sit genus generalissimum, species specialis et subalterna. Et dicit sic. Hoc ostendendo quod est in unoquoque predicamento, 2o ostendit idem per exemplum in uno predicamento. 2a ibi sit autem in unoquoque. Dicit primo quod generalissimum est, id est generalius est 2a intentio fundata in re in qua re reperitur hec proportio que est predicari de pluribus differentibus specie, ita quod supra ipsum non sit aliud superveniens genus, et cum substantia sit talis res, ideo substantia potest esse generalissimum, et quantitas similiter, et sic de aliis. Sed specialissimum est etc. id est species specialissima est 2a intentio fundata in re in qua re reperitur hec proportio que est predicari de pluribus differentibus numero, et post ipsam non est alia inferior species, et cum homo sit talis res in qua inveniatur talis proportio, potest esse species specialissima. Sed inter genus generalissimum et speciem specialissimam sunt quedam alia que quandoque ipsa eadem supra sunt in comparatione ad alia et ad alia, et talia dicuntur genera sive species subalterne, quia supra in comparatione ad superiora sunt species, supra dicuntur comparatione ad inferiora dicuntur genera.

Sit autem in uno predicamento. Postquam auctor in precedentibus diffinitionibus speciei dixit quod genus predicatur de specie et species de individuis, et quod species ponebatur sub genere, et in comparatione illarum diffinitionum ad invicem dixit quod ultima erat diffinitio speciei non in communi sed solum specialissime, alie autem erant speciei in communi, [illegible] volebat manifestare, et ideo ostendit notificationem quod sit genus generalissimum et species specialissima, et quod subalterna. Imprimis manifestat in predicamento uno quod sit genus generalissimum, et quod species specialissima, et quod subalterna, et 3a facit. Nam primo ordinat unum predicamentum scilicet predicamentum substantie. 2o ostendit illorum positorum in illo predicamento quod sit genus generalissimum, quod species specialissima, et quod subalterna. Et tertio probat quod esse genus generalissimum quod dixit, et illam esse speciem specialissimam quam dixit, et alia subalterna. 2a ibi. Sed horum substantia. 3a ibi [illegible]. Dicit primo quod ut illud quod dictum est de genere generali, genere subalterno sive specie, et de specie speciali, sit manifestum in uno predicamento, ut puta in substantia sive in predicamento substantie. In illo enim predicamento substantia est quedam ipsa est genus, et sub substantia est corpus, et sub corpore animatum corpus etc.

Sed est sciendum quod causa quare [illegible] quod sic ordinata sub alio, et postea alias differentias sunt, nec sic ordinata adhuc [illegible] vel animatum. Planum est quod non animatum, quia non includitur substantia in corpore, ideo omnia corpora animatum corpus, ergo sunt facta ab intellectu. Sed quare unum sic ponitur quam alterum, sunt vel unitates vel diversitates. Ad quod ponentes sic ordinem in formis, quod est forma per quam est substantia, et alia per quam est corpus, id est quod in eodem individuo, ut in sorte, sunt plures forme essentialiter differentes, scilicet forma per quam ipsum est substantia, que est per se stans, et forma per quam ipsum est corpus, scilicet esse longum latum et profundum, [illegible] et hoc differunt essentialiter, et forma per quam ipsum est animatum, et sic usque ad formam per quam est individuum, scilicet esse hic et nunc, et omnes iste differunt essentialiter [illegible] quod iste res sic ordinantur, quia non differunt essentialiter ille forme, res accepte ab illis formis possunt ordinari una sub reliqua, sicut ille forme differentes essentialiter una potest ordinari sub reliqua. Sed positio ista est falsa et contra mentem philosophi et commentatoris, ad hoc alibi habet inveniri, tamen quia spectat ad propositum, est dicendum quod illud in proposito est quod ille forme sint diverse. Cum ratio est quia si forma per quam aliquid est corpus esset essentialiter diversa a forma per quam ipsum est substantia, tunc substantia non predicaretur de corpore, quod hec esset falsa corpus est substantia, sed bene possumus dicere corpus est ex substantia, quod est quia [illegible] genus, quia dicimus predicari in recto casu, sicut non male dicitur archa est lignum, sed ex ligno, et hoc male dicitur quia non solum archa includit in se lignum sed etiam talem figuram que est alia essentialiter a forma ligni. Et ideo si aliqua esset forma per quam aliquid est corpus, et forma per quam est substantia, male diceretur corpus est substantia, quod est falsum. Et eodem modo si forma per quam aliquid est animatum corpus esset alia a forma corporis, tunc non esset vera corpus animatum est corpus, et eodem modo in omnibus aliis descendendo. Et sic esset falsa ista homo est animal, vel sortes est homo, propter quod deberemus dicere sortes est ex homine. Patet ergo quod non sunt diverse forme, et [illegible] quod talis ordinatio sit ab intellectu solum. Sed tu diceres: ex quo est tantum una res, qualiter potest in diversis sitibus sic ordinari? Hoc non videtur posse esse, quia una res in eodem tempore, dico, non potest esse in diversis sitibus nisi successive, et sic in diversis temporibus. Ad quod dicendum quod eadem res sic ordinata sub et super in diversis proportionibus reperta in eadem re potest in diversis sitibus collocari. Unde cum quod in forma dicatur ut est in proportione que est esse per se stans, unde cum quod per se stat et non in alio, non dico ita sicut in domo, sed sicut accidens in subiecto, unde cum quod est corpus quia est longus, latus et profundus, unde cum quia vivit et generat [illegible] substantiam sui. Item cum quod sentit, et quod rationale, quia dicit si hoc est, hoc est, et si hoc facis, male facis. Item [illegible] quia est sic singularis, sic longus et sic [illegible]. Tunc sed intelligo res subsistens proportionibus aliter et aliter ordinatur [illegible], sed quod iste proportiones sunt priores et posteriores. Unde cum primo quod est per se stans et in proportione est prior omnibus. Nam hec non solum sibi competit sed etiam

pluribus aliis ut lapidi, ligno et aliis multis et ad hominem et angelis, et ab isto summo non sunt aliqua supra ipsum ordinis in superiori parte. Ulterius modo quod est corpus et ista predicatio magis est specialis quam prima, quia in paucioribus reperitur, quia non reperitur in angelis. Nam angeli non habent corpus, et ab ista predicatione pono illi nomen corpus, et eius sub substantia immediate pono corpus. Tunc ulterius invideo quod invenit aliud et magis speciale quam prima, quia prima reperitur in lignis, lapidibus, ferro et aliis. Ista autem non. Et ab ista predicatione sumitur hoc nomen corpus animatum et ponitur ab intellectu sub corpore. Et isto modo descendendo usque ad res ultimas individuum quod est maxime specialis omnibus aliis et ponitur in ultimo loco, et ideo easdem res per diversas predicationes sic ordinatur in diversis statibus ab intellectu. Et isto modo fiunt predicamenta. Ut hoc est animal, hoc est substantia. Quia species quod sumitur aptitudo ponitur est prima et ideo talis prima, et ideo magis diminutus hoc est animal quam animal est homo, licet sit eadem res. Propter quod hoc ignotum, ignotum modo componendi propositiones, et per genus cum inquantum scientia sunt propositiones inquantum scientia ingnoratur modo componendi ipsam et per genus scientia, et sic hoc ignotum, omnis scientia ingnotatur. Qualiter autem modo ordinet differentias alicubi generalissima [illegible] aliam posterius in suo loco patebit. Demum cum dicit *Horum substantia*. Sententia ista est quod illorum sic ordinatorum dicuntur genera generalissima et species specialissima et subalterna. Et dicit quod demum illorum decem substantia dicitur genus generalissimum et genus quod solum est genus, homo non species specialissima et quod solum est species. Sed corpus est species substantie, quia immediate ponitur sub ipsa, et ideo quod immediate ponitur sub genere, et est genus corporis animati, quia genus est eius subpositi, species corporis non animati et cetera usque ad hominem quod est specialissimum, quia est quod cum individua [illegible] est solum est species et non genus hominis cum est hic. Propter quod solum est species. Tunc quod sciendum quod male fecit auctor quia posuit animal rationale esse genus hominis immediate. Ordinavit sub animali quia animal rationale solum predicatur de homine, sed ipse credidit celum esse animal rationale sicut Plato. Hoc autem est falsum, primo non est animal, quia animal est solum animal per sensum, celum autem non sentit, quia sicut dicitur in celo, et ipsum pugnet non sentire. Propter quod non est animal et per consequens non est animal rationale. Et iste a sententie fuit Avicenna. Verum est tamen quod est animatum celum et mundum, tamen alia est vita sua et istorum inferiorum. Propter quod male fecit quia ipsum posuit immediate sub animali et supra hominem. Similiter autem multa obmisit in ordinatione illa predicamenti, quia substantia dividitur in corpoream et incorpoream. Incorporea sicut angelus. Corporea dividitur quia quedam est corpus simplex ut celum, et quedam compositum, et ista dividitur, quia quedam habet formam simplicem et quedam composita sunt mixtam. Corpus quod habet formam simplicem est elementum quod dividitur in ignem, aerem, terram et aquam.

Corpus quod habet formam mixtam dividitur in animatum et inanimatum, et descendendo procedendo usque ad hominem. Verum est tamen quod forte non sic immediate descenderet ad hominem sicut ipse dicit, tamen ipse fuit locutus breviter gratia exempli. Deinde cum dicit *Quadrupliciter*, probat illud quod dixit esse genus generalissimum, esse genus generalissimum, et quod dixit esse speciem specialissimam esse specialissimam, et quod dixit esse subalternam esse subalternam. Et dicit quod sicut substantia cum sit genus supremum est genus generalissimum, pro eo quod genus generalissimum eo quod supra ipsum non sit aliud superveniens genus, sic etiam homo dicitur species specialissima eo quod post ipsum non sit alia inferior species nec aliquid quod possit dividi nisi solum in individua. Individuum autem est sicut Sortes et Plato. Et ideo homo est solum species et species specialissima, sed illa que sunt in medio inter hominem et substantiam, respectu eorum que sunt supra ipsa dicuntur species, respectu vero eorum que sunt sub ipsa sunt genera. Secundo dicit auctor quod individuum non potest dividi, verum non quod Sortes potest dividi per medium, sed male dicit. Unde quod dicit quod dupliciter est divisio, quia quedam est divisio realis, sicut divisio que fit per mansionem vel aliquid huiusmodi, et in divisione individuum bene potest dividi, et sic non intelligit hic auctor. Alia est divisio que fit per intellectum per appositionem signi universalis, non cuiuscumque quia signum universalis distributivum totaliter integralis, sicut domus tota domus vel tota aliquis, sed dico quod per appositionem signi distributivi alicui universalis, ut omnis vel nullus, et tali divisione individuum non potest dividi quia tale signum universale non potest apponi ei, quia solum apponitur communi, ut omnis homo, et ideo male dicitur omnis Sortes currit. Et de tali divisione intelligitur hic.

Quare hec quedam duas. Postquam Porphyrius in precedenti ostendit quid est genus generalissimum, quid species specialissima, et quid species subalterna notificavit, et cum explanavit quia dixit quod substantia erat genus generalissimum et homo species specialissima, et corpus et alia media erant generalissima genera. Sententia ista concludit quedam correlaria. Et dividitur, quia primo concludit correlarium quo ad intermedia, secundo quo ad extrema, ibi *extrema vero*. Dicit primo: ita dictum est quod illa intermedia dicuntur habere respectum ad superiora quorum sunt species, et ad inferiora quorum sunt genera, quia intermedia habent duas habitudines, scilicet eam que est ad superiora, secundum quam habitudinem dicuntur species ipsorum, et habent habitudinem ad posteriora, secundum quam dicuntur genera ipsorum. Deinde cum dicit *Extrema vero* et cetera. Sententia ista concludit correlarium quo ad extrema. Et dividitur, quia primo concludit correlarium quo ad genus generalissimum, secundo quo ad specialissimum, ibi *Specialissimum autem*. Dicit primo quod extrema habent solum unam habitudinem, sicut generalissimum, quia habet habitudinem ad ea que posteriora sunt, quia cum sit supremum est genus omnium, sed ad superiora non habet, cum ipsum supremum principium, ideo non habet ad ipsum:

sic

Deinde cum dicit *Specialissimum autem*. Concludit correlarium quo ad specialissimum, et dicit quod specialissimum habet unam habitudinem, quia ad superiora quorum est species, sed ad posteriora, id est ad ea que sunt sub ipso, scilicet quod sit species non habet habitudinem ita quod possit dici genus, sed solum dicitur species individuorum, sed aliter dicitur species individuorum quam superiorum, quia dicitur species superiorum sicut contentum ab eis, dicitur autem species

no individuorum sicut continens ea individua. Unde quod sciendum quod intermedia dicuntur esse species respectu superiorum, et genera respectu inferiorum, specialissima autem specialia solum dicuntur species. Sed autem sic debet intelligi quod illa universalia intermedia sunt universalia logica, quia sunt abstracta ab inferioribus, et dico logica ad differentiam substantiarum separatarum que sunt universalia maxime abstracta, quia a materia et a motu sunt abstracta, non tamen dicuntur universalia logica quia non solum, quia non solum sunt abstracta secundum considerationem, sed etiam secundum esse, et ideo sunt magis universalia methaphysica. Et si comparentur ad motum sunt magis universalia naturalia, et ideo dico quod illa universalia intermedia sunt universalia logica quia sunt abstracta secundum considerationem ab inferioribus. Oportet autem quod ab aliquibus abstrahatur, aut abstrahatur ab hiis que differunt secundum formam, et tunc illud tale dicitur esse genus. Et ideo ipsa sic ordinata si comparentur per respectum ad inferiora, quia ab ipsis sunt abstracta et ipsa differunt secundum formam, dicuntur genera respectu ipsorum, quia hec est de ratione generis quod sit abstractum a differentibus secundum formam, sicut corpus isto modo per respectum ad animal et plantam dicitur genus, quia ab ipsis abstrahitur, et illa sunt inferiora. Similiter autem animal per respectum ad hominem et asinum et capram, a quibus abstrahitur, dicitur genus, eodem modo de corpore animato. Eodem modo per respectum ad inferiora dicuntur genera, sed per respectum ad superiora dicuntur species, quia ipsa sunt differentie specifice a quibus abstrahuntur superiora. Non dico quod corpus animatum et animal differunt specie, sed animal et corpus animatum insensibile vel corpus animatum et inanimatum, respectu quorum corpus dicitur genus, quia ab ipsis abstrahitur. Et ideo si comparentur ad superiora ista, quia ipsa sunt differentia specifice a quibus abstrahuntur superiora genera respectu ipsorum dicuntur species, quia immediate ponuntur sub superioribus generibus, quod autem immediate ponitur sub genere est species.

no Postea illud quod abstrahitur abstrahitur ab hiis que differunt solo numero, et isto modo species specialissima dicitur solum species, quia abstrahuntur ab hiis que differunt solo numero. Similiter autem respectu superiorum generum dicitur species, quia a speciebus specialissimis abstrahuntur genera superiora, ut ab homine et ab equo abstrahitur animal, et ideo quia etiam immediate ponitur sub illis generibus respectu ipsorum dicitur solum species, sed secundum quod dicit auctor dicitur species superiorum aliter quam inferiorum individuorum, quia dicitur species superiorum sicut contentum a superioribus, quia illa superiora abstrahuntur a speciebus istis, ideo in pluribus reperiuntur quam species, et ideo quodammodo continent sub se, sicut animal quod est abstractum ab homine et equo in pluribus reperitur quam ipsa, et ipsa quodammodo continet. Unde non bene dictum, homo est totum animal, sed magis est sub animali, propter quod est sic communicatum, et ideo quia species isto modo est sub ipso ideo dicitur contineri ab

ipso sicut a superioribus generibus, sed respectu individuorum dicitur species sicut continens ea, que est abstracta ab individuis, et ideo continet ipsa sub se. Unde male dictum Sortes est totus homo, propter quod aliter species respectu superiorum et aliter individuorum est suorum inferiorum. Sed est sciendum quod illud habet veritatem ex abstractione, sed quo ad rationem intelligendi est totum per oppositum, quia species dicitur continere genus, nam ratio speciei est composita ex ratione intelligendi generis et differentie, et ex rationibus omnium superiorum generum. Propter quod species specialissima ut sic continet omnia genera superiora et ipsa continentur a specie. Similiter autem aptitudo individuum quia individuum ut sic continet speciem et omnia genera superiora, quia ratio sua est composita ex ratione intelligendi speciei et individui, et ideo quantum ad rationem intelligendi totum se habet per oppositum, sed quod considerat viam abstractionis modo. Deinde cum dicit *Declarat ergo*. Sententia ista sicut dicebatur Porphyrius declaravit de genere generalissimo, specie specialissima et subalterna, imponendo nomen intermediis quia superius non imposuerat. Secundo ostendit declarat per similitudinem familiis, secundo ibi *Ut Agamenon*. Dicit primo, et totum est planum. Deinde cum dicit *Ut Agamenon*. Facit quod dictum est, et dividitur, nam primo manifestat propositum, secundo quia quod forte diceret quod omnino esset simile in generibus et speciebus et in familiis, ostendit quod non est verum, secundo ibi *Sed in familiis*. Dicit primo iterando quod est genus generalissimum et species specialissima et subalterna, et sicut ista dicuntur per similitudinem ad familias, sicut ad familias Iovis quem dicit Agamenonem, Atrides, Pelopides, Tantalides et Iupiter. Unde ad sciendum quod per Tantalidem debemus intelligere unam plebem gentium, similiter per Pelopidem et Atridem. Et iste plebes adsimilantur x predicamentis, ita quod Tantalides est principium sue plebis sicut substantia sui predicamenti, et Pelopides et Atrides sunt principia sue plebis, sicut quantitas, qualitas et alia genera. Generalissimum est principium sui predicamenti. Tantalides fuit filius Iovis, Iupiter autem eius pater, et sic fuit pater quod nullo modo filius, non dico simpliciter, sed in illo tempore, et per hoc assimilatur generi generalissimo quod sic est genus quod nullo modo species. Tantalides sic est filius quod est et pater, quia est pater Pelopidis, et hunc assimilatur generi subalterno quod sic est genus quod est species. Similiter Pelopides sic est filius quod est pater, quia est pater Atridis. Atrides autem sic est filius quod est pater, quia est pater Agamenonis. Agamenon non solum est filius, sic quod non pater, et hunc assimilatur species specialissima que sic est species quod non est genus. Et sic patet quod genus generalissimum et species specialissima et subalterna assimilantur familiis. Deinde cum dicit *Sed in familiis*. Sententia ista ostendit quod non per totum est similitudo in generibus et speciebus et familiis. Et dividitur, primo facit hoc, secundo quia fecit mentionem de numero generalissimorum, ostendit numerum generalissimorum, specialissimorum et individuorum, secundo ibi *Decem quidem*. Dicit primo quod non omnino est simile in generibus et speciebus et in familiis, quia familie ille omnes reducuntur ad

no

unum principium. quia ad iovem ita quod illi qui sunt de familia
tantalidis et pelopidis et pelopidis non solum reducun-
tur ad tantalidem et pelopidem, sed omnes familie iste
reducuntur ad iovem sicut ad unum principium quia ipse pri-
mo fuit principium omnium illarum familiarum, sed non est
sic in generibus et speciebus. licet enim quidam sunt de familia uni-
us predicamenti, ut patri sui reducuntur ad ipsum sicut ad primum
filii enim qui sunt de familia quantitatis reducuntur ad quan-
titatem, sed omnia predicamenta non reducuntur ad unum principium
sicut ille familie ad iovem, quia ens ad quod videntur
reduci non est unum genus omnium nec omnia predicamenta sunt unius
et eiusdem generis, ita quod non idem ens sic suppositum ad
omnia, sicut dicit aristoteles 3o metaphysice. sed ipsa dicit x. partem principii. sed quod dic-
tum est in predicamentis, ita quod si aliquis dicat quod omnia sunt e-
tiam, dicitur aliter quia multiplicabitur equivoce non univoce; ergo
ens non potest esse genus ad ipsa. quia si esset genus predica-
mentum de eis, sed cum ipsa sint x. prima genera, [illegible]
esse esset sub uno nomine solum et non sub x. [illegible] illius nominis.
ergo ens non potest esse genus et per consequens ista predicamenta non redu-
cuntur ad unum principium sicut familie. propter quod non est omnino
similitudo in istis generibus et familiis. Contra quod considerandum
quod ens nullarum rerum commune habet ad ista predicamenta licet avicen-
na dixit quod primum quod occurrit intellectui sit ens, quia
ens non potest esse genus sicut probat philosophus 3o metaphysice talibus
rationibus. Si ens esset genus tunc necesse
haberet differentias. hoc autem est impossibile [illegible]. quod autem sequitur quod
haberet differentias apparet. quia genus debet esse abstractum ab hiis
que dividunt formaliter et per totum formaliter, ille autem rationes for-
males quas dicimus continentes genus diverse [illegible]
[illegible] abstractum, et ideo si ens esset genus, esset abstractum
ab hiis que dividunt per totum formales, et ille rationes formales
essent eius differentie. sed non potest habere differentias ens, quia tales
differentie deberent esse totaliter extra rationem generis et eius. non dico
autem de re, quia realiter idem [illegible]
sed dico per rationem solum sicut [illegible] est extra rationem forme [illegible].
si ergo habet differentias tunc illas differentias esse extra rationem generis
[illegible]. hoc autem est impossibile quia quicquid est aliquid ille dif-
ferentie [illegible] nichil. non est dicendum quod nichil. ergo [illegible] sed nichil est quod
effugiat rationem entis, ergo ille differentie non erunt extra [illegible]
[illegible], quod est contra rationem differentie. ergo ens non potest habere differentias,
et per consequens non potest esse genus, et per consequens non habet rationem unam
ad x. predicamenta. Sed diceret forte quod cum ens et unum
convertantur [illegible] non sit unum [illegible] sed sal-
tem [illegible] ens et unum dicunt [illegible]
poterit esse differentia entis. et sic ens habebit differentias. Ad
quod dicendum quod licet verum est quod ens et unum sint idem [illegible] et
quot supposita habet ens et unum, tamen dicunt rationem [illegible], quia ratio
entis dicitur ad positivum, ratio autem unius est imposita [illegible]
quia ab indivisione. indivisio autem est privatio, et autem privatio
requirit [illegible] quod non dicitur aliquid positivum, et ideo ut sic
[illegible] opposita, sicut [illegible] quia sic ens [illegible] ens
[illegible] unum est ens [illegible] multa est non ens. tunc

dico quod in [illegible] quantum cum esse [illegible] non potest esse
[illegible] entis, quia ut [illegible] non dicitur ad positivum [illegible]
[illegible] ad positivum propter quod non tenet. Contra est
tamen quod sunt aliqui qui dicunt quod ens potest esse abstractum
ab istis non tamen habens unam rationem. hoc autem est impossibile quia
nichil dicitur abstractum nisi sit abstractum per rationem unam,
et ideo non est imaginandum sicut ipsi credunt ipsum esse abstrac-
tum ab hiis sicut animal ab homine et equo. sed est sola vox
importans in prima forma omnia x. predicamenta. et non unum. propter quod
est multum distinguendum. sicut est ens et actionis est ens
verum est tamen quod omnia predicamenta [illegible] fundantur in substantia et
ut sic sunt unum in substantia sed talis unitas non facit ad rationem
generis, quia oportet quod sit unitas rationis et non unitas substantie. Est
secundum ulterius quod dicitur esse equivocum, quoddam est equivocum
quod importat sua significata equaliter ut canis, et istud est proprie
equivocum quod sonat nomen equivoci. et equivocatio sua
significata et tale equivocum non est ens. Aliud est equivoc(um)
quod importat sua significata per prius et posterius, ita quod
primo importat unum. alia autem solum ut habent attributionem
ad primum, et isto modo ens dicitur equivocum, quia per prius importat
substantiam, per posterius autem alia, quia non importat illa nisi ut
habent attributionem quandam et appropriationem ad substantiam.
et tale equivocum alio nomine dicitur analogum, et tale
equivocum est ens quia per prius importat substantiam, alia autem
solum ut habent attributionem ad ipsam. unde quando auctor
dixit quod esset equivocum, large modo sumpsit illud nomen equi-
voci, sed quod se extendit ad equivocum primo modo dictum
et secundo modo dictum.

Deinde cum dicit. Postquam posuit in precedenti ostendit
quod sit genus generalissimum, species specialissima et sub-
alterna, sic hic autem ostendit in quo comparantur ad familias, et quia
aliquis forte crederet quod processus esset infinitus in
istis generibus et familiis, ostendit quod non. et hoc facit
[illegible] de numero generalissimorum. nam dixit quod
erant x. prima genera et x. prima principia. Impossibile est ista que
[illegible] numerum generalissimorum et generum et
specialissimorum et individuorum, videlicet autem hoc [illegible] i. d. nam
primo ostendit numerum generalissimorum, specialissimorum et individuorum. secundo ex
dictis concludit correlarium quoddam. secundum ibi quapropter
usque. Dicit primo quod genera generalissima sunt numero x. scilicet substantia
quantitas qualitas etc. sed specialissima sunt in quodam numero
non tamen nobis certo, sed bene sunt finita. sed individua
que sunt post specialissima, sunt numero infinita. Contra quod [illegible]
dicit quod generalissima sunt numero x. [illegible]
[illegible] in istis generibus sunt omnia entia que sunt facta a deo
vel a natura, non tamen deus est in aliquo illorum generum, neque
entia facta ab intellectu sicut intentiones [illegible], sed omnia en-
tia realia existentia extra animam que sunt facta a deo vel a natura
sunt in illis x. generibus. habent ergo certitudinem numeri, sed et spe-
cialissima habent numerum certum, non tamen ille numerus est cog-
nitus a nobis, unde aliquis [illegible] numerum [illegible]
que sunt forte mille vel sic non [illegible] firmiter.

similiter a speciebus [illegible]
[illegible] species in [illegible] patet nobis quod essent finite.
Sed quia quod actu sunt, ut dicit philosophus, impossibile est quod esse infinita
actu, sed individua que sunt post specialissima sunt infinita sed
tamen non actu intelligitur quia si essent omnia individua de mundo
simul et homines et boves et omnia alia [illegible]
[illegible] minutissimas, et [illegible]
minutissimas [illegible] adhuc non essent
infinita quia possent comprehendi ab intellectu nostro, infinitum
autem non potest comprehendi. et quia illa que sunt actu sunt determi-
nata, sicut philosophus 3o physicorum, quia actus terminat.
ergo que sunt actu sunt terminata, sed que sunt terminata sunt finita.
ergo individua si essent infinita, cum sint actu, essent terminata
et per consequens finita. et sic infinita essent finita quod est impossibile.
non ergo sunt infinita actu, sed intelligit successive quia
secundum eius mentem et aliorum philosophorum, semper fuerunt individua et semper
erunt, ita quod aliquis homo producatur [illegible] est ex
aliquo patre, et ille pater ex alio patre et sic in infini-
tum, et numquam fuit dare primum, ita quod secundum mentem eius
successive sunt infinita. sed istud est impossibile et contra
nos, quia est contra fidem, nam est dare primum hominem scilicet adam,
et primum equum et asinum, et sic de aliis. similiter est
etiam dare ultimum hominem et asinum, et sic de aliis, et ideo
successive non sunt infinita individua. similiter et species
specialissime non possunt dici successive infinite.
quia in eis non est successio proprie loquendo de illis que sunt
in entibus fixis et non in mobilibus sicut sunt aliqua coniun-
ctiones planetarum que non sunt semper, sed quandoque sunt et quandoque
non, et sic est de aliquibus speciebus [illegible] et hec est contra fidem quod
isto modo sunt infinite. Verum est tamen quod dicunt fi-
deles quod deus possit facere infinitas species actu.
sed non est modo ad propositum. male ergo potest excusari auctor
quod dixit individua esse infinita quia bene possunt comprehendi ab
intellectu nostro, species autem specialissime dicuntur finite quia me-
lius possunt comprehendi, et genera generalissima [illegible]
si sic intelligit [illegible] non potest excusari, sed ego non credo.

Deinde cum dicit quapropter. Impossibile est quod concludit cor-
relarium, et dicit sic. primo concludit correlarium quoddam quod
sequitur ex dictis, secundo concludit quoddam correlarium quod sequitur
ex isto. secundum ibi descendentibus ergo. Dicit primo, ita dicendum
est quod genera generalissima sunt numero x. et specialissima
numero quodam certo et individua sunt infinita, ideo sisten-
dum est a generalissimis ad specialissima, quia [illegible]
[illegible] descendendo ad
[illegible] in individua, et [illegible] descendere
per medias [illegible] differentias divisivas. quia non male [illegible] descen-
dat ad individua, quia ipsa sunt infinita. Infinita autem reli-
quenda sunt, quia [illegible] non potest esse scientia
sive disciplina, eo quod scientia est habitus intellectus ad
comprehensus ab intellectu. infinita autem non possunt comprehen-
di ab intellectu. Sed staret aliquis diceret, ergo medi-
cina non est scientia, quia ipsa tractat de singularibus, non

enim dicit ipsa quod homo in communi habet talem egritudinem, vel
debeat sic sanari, quia ille homo in communi non egrotat.
propter quod dicitur est primo metaphysice quod homo non per se sanatur sed so-
lum per accidens. sed sortes est ille qui sanatur. Similiter et
leges non erunt scientie quia lex non dicit in communi sic homo
debeat puniri. quia ille homo numquam facit homicidium
nec spoliat homines in strata, sed solum dicit de particulari-
bus. propter quod non esset scientia. Ad hec dicendum quod omnis scientia est
solum universalium, sed cum dicitis quod medicina descendit
ad individua, dico quod bene descendit ad individua et
de hiis docet que spectant ad ipsa, non tamen descendit
ad individua perfectius. quia in uno homine non solum in tota
sua, sed etiam in una die sunt infinite mutationes et infiniti
gradus [illegible] in una egritudine et una medicina et
adhuc sic multa non descendit medicina. non enim potest dicere
particulariter medicus quod iste homo in tali gradu particulariter
habet talem egritudinem et sibi competit talis medicina. et quod dicat
in tali gradu particulariter, sed solum sub ratione communi loquitur. ut iste
habet egritudinem colericam vel melancolicam, et vel sic sub ratione
communi, et ideo [illegible] tali medicina [illegible] hoc autem
non potest facere particulariter, et ideo dicebatur a G. quod egri-
tudo que est obtalmia habet fieri in hoc oculo et non dicebat
in hoc oculo. similiter et leges non descendunt ad minima set
stant sub quibusdam universalibus que dependent ex actibus nostris
quia de talibus que dependent ex actibus nostris sunt leges et
non sunt de hiis que sunt facta a deo vel a natura. Statuimus enim
esset ille impetus quod constituatur quod non plueret in yeme
vel sic, ideo sunt de hiis que dependent ex actibus nostris, in
talibus autem sunt infinita indivisibilia [illegible], non autem de-
scendunt ad individua. Non enim dicunt leges sortes facit
sic, debeat puniri sic. et si spoliat pla. in tali strata
sic punietur, sed magis loquitur sub ratione communi, ut si quis hoc
fecerit sic punietur. sed illa que primo modo applicat ad
individua, est legis peritus, qui postea per suam peritiam
applicat ad singularia. quia applicat postmodum
hanc egritudinem que est in hoc et in illo, et ideo cum decreta-
les sic se extendant ad singularia, numquam complebuntur
quia semper addere, et semper quilibet papa addit unum decretum
vel duos, et sic numquam complebuntur, et sic esset de legibus
si sic se extenderent ad magis individua. Deinde cum
dicit descendentibus ergo. Impossibile est quod concludit quoddam corre-
larium quod sequitur ex nunc dictis. et dicit sic. quia primo facit hoc
2o. [illegible]. 2a collectiva [illegible]. Dicit primo ita dicendum est
quod descendentes dividendo specificas differentias, ergo descendentes
per medias, ideo descendentes a generalissimis ad specialissima, necesse
est dividere facere multitudines, et quia semper quod est unum
dividitur in 2o, ut substantia que est quid unum, dividitur, quia alia corporea
alia incorporea, et tunc accipiendo sub substantia corporea quia alia animatum alia
inanimatum, et sic descendendo usque specialissima semper facit mul-
titudines, quia dividitur quod unum est in plura. sed ascendendo
a specialissimis ad generalissima, necesse est colligere multi-
tudines, et [illegible] primo accipiendo individua omnia [illegible]

individua hominis, et colligit in unum quod in homines, non quod ex omnibus aggregatis fiat unus homo, sicut si quis congregaret unum fascem lignorum, sed hoc fit per abstractionem, scilicet quia videns ipse quod omnia conveniunt in natura una abstrahit illam ut est una, et sic dicitur quod omnes sunt unum in illo homine sic abstracto, per quem colligit illam multitudinem in unum. ¶ Similiter autem videns quod homo sentit et in hoc convenit cum asino et bove et sic de aliis, abstrahit naturam illam unam in qua et per quam omnes sentiunt, ut homo est animal, et omnia colligit in illo animali uno. Et sic semper ascendendo colligit multitudinem in unum, quousque veniat ascendendo usque ad generalissimum. ¶ Deinde cum dicitur collectivum .n. multorum etc. dixit .n. quod ascendentes, quia colligit multitudinem et species non est sic collectiva sicut genus, ideo vult ostendere qualiter genus dicitur collectivum et non species. Ad quod species est collectiva multorum in unam naturam, sed genus magis est collectivum quam species. Sed particularia et singularia semper dividunt unum in multa. Quod autem species sit collectiva multorum in unam naturam patet, quia secundum istum modum dicimus quod plures homines participatione speciei sunt unus homo. Quod autem singularia dividant unam in multa patet, quia propria dicimus quod homo qui est unus et communis est plures, et per singularitatem cuiuslibet est individuum. Quod autem collectivum et adunativum plurium. ¶ Utrum quod scilicet quod genus esse magis collectivum quam species dupliciter potest intelligi: uno modo quod genus sit plurium collectivum, et sic habet veritatem quod dicit, quia species solum colligit sub se individua, genus autem colligit species et individua sua, et etiam unam aliam speciem cum suis individuis. ¶ Alio modo potest intelligi quod genus magis habeat unam naturam quam species in qua colligeret supposita, et isto modo non habet veritatem, quia maior est unitas speciei quam generis, nam species sumitur ab una forma reali, genus autem necessario importat duas formas reales, et solum est unum secundum unam rationem intelligendi logicam, et ideo intelligit primo modo. ¶ Notandum est etiam circa quod dicitur quod plures homines sunt unus homo, quod unum potest dupliciter intelligi: uno modo quod dicat unionem in aliqua natura substantiali, et isto modo sunt plures homines unus homo, quia omnes sunt unum in una natura, et in homine. Alio modo unum potest esse singulum praedicatione convertens illud cum eo ad aliquod suum suppositum, et isto modo non est verum, quia est sensus quod plures homines sunt unum suppositum hominis, quod est falsum, propter hoc ut sic sunt plures homines, et hoc confirmat etiam per dictum est secundo physicorum et quinto metaphysicae, quod ysosceles et yscopleuron sunt una figura, sed non sunt unus triangulus; sunt una figura quia sunt unum in aliquo supposito figurae quod triangulus, sed non sunt unus triangulus quia non sunt aliquod unum suppositum trianguli, propter hoc sub triangulo est divisa. Modo primo modo oportet intelligi quod plures homines sunt unus homo.

¶ Deinde cum dicitur Assignato autem. ¶ Postquam ostendit et fecit mentionem de genere generalissimo, specie specialissima et subalterna et hoc manifestavit, addit hic quod species praedicatur de individuis et genus de specie, ideo generaliter vult ostendere quod aliquod genus praedicatur de specie, et species de individuis, et dividitur in duas partes, quia primo facit hoc, secundo ostendit corollarium. Secunda incipit ibi Continet genus. Prima in duas, quia primo ostendit quod superiora praedicantur de inferioribus, et aequalia de aequalibus. Secundo in speciali ostendit de quo praedicatur genus generalissimum et subalternum et species specialissima, secunda ibi Genus autem generalissimum. Prima in duas, quia primo ponit intentum suum, secundo ostendit quod superiora de inferioribus praedicantur, et aequalia de aequalibus, secunda ibi Aequalia autem aequaliter.

Dicit primo quod assignato de genere et de specie quod sit unum, quod in uno quocumque genus sit unum, species non plures esse, quia dico genus semper est in pluribus speciebus, simpliciter nec est dubium quod genus praedicatur de specie, et universaliter superiora de inferioribus, sed species non praedicatur de genere nec de proximo nec de longinquo, quia non convertitur sicut genus praedicatur de specie, quod species praedicetur de genere. ¶ Utrum quod sciendum de eo quod dicit quod duo genera semper sunt in pluribus speciebus, quia hic contra aliqui nituntur, quod possit salvari in unica specie, et quidam dicunt quod sic, quidam quod non. Et quidam distinguunt quod genus potest considerari dupliciter, et quantum ad rem et quantum ad intentionem. Secundo quantum ad intentionem, sic non potest salvari. Sed quantum ad rem sic, quod dicit ipsi, si solum esset homo esset animal. Sed hoc non potest esse verum. Unde est verum quod dicitur de intentione sed non quod dicitur de re. Quia genus quantum ad rem non importat unam formam realem, quia tunc esset tanta unitas generis sicut speciei, sed importat duas formas [illegible]. Sicut animal importat hominem et quodam alio ut asinum, propter quod non potest salvari in una quantum ad rem, et hoc innuit magis ut ad mentem auctoris, quia dicit quod duo genera sunt in pluribus speciebus, intentio autem non videtur sed recte. ¶ Sed est verum quod potest salvari per utrumque modum, quia genus importat illas duas formas reales divisas, sed tali modo quod cuiuslibet modi potest praedicari de unaquaque parte. Sicut animal sic importat hominem et asinum, et per tales modos quod cuiuslibet modi potest praedicari de unoquoque. Unde possumus dicere homo est animal, asinus est animal. Et ideo quantum ad modum praedicandi sive quantum ad modum importandi potest salvari in una specie sola. ¶ Deinde cum dicitur Omnia autem. In parte ista ostendit propositum, scilicet quod universaliter superiora praedicantur de inferioribus et aequalia de aequalibus, et dividitur in duas, quia primo facit hoc, secundo ostendit de quibus universaliter praedicantur superiora. Secunda ibi De quibus autem. Dicit primo quod omnia aequalia praedicantur de aequalibus, sicut hinnibile praedicatur de equo, hinnibile est adaequatum equo, quia est propria passio eius, sicut risibile hominis, aut superiora omnia praedicantur de inferioribus, ut animal de homine praedicatur, quia est eius superius, sed inferiora non praedicantur de superioribus, non enim ita convenit dicere animal est homo sicut dicimus homo est animal. ¶ Utrum quod sciendum quod aequalia quae de aequalibus praedicantur sunt duplicia, quia quaedam sunt essentialia et quaedam accidentalia. Essentialia sicut definitio et definitum, et genus et eius differentia. Accidentalia sicut propria passio et subiectum, et quaedam accidentia communia quae cum aliquibus convertuntur. Tunc dico quod inter aequalia essentialia est ordo, quia unum prius praedicatur de alio, alterum non magis per accidens de illo, unde definitio magis proprie praedicatur de definito quam econverso, quia definitio est notificativa definiti, praedicari autem est cum notificari de subiecto, nam praedicatum per aliud non fuit nisi causa notificandi subiectum, et ideo cum definitio habeat se per modum notificationis magis proprie praedicatur de definito quam econverso. Definitum autem improprie praedicatur de definitione, quia non notificat definitionem, sed bene potest praedicari ex quadam conversione ad invicem. Similiter dico quod differentia non proprie subiicitur sed solum praedicatur, quia differentia habet modum adiacentis alteri et per consequens modum qualitatis, esse autem praedicatum adiacet; non proprie potest habere rationem subsistentis, et ideo differentia non proprie subiicitur sed solum praedicatur. Iterum etiam quia differentia optinet locum formae, praedicatum autem in propositione magis optinet locum formae quam subiectum. ¶ Similiter etiam propria passio et subiectum, unum praedicatur non proprie subiicitur, quia habet proprie modum qualitatis et alteri adiacentis, et ideo non posset esse subiectum, cum non habeat modum subsistentis. ¶ Superiora non de inferioribus praedicantur, et hoc multis rationibus. Quarum prima potest esse quia superiora sunt causa cognoscendi inferiora, eo quod sunt magis abstracta, et tamen causa cognoscendi sunt ab intellectu, quia quanto aliqua sunt confusiora sunt magis abstracta, tanto ea magis nota, ut patet primo physicorum. Et per consequens cum sint magis cognita sunt causa cognoscendi minus nota, cuiusmodi sunt inferiora, et ideo cum praedicatum fiat causa notificandi subiectum, et in habent rationem notificandi inferiora, quia prius ad apprehendendum superius sicut animal, deinde devenimus in cognitionem inferioris, sicut patet in cognitione hominis. Patet quod superiora debent de inferioribus praedicari. Similiter sciendum quod ad cognitionem sensitivam, et superiora debent praedicari, quia cognitio sensitiva prius ad apprehendendum singulare de in abstractum speciem et postea assurgimus in genera, itaque cognitio sensitiva prius ipsa apprehenditur, et quia cognitione intuitive praedicatum ad apprehendendum subiectum, deinde ad extremum, primus de ipso. ¶ Item alia potest esse ratio, quia in propositionibus dicimus hoc est hoc, significatur esse praedicatum quoddam inesse subiecto. Non autem ita est quod superiora magis dicuntur esse in inferioribus quam econverso. Non enim proprie dicimus quod homo est in animali, sed magis quod homo est sub animali, sed bene dicimus quod animal est in homine, et omnia superiora, quia ratio hominis est composita ex rationibus intelligendi omnium superiorum, itaque in se eas includit, propter quod melius dicitur quod superiora sint in inferioribus quam econverso. Et ideo cum talis modus essendi hic in hoc denotetur in propositionibus, patet quod superiora magis praedicantur de inferioribus quam econverso. ¶ Patet etiam modo superiora praedicantur de inferioribus, etiam dicentur.

De quibus autem species praedicatur. ¶ Postquam Porphyrius ostendit quod genus praedicatur de specie et hoc manifestavit, ostendit quod superiora praedicantur de inferioribus et non econverso. In parte ista vult ostendere de quibus universaliter praedicantur superiora. Et dicit quod de quibus praedicatur species, de hiis necesse est speciei genus praedicari, et genus illius generis usque ad generalissimum, itaque usque non sit exclusivum sed inclusivum. Itaque genus generalissimum praedicetur, et maxime quod singulorum est dicere, sicut Socrates est homo et homo est animal, et animal est substantia. Nec autem est dicere quod Socrates est animal et substantia, quia semper superiora praedicantur de inferioribus, itaque species praedicatur de individuis, genus autem praedicatur de speciebus et individuis, generalissimum autem praedicatur de omnibus generibus sub se positis et speciebus et individuis, et sic patet illa sententia subalterna et quae praedicantur de specie et de individuo. ¶ Utrum quod sciendum quod oportet ad illa quae requiruntur ad hoc ut superiora praedicentur de inferioribus. Haec autem sunt. Primum quod superius cum inferiori dicat eandem essentiam, et per consequens praedicatur ibi quod sic, quia homo est animal, dicunt eandem essentiam, potest praedicari unum de alio, et ideo sed est falsa homo est albedo, nam quod albedo de se non habet modum praedicandi in quo, sed quia non dicit eandem essentiam cum homine. Item est quod illud superius sit magis abstractum quam inferius et habeat modum per se stantis, quia si non esset magis abstractum, non esset superius, sed propter hoc quod est abstractum est superius, et est magis confusum et per consequens magis cognitum, quia quanto aliqua sunt confusiora, tanto magis nota, ut patet primo physicorum, et ideo cum in propositione praedicatum propter subiectum sit notificativum subiecti, ideo isto modo potest praedicari. Et ideo istum modum animal praedicatur de homine, et quia habet modum per se stantis ideo praedicatur in quid. ¶ Item est etiam quod tale superius includatur in inferiori, et tunc potest praedicari, sicut de rationali, quia ista vox animal est imposita ad significandum quod est ens per se stans animatum et sensibile, includitur in hac voce homo, per quam ista vox homo est imposita ad significandum quod est ens per se stans animatum et sensibile, et adhuc plus quam rationale; nam ille qui imposuit istam vocem homo ad significandum, imposuit eam cum tota illa ratione, deinde cum ratio alia includatur in homine, de homine potest praedicari. Similiter etiam in ratione individui includitur ratio speciei, sicut in Socrate includitur hoc quod est esse per se stans sensibile animatum rationale, et adhuc plus quia pro quo est individuum, scilicet esse hic et nunc cum tali loco, quod species praedicatur de individuo, et propter quod genus non praedicatur in quid de differentia, quia ratio generis non includitur in differentia, sicut ratio animalis non includitur in ratione rationalis. Nam ille qui imposuit istam vocem rationale ad significandum non imposuit eam ut in ea includeretur hoc quod est esse per se stans etc., sed solum imposuit ad significandum aliquid sola quae est ratio. Et propter hoc etiam nos maiores non praedicatur per se de differentia. ¶ Item quod illud superius habeat attributionem ad ea a quibus abstrahitur, et non solum se habeat per modum abstracti, et propter hoc albitas non praedicatur de homine, nec humanitas de Socrate, bene tamen albitas habet tales conditiones, quia bene est idem essentialiter cum homine, et habet modum abstracti et per se stantis, sed quia non habet attributionem ad homines a quibus abstrahitur, non potest praedicari; nam ille qui imposuit istam vocem albitas ad significandum imposuit eam ut haberet modum abstracti et non ut haberet attributionem ad ea a quibus abstrahitur. Eodem est etiam de humanitate et Socrate. Et hae sunt conditiones quae requiruntur ad hoc quod superius praedicetur de inferiori.

Deinde cum dicit de eo generalissimum impertitur, hic docet (?) specialis (?) de quo praedicatur genus generalissimum et species specialissima et subalterna et individua. Et quia scilicet quia primo docet de quo praedicatur genus generalissimum, secundo de quo praedicatur genus quod est etiam species subalterna, tertio de quo praedicatur species specialissima, quarto de quo praedicatur individuum. Secunda ibi genus autem quod etiam, tertia ibi solum autem species, quarta ibi individuum autem. Sententia patet per praedicta et [illegible] patet. Sed sciendum (?) quod philosophus quod dicit quod species solum praedicatur de individuis intelligit nobis quod loquitur de specie specialissima quae solum praedicatur de individuis, et non de subalterna, quia species subalterna sicut alia bene praedicatur de pluribus speciebus et non solum de individuis. Deinde cum dicit individuum autem impertitur, in hoc ostendit de quo praedicatur individuum. Et quia scilicet quia primo ostendit de quo praedicatur, secundo exemplificat in exemplo quod sic individuum, tertio ostendit quod sit individuum per quasdam proprietates quae [illegible] dicuntur; secunda ibi individuum non dicitur, tertia ibi individua non dicuntur. Dicit primo quod individuum solum praedicatur de uno solo particulari sicut ipsa, quia solum praedicatur de se ipso. Et aliquando dicitur sic scilicet [illegible] de voce, quia hoc vox scilicet bene praedicatur de pluribus, ut iste est scilicet [illegible] in primo, quae [illegible] sibi nulla sit praedicatio [illegible] sic individua solum. Iuxta quod sciendum quod individuum dicitur in parte individuum [illegible] et divisum ab quolibet alio, et sic individuum est illud quod non est divisibile [illegible] de divisione reali, sed divisum [illegible] quod sit ab illo quod est per [illegible] scilicet ad hanc albedinem praedicatur [illegible] album. Sed solet quaeri aliquis utrum individuum sit universale, et dicit quidam bene magister quod individuum potest dici [illegible] sicut genus et species, quia potest considerari quantum ad rem vel quantum ad intentionem. Quantum ad rem dicunt quod solum praedicatur de uno solo, quia solum de se ipso, et ideo non potest esse universale; sed quantum ad intentionem bene potest esse universale. Sed salva pace eorum, quamquam bene dicant de individuo quantum ad rem, tamen male dicunt de individuo quantum ad intentionem, quia intentiones secundae sunt valde parvae entitatis, ita quod non habent esse nisi a proprietatibus rerum in quibus [illegible] fundamentum. Propterea autem [illegible] accipitur individuum est proprietas singularis, et nullo modo universale, quia [illegible] ab hoc quod est esse hic et in tali loco et nunc et in tali tempore, [illegible] proprietas indivisibilis divisione intellectuali quae sit per singularitatem (?). Similiter [illegible] in qua fundatur talis intentio est proprietas singularis [illegible] quod ponit individuum, propter quod nullo modo intentio quae fundatur in tali re potest esse universalis, quia [illegible] fortitudinem entitatis suae a re, et res autem solum est singularis, propter quod intentio solum erit singularis. Sed tu dices: non ne [illegible] scilicet est individuum quia [illegible] est individuum et sic de aliis [illegible] praedicatur de pluribus. Ad quod individuum solum praedicatur de [illegible] de pluribus sicut et ista vox scilicet. Nec aliquo modo [illegible] una individua [illegible] quod sic patet, quia ego dico individuum proprietatem quod est esse in tali loco et in tali tempore et quod habeat tales figuras vel sic. Impossibile est autem

quod in eo reperiatur in alio, quia Sortes non est individuum per eandem proprietatem sicut Plato, propter quod individuum nullo modo potest esse universale. Deinde cum dicit individuum autem dicitur, in parte ista ostendit quid sit individuum exemplariter, et dicit quod individuum dicitur sicut Sortes et Plato et hic homo veniens et hoc album, et Sophronisci filius, si solus Sortes sit eius filius. Et dicit si solus Sortes sit eius filius, quia si Sophroniscus haberet plures filios non esset individuum Sophronisci filius, sed praedicaretur de pluribus, et ideo si solus Sortes sit eius filius dicitur individuum Sophronisci filius, quia solum praedicatur de uno, scilicet de Sorte. Hoc autem non est ratione dictionis filius, quae de se [illegible] praedicari de pluribus, sed quia dicitur filius eius cui Sophroniscus sit quidam nomine (?), et importat tale individuum determinate Sortem. Deinde cum dicit individua autem huiusmodi, in parte ista ostendit quod sit individuum magis notificative ponendo proprietates individui. Et dicit quod ista scilicet Sortes et hoc album et cetera bene dicuntur individua, quia in unoquoque istorum existunt quaedam proprietates quarum collectio impossibile est reperiri in aliquo individuo, sicut proprietates quas habuit Sortes, sicut figura in tali loco et sic de aliis, impossibile est reperiri in aliquo alio homine. Similiter etiam proprietates quae sunt in Sorte impossibile est reperiri in aliquo alio homine, et propter hoc proprietates individui dicuntur esse individuum. Sed dicit [illegible] proprietates quae sunt in homine in universali, tales proprietates erunt eaedem in pluribus, sicut proprietates quae sunt esse animal et esse rationale, quae sunt homo in communi, sunt eaedem in omnibus hominibus secundum quod sunt homines. Et notandum dixit secundum quod sunt homines, quia secundum quod sunt tales homines non sunt in eis tales proprietates, quia ego non dico [illegible] rationalem [illegible] Nicolaus, sed in quantum homo. Iuxta quod sciendum quod dicit Boethius quod septem sunt proprietates per quas individuum est individuum, scilicet pater, patria, parentela, locus, tempus, propria nominatio, figura et forma. Sed ipse non bene dixit de patre et propria nominatione et parentela, nam contingit aliquos plures esse natos ex eodem patre, similiter autem et ex eadem parentela, et habere eandem nominationem, [illegible] mirabilis sunt (?). Sed quod dicit de loco maxime habet veritatem, nam locus est maxime principium individuationis, nam impossibile est quod aliqua duo sint in eodem loco. Sed tu dices: non est verum, quia nos omnes scolares sumus in eodem loco, quia in scolis. Dico quod intelligit in eodem loco perfecto, et [illegible], nam impossibile est quod aliqua duo vel plura sint in eodem loco perfecto. Impossibile est enim quod in ista cathedra in qua sum me stante quod sit in alio, et contingit [illegible] quod ego, quia si sic, tu ipse penetrares me et ego te, ita quod esses in corpore meo et ego in tuo, quod est impossibile, et ideo locus maxime facit individuationem. Similiter etiam tempus, sed non sic proprie sed aliqualiter, quia propter hoc quod sum nunc differo ab aliis qui fuerunt per mille annos ante. Verum est tamen quod possemus loqui de tempore duplici modo, nam cum tempus sit numerus motus caeli secundum prius et posterius, ut patet quarto Physicorum, quod possemus loqui de tempore secundum quod consequitur motum caeli,

et sic cum motus caeli sit circulatio, tempus ut sic erit circulare et ad modum unius lineae circularis, quia ut sic consequitur circulationem unam caeli quae fit in una die et nocte, et isto modo non est principium individuationis, quia omnia individua ut sic sunt simul in eodem tempore. Alio modo potest considerari tempus, quia motus caeli semper est [illegible] quam prius ipsius semper movetur, et quam posterius eius erit tempus. Pars enim caeli quae est omnino (?) me dirigit (?) super (?) in isto loco erit in me aliquando per tempus; illam autem partem impossibile est quod cadat in aliquo alio individuo, quia tunc oporteret quod unum aliud individuum esset sub eadem parte caeli mecum perfectius, quod est impossibile, quia si sic, tu esses mecum in eodem loco perfectius, quod est impossibile, quia tu es [illegible] et ego [illegible], quod est impossibile. Et isto modo consideratum tempus bene est pars principii individuationis. Similiter est forma et figura sunt principium individuationis. no Iuxta quod consideratur quod forma et figura differunt. Sicut dicit Euclides in primo suae geometriae, figura est quae sub uno vel pluribus terminis continetur, itaque figura est superficies aliqua causata ex tali conductu linearum. Sed quod dicimus aliquam esse triangulatam et aliam esse quadrangulatam, quia [illegible] superficies est causata ex tali protractione linearum. Forma autem est [illegible] quod figura. Sed forma est superficies in comparatione ad subiectum, figura autem non, propter quod dicitur quod aliam figuram habet homo et aliam asinus, quia aliam et aliam protractionem linearum habent. Similiter autem dicitur formam habent quia habent aliam speciem, nam species hominis habet talem [illegible], species autem asini habet aliam. Tunc dico quod figura dicitur esse principium individuationis, quia impossibile est quod duo homines habeant tales formas [illegible] et tales protractiones linearum, quod patet ad sensum. Et etiam patet expertis astrologorum, qui dicunt quod figurae generantur in istis inferioribus per aspectum planetarum. Unde dicunt quod aliqui homines dicuntur solares quia habent talem figuram, et aliqui lunares (?), et aliqui martiales, et sic de aliis. Modo impossibile est quod aliqui homines ut puta solares perfectius habeant eandem figuram, quia tunc oporteret necessario quod sol esset [illegible] similiter sub eadem parte et sub eadem influentia, quod est impossibile, quia tales non essent in diversis locis, [illegible] oporteret ipsos esse in eodem loco, quod est impossibile, et sic hoc quod est impossibile quod aliqui habeant eandem figuram perfectius. Similiter quae hoc apparet aperte [illegible], quia in conceptione gemellorum si deberent oriri in gemellis eandem figuram perfectius, tunc oporteret quod partes illius seminis ex quibus generantur essent in eadem parte matricis perfectius, quod est impossibile, quia in eadem parte matricis non possunt perfectius oriri duo. -sb Iterum oporteret quod haberent eandem influentiam a caelo, sed cum sit in diversis partibus matricis, hoc esse non potest, quia una pars est nobilior [illegible] parte caeli quam alia, et propter hoc non possunt habere eandem influentiam nec eandem figuram. Hoc autem apparet aperte agentis naturalis, quia agens non potest aequaliter imprimere in easdem partes, sed semper magis imprimit in

una parte quam in alia, cum magis imprimit semper est magis perfectus, et propter hoc videmus quod in diversis gemellis semper unus est perfectior altero, quia unus semper movetur per imperfectionem, quia agens non sic imprimere potuit in partem unius sicut in aliam, et ex hoc patet quod aperte agentis in duobus non possunt fieri eandem figuram. Sic ergo patet quod figura est principium individuationis, quia impossibile est quod figura unius reperiatur in alio. Apparet ergo quod illae proprietates sunt principium individuationis, sed quid [illegible] sit principium individuationis, utrum quantitas divisa vel aliud, hoc non est praesentis negotii, nam requirit altiorem materiam, quia hoc in [illegible] metaphysicae. Deinde cum dicit genus est impertitur, hic ponit quandam conclusionem correlarie (?) et dicit quod ita est quod genus praedicatur de specie et species de individuo, ergo individuum continetur sub specie et species sub genere, ita quod genus est sicut totum, individuum non sic est pars, sed species est totum et pars, quia est pars generis, totum non individuorum. Iuxta quod sciendum quod genus dicitur totum ad speciem, a quo abstrahitur a pluribus speciebus, propter quod ad unam dicitur esse totum. Sicut animal est abstractum ab homine et asino et aliis, et ideo est totum ad speciem; species vero est pars eius, non integralis, sicut partes sunt partes integrales totius, quia totum est integratum et compositum ex partibus et aliis partibus, ut tecto et fundamento, et propter hoc dicuntur partes integrales quia integrant totum, et una corrupta corrumpitur totum. Nam animal non est integratum et compositum ex homine et asino et aliis, sed est abstractum ab eis, et propter hoc contingit quod una specie corrupta adhuc remanet genus, quia in aliis; sicut si corrumperentur omnes asini, adhuc remaneret animal, quia in aliis speciebus. Sed dicitur species pars generis quia [illegible], nam ponitur sub eo et [illegible], ut homo est animal. Similiter species est totum ad individuum, sed omnis species locata in istis inferioribus habet vel habere potest plura individua. Dico autem in istis inferioribus, quia in separatis species non habet nisi unum individuum, sicut caelum et omnis quae est species, et solum habent unum individuum. Unde dico de speciebus quae sunt sub caelo. Verumtamen dicunt quod omnis talis species habet plura individua vel habere potest propter quandam [illegible], sicut ignis et aer, nam ignis qui est super aerem est solum unus et continuum, nisi autem potest videri a nobis quia est maxime rarus, et propter hoc non est coloratus; quod autem videtur a nobis solum est sub ratione coloris. Et dico quod talis ignis non habet plura individua actu, cum sit unus continuus, sed habet ipsa in potentia, quia cum est facile divisibilis in partes, ex ipso posset fieri plura individua, et propter hoc [illegible] signum universale, ut omnis ignis. Similiter est aperte [illegible] et sic [illegible], nam secundum philosophum quarto Meteororum huius quae sunt facile divisibilia possunt apponi [illegible] signum universale. Sed huius quae non facile sunt divisibilia non apponimus signum universale. Similiter aqua autem habet plura individua potentia, quia facile est divisibilis. Verum est tamen quod habet quandoque plura individua actu, quia ipsa est divisa per montes et alia loca, sed propter hoc dico quod omnes tales species aut habent plura individua potentia aut quae habent actu, sunt sic totum ad ipsa, quia omnes possent

pter hec s. oppositiones albedinis no stricto modo sumpte est in qualitatibus s. sumpte est in quolibet accidente cum qualitate et in aliis. nam aliquis dicitur ab alio per contrarietatem, quia est longus et ille est parvus non tamen in contrarietate proprie est albedo sicut patet in 6 predicamentorum in predicamento qualitatis et tamen illa talis differentia facit diversitatem in substantia. unde largo modo accipitur non alteratio sed alterum denominativum. Deinde cum dicit secundum quam impertire ponit aliam diversitatem in ea illa membra et dicit quod sunt differentie facientes diversitatem in substantia sicut divisiones generis in species et differentie que constituunt ex genere aliquid alterum. sed illas que faciunt solam diversitatem in accidentibus non sunt sola alterationes et diversitas que est in hominibus se qualitercumque modo in permutatione. et non dividunt genus sed tales differentie in species. Ex quo sequitur quod per differentias facientes alteratum genus non dividitur in species. unde non est divisio generis in species alias a sanitate et egritudine. sed est divisio subiecti in accidentibus vel in diversis partes sed genus non genus bene dividitur per differentias specificas. ut ad differentiam rationale et irrationale:-

Ab superioribus genus differentiis. Postquam posuit porphyrius posuit quandam divisionem in preceden- posuit quandam dividens divisiones. dividit aliter quod ponitur illa divisio et subdividit aliud membrum. secunda ibi Inseparabilium autem. Dicit primo quod comuniter et proprie differentie et de aliis divisione dicitur. et sunt illa differentia, que sunt separabiles et inseparabiles. nam moveri et quiescere, et esse sanum et egrum, et cuius similia hiis sunt dicte separabiles manere. sed esse aquilinum vel simum vel rationale vel irrationale, sunt dicte inseparabiles.

Sed hic aliquis dubitabit, quia dicit quod moveri est accidens separabile, non videtur quia non potest separari a celo, dicendum quod primo potest bene separari, et separabitur in die iudicii sicut quidam insidiis sumenti, quia tunc non plus movebitur. vel dicendum quod ipse intelligit de motu qui reperitur in rebus existentibus in ista celi. Similiter et possumus obicere de quiete quia ipsa est accidens inseparabile a terra. possumus dicere quod ibi s. in terra non est proprie quies, quia quies et motus cum sint opposita, habent fieri circa idem, illa autem proprie sunt nata quiescere, que sunt nata moveri. impossibile est autem quod terra moveatur, salvi secundum se totam, bene autem potest moveri aliqua pars ipsius. vel possumus dicere quod intelligitur de quiete reperta in aliis rebus preter terram. Deinde cum dicit Inseparabilium autem impertire in subdividit aliud membrum et dicit divisionis a. d. f. quia primo subdividit, secundo dicit membra illa contraria secunda ibi Ille quidem. Dicit primo quod differentiarum inseparabilium, quedam sunt per se, quedam per accidens. per se differentie sunt sicut rationale quod per se inest homini et mortale. verum est tamen quod male dicit de mortali, quia mortale non est differentia ut in sequentibus patebit. similiter et perceptibile discipline, inest per se homini, sed esse aquilinum vel simum, ista insunt homini solum per accidens et non per se.

Unde sciendum quod hoc modo esse per se potest intelligi dupliciter. uno modo quod habet causam determinatam in se et isto modo intelligitur hic. aliter quia sicut rationale vel perceptibile discipline insunt

passio

per se homini nam rationale habet causam determinatam in homine quia causatur ab substantiali forma eius, et est effectus sive homo per quod non reperitur rationale extra homines, similiter et rationale per se est homini, et aliter quia ut sunt non dicuntur species est compositum ex forma intellectivi generis et differentie, et per quod in sequentibus patebit per hoc quia per se sunt homini, et cum includantur in essentia hominis magis insunt per se quam per quartum, et ideo per se primi secundo modo. Alio modo dicitur per se aliquid quod inest in eo secundo ut ipsum est hoc. et non intelligitur hic. Deinde cum dicit Ille quidem impertire ponit quandam differentiam inter illa membra. a. d. f. sed quod de primo dicitur quod secunda ibi Et ille quidem per se. Dicit primo quod dicuntur differentie per se. adiunctive per accidens. quia differentie per se ponuntur in diffinitione indicante essentiam diffiniti et faciunt diversitatem in substantia. sed differentie que sunt per accidens nec ponuntur in diffinitione indicante esse diffiniti, nec faciunt diversitatem in substantia. sed solum in accidentibus. Unde sciendum quod differentie sunt dicte per se quedam sunt que essentialiter faciunt idem cum eo cui insunt per se, sicut dicte specie ut rationale per se facit idem cum homine. alie sunt que faciunt idem accidentaliter sicut quarta proprium secundo, ut risibile solum facit idem accidentaliter cum homine. Item dicendum est diffinitio. quedam est diffinitio proprie dicta. quedam est diffinitio largo modo sumpta. diffinitio proprie dicta est data per genus et differentias specificas. diffinitio largo modo dicta sive potest extendere ad diffinitiones proprie dictas et ad diffinitiones que dicuntur descriptiones, que est data per genus et propriam passionem, ut homo est animal rationale et animal risibile est in sic dicta descriptio. quod si intelligit de differentiis per se que faciunt idem essentialiter cum eo cui sunt dicte specifice, tales ponuntur in diffinitione proprie dicta. et de talibus hic intelligitur quod dicit quod si intelligitur de differentiis que faciunt idem solum accidentaliter eis quibus insunt, sicut de propria passione, tunc non est verum quod ponantur in diffinitione dicte quod quod est suum esse diffiniti, sed si largo modo loquamur sive quod dicitur descriptione, et diffinitione proprie dicta, sic habet veritatem utraque dicta. Deinde cum dicit Et ille quidem impertire ista ponit aliam differentiam inter illa membra. a. d. f. quia primo ponit, secundo eam probat, secunda ibi Nam neque genus. Dicit primo quod dicitur quod differentie per se dicuntur adiunctive per accidens, quia dicte per se non suscipiunt magis neque minus. sed dicte per accidens licet sint inseparabiles suscipiunt magis et minus. Sed statim dicitur ad hoc et probat per quod dicte per se sic rationale et hec suscipiant magis et minus. quia videmus quod aliqui homines sciunt melius ratiocinari quam alii. alii non intendere nesciunt dicere unum verbum, sicut illi qui nati sunt fatui, quod est dum carne sunt de bona corporis et deficiente mente. Item videmus quod aliqui nate sepe videt aliquid non in se non videt semel. Dicendum quod rationale possumus considerare dupliciter. uno modo quantum ad actum ratiocinandi, et sic aliqui bene magis ratiocinantur quam alii, et ad hoc confert multum complexio. unde sic homines sunt diverse complexionis, ita diversi modo se habent ad ratiocinandum. sed non intelligitur hic quia ut sic non est differentia specifica. Alio modo potest considerari, secundum quod dicit in tota substantia hominis sed sic rationale intelligi

supra ab isto apparenti quod est ratiocinari, aut sic non suscipit magis et minus, quia illa substantia quam importat non suscipit magis et minus, sed ipsa importat substantiam sicut dicitur, aut est dicte differentie specifice et sic intelligitur hic. Item et illa ratione intelligi ratio non potest suscipere magis et minus, quia sic in genere naturali forma que advenit per materie que est in potentia primo dat ei esse simpliciter propter quod non potest suscipere magis et minus eo quod ipsa est substantia sicut cum illa ratio intelligitur in genere loquendo sit sic forma et genus quod est sic materia propria et est in potentia primo illa rationis intelligi dans ei esse simpliciter non potest recipere magis et minus, et dicitur quod potest intelligi. Similiter est dicendum de parvo [...] nec ut dicitur visibili, quia visibile potest dupliciter considerari vel quantum ad actum et sic suscipit magis et minus, et ad hoc confert multum complexio. quod patet, nam sanguinei plus rident quam melancolici, eo quod sanguinei plus habent de calore naturali et spiritibus quam melancolici, risus autem sive gaudium causatur ex commissione caloris naturalis et spirituum a partibus interioribus ad partes exteriores, et per hoc quod sit risus, oportet quod sit aliqua titillatio et sic non intelligitur. Alio modo potest considerari secundum quod dicitur in tali et sub hoc intelligitur supra ab hoc quod est unum solum aptitudine et sic non suscipit magis et minus et sic non intelligitur.

Deinde cum dicit Nam neque genus impertire improbat in diversitate in illa membra et dicit quod differentie per se non suscipiunt magis et minus sed dicte per accidens suscipiunt. probat quod magis per se totum est quod non suscipit magis et minus, nec differentie per quod dicitur et generis. quia per se complectur substantia universe. esse autem est substantia unicuiusque specie et idem quod consistit in indivisibili. et dicitur sic completa, tales esse non poterunt suscipere magis et minus. sed differentie per accidens non est simul vel est aquilinum vel coloratum bene suscipiunt magis et minus. Sed statim dicitur ad quod non videtur quod coloratum magis et minus suscipiat quia quod quid est mutetur ab uno colore in alium non videtur propter hoc magis coloratus sicut si fiat de ex albo nigro non magis dicetur coloratus quam est albus quam quando erat niger. Ad quod dicendum quod non intellexit coloratum secundum quod denominatur a colore quod est genus, sed secundum quod denominatur ab aliquo colore per se, et quod illi suscipiunt magis et minus, ideo possumus dicere quod coloratum suscipit magis et minus in quantum sic dicit quod unum colorum est magis altero, ita quod est magis coloratum aliud. vel possumus dicere quod in actu magis et minus solum secundum perfectum et imperfectum in quo sic igitur coloris una species est perfectior alia, ut albedo est perfectior nigredine, sic dicitur coloratum albedine cum sit coloratum perfectiori colore, esse magis coloratum quam coloratum nigredine. Vel aliter color est de natura lucis, unde lux est idem cum luce, sed per quod de sensu a sensato. sol. et differunt in hoc, quia lux dicitur eo quod est in corpore diaphano suo in colore transparentia. dicitur autem color sed quod est in corpore terminato et polito clarato per opacum sive per aliquid terrestre, ideo quamvis lux sit in aere non tamen dicitur color quia aer est transparens et non est terminatus, et propter quod non est in aere quia quod non est sub ratione coloris, unde lux solum in corpore terminato, ut in pariete, dico quod lux

quia lux de se non videtur quare sed ideo solum per quod color est, et dico quod quanto corpus est magis et minus diaphanum sic possumus dicere quod sunt magis et minus colorata unde cum aqua sit magis spissa quam aer et magis terminata magis est colorata. Similiter cum cristallum sit magis terminatus quam aqua magis dicitur coloratus. et ideo isto modo sed quod terminatur corporibus sed magis et minus terminatis possumus dicere quod suscipiat magis et minus:-

Omnium igitur earum specierum dicere. Postquam autem in precedenti posuit duas divisiones differentiarum, in parte ista ponit quandam aliam divisionem a. d. f. quia primo resumendo divisiones dictas ponit istam divisionem, secundo manifestat divisionem illam. secunda ibi Et vero que per se dicte. Dicit primo quod cum tres species differentiarum considerentur i. 3 modi quia non sunt proprie species sed modi, eo quod differentia est analoga quia prima distinctio ipsius in modos fuit, quod dicitur alie sunt separabiles et inseparabiles. et inseparabilium alie quidem sunt per se alie non per accidens. rursus differentiarum alie quidem sunt secundum quas dividimus genera in species, alie non sed quas hec dicta i. illa in que dividuntur genera specificantur i. constituuntur in esse suo specie. Huius quod considerandum quod sicut supra dicebatur quedam sunt dicte per se que faciunt idem essentialiter cum eis quibus ad differentie ipsius, ut per eas in primo modo per se, et de talibus hic intelligitur. Alie sunt dicte per se que non faciunt idem essentialiter sicut propria passio et hec predicatur in secundo modo dicendi per se, et de talibus non intelligitur, quia tales nec dividunt per se genera in species nec constituunt species. Deinde cum dicit ut cum per se Impertire in manifestat divisionem, et quia dividit illa non est in differentiis realiter sed solum secundum rationem, quia eedem differentie que sunt divisive sunt et constitutive ut patebit. ideo d. f. quia primo ostendit qualiter quedam dicte sunt constitutive et quedam divisive, secundo ostendit qualiter eedem sunt constitutive et divisive. secunda ibi Sed hec quidem parte in d. quia primo ponit quod differentie sunt constitutive sed qualiter sunt constitutive, secundo qualiter quedam divine sunt divine. secunda ibi et cum non quo est mortale. Dicit primo quod cum ista dicte differentie per se sicut animatum sensibile et insensibile rationale et irrationale mortale et immortale, differentia que est animatum et sensibile est constitutiva substantie alicuius, nam advenientes substantie constituunt aliud est et aliud ab ea animata sensibilis, sic genus animatum et sensibile sunt dicte constitutive. Sed hic dicet aliquis quia non posuit corporeum in diffinitione animalis eum sit differentia eiusdem generis ad quod dicendum quod bene potuit ponere si voluisset sed forte non curavit. vel dicendum quod quia corporeum est equivocum, eo quod reperitur in genere substantie et quantitatis, et ideo nolens ponere equivocum in diffinitione ipsum non posuit. verum est tamen quod simpliciter debuit ponere, eo quod in diffinitione debent poni omnes dicte essentiales diffiniti. quod cum corporeum sit differentia essentialis animalis, ideo debet poni in eius diffinitione. Sed adhuc dicet aliquis quod animatum non debuisset poni in diffinitione animalis, quia animatum includitur in sensibili, et ideo ibi esset nugatio, dicendo animatum sensibile, quia est dicere animatum animatum. Ad quod dicendum quod debet poni eo quod est differentia eius essentialis et ideo debet poni. nec est nugatio quod obicitur, sed quod animatum includitur in sensibili, sed totum quod importat

tur sensibile, in potentia animatum et pla [illegible] quod patet quia, positis aqua accipitur animatum, accipitur ab ista que est mixtum, cum sunt due operationes, scilicet generare, generare mixtum per digestionem in fine mixti. Sensus autem accipitur ab ista operatione que est cognoscere ad cognitionem sensitivam, modo planum est quod habet quod est generare et generare cibum in se alium non includit cognitionem sensitivam, propter quod nec animal includit in se. Verum est tamen quod sensibile non potest reperiri sine animato, et hoc quia supponit semper animatum; se habet sicut in maius [illegible] sensibilis et insensibile sic [illegible], propter quod [illegible] ad invicem [illegible] faciunt idem [illegible], et ideo quod utrumque ponatur in diffinitione alio, et ibi non erit nugatio. ¶ Deinde cum dicit [illegible] que est mortale. Ostendit quales aliquas differentias divisivas. Et dicit quod illa differentia que est rationale et irrationale, mortale et immortale sunt divisive alio, nam hec genus [illegible] per ipsas dividitur in suas species. Nam dividunt alius animal rationale, aliud irrationale, et aliud mortale, et aliud immortale. Propter quod dicit scilicet differentie sunt divisive. ¶ Deinde cum dicit, Set hec quidem. Ostendit quod hec eadem differentie dicuntur divisive et constitutive, et dicit [illegible]. Nam primo ostendit de istis differentiis ultimis, et [illegible] de duobus, scilicet rationale, irrationale, mortale et immortale. Secundo ostendit de duobus generibus superioribus, scilicet de animato et inanimato, sensibili et insensibili. Secunda ibi. Que a supreme. ¶ Dicit primo quod eedem differentie que sunt divisive generum sunt completive et constitutive specierum, quod patet, quia animal dividunt per has differentias, scilicet rationale et irrationale, mortale et immortale. Sed iste differentie mortale et rationale advenientes animali constituunt speciem alio que est homo. Nam homo est animal rationale mortale. Sed differentie que sunt rationale et immortale advenientes animali constituunt unam speciem eius scilicet deum, nam est animal rationale et immortale. Et differentie que sunt irrationale et mortale advenientes animali constituunt unam speciem scilicet animal brutum quod est animal irrationale mortale sicut est asinus.

¶ Intelligendum quod hic non accipitur deus secundum quod proprie loquimur de deo, sed hic accipitur deus, hoc est celum. Nam fuit opinio Platonis et Avicenne et ultra quod secundum quod verba sua sonant quod celum esset animal quod sic probat. Celum habet animam intellectivam secundum quod esse concedunt et movetur continue ad ubi determinatum. Hoc autem non posset fieri per animam intellectivam, quia anima intellectiva non apprehendit singularia, ergo ad illud ubi determinatum movetur per aliquam [illegible] sensitivam in eo, quia solum per aliquam virtutem sensitivam apprehenduntur singularia, hec autem virtus est secundum ymaginationem que est in eo. Secundum ipsos per quam apprehendit illud ubi determinatum. Sed cum virtus ymaginativa sit quid sensitivum, ergo celum habet virtutem sensitivam, et cum animal sit animatum per sensum, ideo celum est animal. Sed quia habet animam intellectivam, ideo est rationale. Et cum sit rationale, ideo est [illegible] mortale, ergo celum est animal rationale mortale. Sed hoc est falsum, scilicet quod celum sit animal et habet virtutem sensitivam. Quod sic patet, quia virtus sensitiva est

causata ex mixtione elementorum, et ideo [illegible] ipsum non bene sentirent nisi qualitates illorum elementorum que sunt [illegible] sic [illegible] sint reducte ad medium, propter quod si [illegible] esset nimis calidus, non bene sentiret quod patet in febricitantibus, et similiter si esset nimis frigidus non bene sentiret, similiter si esset nimis siccus vel humidus. Sed ergo celum haberet virtutem sensitivam, oporteret esse compositum ex elementis et per consequens esset alterabile et corruptibile, quod est falsum. Non enim celum senescit, secundum quod patet ad sensum, nec est alteratum, sic enim est hodie factum sicut fuit ante per mille annos. Et ideo celum non est animal. ¶ Item et si celum haberet virtutem ymaginativam quam ipsi dicunt, illa esset vel virtus fantastica vel quedam virtus que dicitur reservativa specierum sensibilium existentium in sensu communi, secundum quod probabat. Sed non potest esse virtus fantastica quia fantasia est motus factus a sensu secundum actum. Motus autem factus a sensu secundum actum non potest esse in celo, cum ibi non sit sensus particularis, ut postea patebit. Nec etiam est illa virtus que dicitur reservativa specierum sensibilium existentium in sensu communi, quia [illegible] in celo esset sensus communis, et cum sensus communis presupponat sensum particularem [illegible] est sensus communis [illegible] quod sint sensus particulares, et sic modo esset sensus particularis quod est falsum, quia cum quibus sentimus sic aliquis est ad modum [illegible] et ad modum aque, [illegible] ad modum, et sic de aliis, celum esset a [illegible] elementorum quod est falsum. Multo enim celum est nobilius [illegible], propter quod celum non habet virtutem illam ymaginativam, et per consequens celum non est animal. Verum est tamen quod celum habet animam intellectivam, sed non [illegible] sicut ipsi dicunt, [illegible] scilicet Avicenna et Plato, quod celum haberet duas animas, scilicet intelligentiam unam, et unam animam que ipsum moveret et que erat [illegible]. Et hoc Plato [illegible] videbatur esse valde inconveniens quod intelligentia esset motor alicuius orbis cum sit multo nobilior orbe, et [illegible] in illa [illegible]. Quia anima nobilis [illegible] habet operationes [illegible] phisicorum qui loquitur de anima mundi, sed hoc est falsum secundum philosophum et commentatorem [illegible] XII [illegible] et Metaphysice. Dicit enim [illegible] quod intelligentia non moveret orbem [illegible], propter quod [illegible] orbis habet intelligentiam suam [illegible] et [illegible] intelligentia habet suum orbem [illegible] quem movendo agit in istis inferioribus [illegible] per organa ad [illegible] nisi intelligentia [illegible] posset movere alium orbem cum non esset eius organum, sicut textor in arte textoria habet organa ad [illegible] nec [illegible] bene posset texere cum [illegible] nec [illegible] cum pectine, sed unumquodque agit secundum organa propria illius artis, sic cum intelligentia [illegible] agit per motum sui orbis tamquam per organum proprium in istis inferioribus nec posset alium movere, propter quod dicebat commentator [illegible] quod si uni orbi adponerentur plures quam sit ibi una stella, intelligentia propria [illegible] orbis non posset eum movere, hoc autem non est nisi quia

non esset illa stella de [illegible] organum, propter quod intelligentia ageret. Et ideo patet quod celum non est animal rationale secundum quod ipsi dicebant [illegible] non bene [illegible] excusari [illegible] cum dixit celum animal rationale mortale. ¶ [illegible] possumus ipsum [illegible] aliquo modo supplet non alio. Sed quod [illegible] dicit celum est animal [illegible] nobis [illegible]. ¶ Deinde cum dicit sic a supreme. Ostendit de [illegible] superiori, scilicet animatum, sensibile, inanimatum, insensibile [illegible] ordine [illegible] constitutive [illegible] in [illegible] que est [illegible] genus, quod patet, quia substantia dividitur in corpus animatum et inanimatum [illegible] sensibile et insensibile [illegible] constituit [illegible] speciem [illegible] que est animal. Nam animal est substantia animata sensibilis [illegible] sunt constitutive et divisive ut visum est, ideo [illegible].

¶ Habemus maxime opus est [illegible] positum [illegible] ponit quandam [illegible] sic dicebatur cuius figuram [illegible] ad ipsum [illegible]. Dicit autem [illegible] primo [illegible] epilogat [illegible] secundo ibi quas [illegible] descendentes. tertio ibi adhuc [illegible]. ¶ Dicit primo [illegible] quod [illegible] generum constitutive specierum, [illegible] talibus differentiis est opus maxime addiscere generum, nam [illegible] ut [illegible] est [illegible] similiter [illegible] talibus differentiis constituit diffinitiones [illegible] per differentias [illegible] separabiles [illegible] magis per differentias separabiles [illegible] diffinitiones [illegible] solum per [illegible] illas que dicunt [illegible] constituunt diffinitiones [illegible] de talibus [illegible] bus. ¶ Deinde cum dicit quas [illegible]. Ostendit [illegible] quia primo ponit [illegible] notificationes [illegible] secundo [illegible] magis [illegible] illas [illegible] secundo ibi Item autem specialissime [illegible] notificationes [illegible] secundo ibi diffiniunt autem. tertio ibi describunt autem. quarto ibi assignant autem. [illegible] Nam primo diffinit [illegible] uno modo [illegible] secundo ibi Nam [illegible] dicit primo quod [illegible] descendentes [illegible] sic [illegible] diffiniunt. Differentia est que habundat species

a genere, id est quam habet species ultra rationem ipsius generis, sicut homo plus habet ab animali, id est habet ultra rationem ipsius animalis, rationale et mortale. Animal autem non est horum, id est animal de se non habet nec rationale nec mortale. Quia ut dicebatur, animal de se [illegible] est ab ista ratione que est [illegible] corpus animatum et sensibile [illegible] ad singularium [illegible] additur scilicet rationale et mortale, propter quod homo [illegible] species habundat ab animali quod est genus rationale et mortale. ¶ Intelligendum quod [illegible] differentia [illegible] genus [illegible] species [illegible] que est res, [illegible] que est intentio, similiter species que est res et species que est intentio, genus autem quod est res [illegible] sub [illegible] ratione intelligendi [illegible] intentio [illegible] modus intelligendi [illegible] illa [illegible] species que est res [illegible]. Species autem que est intentio secunda est modus intelligendi [illegible] sub ista proprietate que est predicari de pluribus differentibus numero in quid. Sic [illegible] differentia que est res [illegible] est differentia que est secunda intentio [illegible] sicut rationale [illegible] ad figuram [illegible] plus [illegible] bus differentibus [illegible] rationale est differentia que dicitur secunda intentio [illegible] esset illa accidentis [illegible] sic rationale est differentia, homo est rationalis, ergo homo est differentia. Illa autem ratio intelligendi secunda, scilicet [illegible] sub ratione [illegible] est predicari de pluribus [illegible]. [illegible] dico quod ista diffinitio hic data non est differentie que est secunda intentio, sed differentie que est res [illegible] species [illegible] intentio [illegible] secunda intelligendi non includit [illegible] de pluribus differentibus numero vel specie in quale [illegible] differentia que est res [illegible] illa secunda intelligendi et illa talis differentia [illegible] intelligendi [illegible] sic rationale in homine, propter quod ibi diffinitur differentia que est res, et non differentia que est intentio secunda. ¶ [illegible] sic collata [illegible] sic se habent [illegible] sic illa media [illegible] illa que sunt in medio sic se habent [illegible].

non esset illa stella

includit iste p(ri)mu(m). a(r)g(umentu)m 2 a p(ro)p(ositio). a sic s(em)p(er)
descendendo usq(ue) corp(us) in se tot(um) includit
res sic q(uod) e(st) p(ri)o q(uod) e(st) (com)p(re)hensiuo oia(?) co(?)
includit in se res co(?) a s(ic) s(cilicet) (com)p(re)hensiua
a logu(m) latu(m) q(uod) p(ro)fundu(m) n(on) u(e)l q(ui) includit in se o(mn)es
superior(um) res s(cilicet) (com)p(re)hensiua co(?) a minus
co(mmun)e q(uam) a sic descendendo s(em)p(er) plenius includit
p(ri)us iste sub res i(n)tell(igi) n(on) p(ost)eri(us) a p(ro)he q(uod) q(uae) q(uo)
se(cun)d(u)m p(ro)p(ter) de i(n)feriori sic a sic ibi iste co(n)i(un)ctio
a(d)iungunt(ur) q(uod) d(ic)tu(m) sic supra.

no — Sz h(ic) n(on) e(st) i(n) (?) d(ic)tus a late ex(?)ib(us) q(uod) p(ro) n(on) a(li)atu(r) n(on) (?) co(?) a co(?) nec s(e)c(un)d(u)m co(?) u(e)l a(li)at(ur) n(on) e(st) sil(iter) a i(n) singl(is) d(ic)tis descendendo a q(uo) h(ab)i(tu)s e(st) q(uo)d (?) d(ic)ta e(st) accepta ab una (?) s(im)plici sic r(ati)o ab i(n)q(ui)etate simplici q(uae) r(ati)o c(?)tari sed ab i(n) (?) simplici q(uae) e(st) s(e)c(un)d(u)m (?) c(?)tari ab h(ac) s(im)plici q(uo)d e(st) m(inu)s e(st) sic r(ati)o u(e)l d(ic)te i(n)clusa(?) m(ateri)a et d(ic)ta n(on) (?) s(im)p(liciter) s(ed) q(uo)d p(ro)p(ter) q(uo)d (?) (com)in(?) d(ic)ta n(on) p(er) d(ic)ta a r(ati)o sp(eci)es a o(mn)ia q(uae) sunt i(n) p(ri)mo cu(m) i(n)n(umera) includat res alt(er)ius n(on) sic accepta a(?) s(im)plici s(ed) (com)posita a q(uo) g(e)n(er)o cu(m) g(e)n(er)o n(on) includat i(n) d(ic)to

1 sic sp(eci)es q(uae) (?) q(uod) g(e)n(us) n(on) (?) d(ic)ta p(ro)p(ter)e. q(uo)d d(ic)te q(uod) sub colla(?) n(on) se h(abe)nt s(e)c(un)d(u)m m(od)o adi(un)ct(um) sic illa i(n) (?) q(uod) (?) illa media accip(?) a(?) (com)p(osi)to. d(ic)ta n(on) a(?) s(im)plici a p(ro)p(ter) h(oc) d(?) n(on) p(otes)t (?) sp(eci)es s(ed) q(uod) acc(idens) a(?) s(im)plici i(n) (?) q(uod) sp(eci)es acc(idens) a(?) (com)posita (?) e(st) (?) q(uo)d i(n) app(?) (?) aq(ui)no acc(idens) (?) d(icitu)r p(otes)t (?) sp(eci)es fal(?) i(n) (?) g(e)n(er)e (?) e(st) t(ame)n q(uo)d g(e)n(us) g(e)n(er)alissimu(m) acc(idens) a(?) s(im)plici q(uae) i(n) se n(on) includ(it) res alic(uius) s(ed) sup(er)ior(um) s(ed) h(ic) n(on) d(icitu)r a d(ic)ta q(uod) g(e)n(us) g(e)n(er)ali se h(abe)t sic m(ateri)a (?) o(mn)iu(m) i(n)ferior(um) d(ic)ta n(on) sic for(ma) a q(uo) m(ateri)a h(abe)t res sibi mag(is) d(?) n(on) m(od)o adiacentis m(ateri)a(e) (?) distinguentis a p(ro) g(e)n(er)o m(od)o q(ua)l(itas) r(ati)o u(e)l sic g(e)n(us) g(e)n(er)alis d(icitu)r a d(ic)ta.

no — Sz sic q(uod) sp(eci)es p(ro)p(ter) d(ic)ta se h(abe)t sic m(ateri)a (?) 2 i(n) q(uo) co(?) cu(m) sibi (?) a(li)ata se hab(e)t sic m(ateri)a a a(li)atu(m) sic for(ma) p(ro)p(ter) q(uo)d a(li)atu(m) sibi adueniens distinguit s(e)c(un)d(u)m co(?) q(uae) e(st) i(n)de(ter)minata de se ad plura alia a c(um) sp(eci)es s(e)c(un)d(u)m (?) co(?) q(uo)d sic adsecu(ndum) q(uo)d e(st) (com)p(re)hensiuu(m) sic sp(eci)es d(?) s(e)c(un)d(u)m (?) a(li)ati a co(?) cu(m) u(e)l aliis s(e)c(un)d(u)m co(?) a(li)atis co(?) sic unu(m) (com)p(re)hensiue a (?) h(ab)et se h(abe)t sic s(e)c(un)d(u)m illis r(ati)o et illa se u(e)l mag(is) a d(ic)to ob (?) d(ic)tus s(em)p(er) descendendo.

De m(od)o eo d(icitu)r i(n)p(ro)p(ri)e. Imp(ro)p(ri)e ista mouet q(uod) d(ic)ta dubitantes a (?) a d(?) f(?) q(uod) p(ro) mon(?) 2 r(ati)o(ne) 2 i(n) s(e)c(un)d(u)m q(uo)d. D(icitu)r p(ro) d(ic)ta e(st) s(e)c(un)d(u)m q(uo)d e(st) i(d) p(er) q(uo)d sp(eci)es h(ab)undat a(r)g(umentu)m u(e)l e(st) h(ic) sp(eci)es h(ic) d(ic)ta n(on) agit(ur) q(uo)d e(st) (?) res q(uae) s(e)c(un)d(u)m h(ab)et una d(ic)ta (?) res h(ab)et opposita d(ic)ta q(uo)d oppo(sita) e(ss)e sil(iter) i(n) eod(em) n(on) a(?) sic a nullo q(uo)d n(on) n(on) p(otes)t d(ic)e n(on) h(ab)et sic g(enus) d(?) e(st) n(on) (?) d(icitu)r (con)stituat sp(eci)es ad fiert ex nichilo q(uod) e(st) hac res s(e)c(un)d(u)m m(od)o ut putab(?) i(n) solue q(uod) ip(s)a soluet n(on) e(st) sp(eci)es d(ic)ta a se q(uod) sic ig(n)e(?) (?) q(uod) e(st) p(ro) (?) n(on) h(ab)et a se s(ed) sola ad(?) co(?) (?) (?) e(st) p(ro)p(ter) d(?) sic cu(m) sp(eci)es sit i(n) p(ri)mo q(uo)d p(otes)t (?) a n(on) p(ri)us s(ed) q(uod) p(?) a se n(on) p(otes)t h(ab)ere. a p(ro)p(ter) (?) n(on) h(ab)et d(ic)ta a se s(e)c(un)d(u)m sp(eci)es n(on) h(ab)undat agit(ur) p(ro) d(ic)ta cu(m) ip(s)a n(on) h(ab)et.

De m(od)o eo d(icitu)r s(e)c(un)d(u)m q(uo)d. Solu(tio) d(ic)ta (?) ad q(uo)d sp(eci)es h(abe)t d(ic)ta a g(e)n(er)e q(uo)d q(ue)admodu(m) ph(ilosoph)us p(ro)bat g(e)n(us) h(abe)t s(e)c(un)d(u)m se d(?) d(ic)tas (?) s(ed) actu nulla(m) a h(ic) n(on) e(st) i(n)co(n)ueniens q(uo)d duo opp(osi)ta sic s(ed) p(otes)t i(n) eod(em) s(e)c(un)d(u)m sic sic sa(nitas) a eg(ritudo) p(?) u(e)l p(ro) (?) sic actu a n(on) (?) i(n) p(?) a sic n(on) (?) q(uo)d ex nullo n(on) fiat n(on) q(uo)d opp(osi)ta sit sil(iter) i(n) eod(em) m(od)o (?)

no — Et q(uo)d sa(?) q(uo)d g(enus) h(ab)et (?) d(?) p(ro) s(e)c(un)d(u)m se q(uo)d g(enus) e(st) sic m(ateri)a d(?) n(on) sic for(ma) m(od)o sic i(n) d(ic)ta d(?) n(on) m(od)o e(st) i(n) distincta a i(n)d(?) a i(n) p(ro) q(uo)d (?) for(ma) u(e)l e(st) a nulla d(?) se includit. sic g(enus) (?) sic m(ateri)a e(st) i(n)distincta a i(n)de(ter)minata ad (?) d(ic)tas q(uae) se fiant for(ma) ip(s)a distinguentes a (?) a sic (?) for(ma) e(st) ip(s)o i(n) m(ateri)a (?) sic (?) d(?) sub ip(s)o (?) sic sp(eci)es p(otes)t h(abe)re d(ic)tas agit(ur) a soluit(ur) illa obiec(tio) (?) ut u(idetu)r e(st) sil(iter) e(st) soluta (?) s(cilicet) q(uo)d sp(eci)es n(on) h(ab)et a se (?) e(st) q(uod) u(e)l h(ab)et ut u(idetu)r.

De m(od)o eo d(icitu)r diffinit(ur) aut(em) i(n)p(ro)p(ri)e i(n) sic d(icitu)r (?) (?) d(?) diffi(ni)tio d(ic)ta a d(?) f(?) q(uod) p(ro) p(ro)p(?) 2 m(ateri)a (?) d(ic)ta i(n) (?) 2 i(n) s(e)c(un)d(u)m q(uo)d.

De p(ro) q(uo)d ph(ilosoph)us sic diffiniut d(?) d(ic)ta e(st) q(uae) p(re)d(icatur) d(e) plurib(us) d(iffe)rentib(us) sp(eci)e u(e)l n(umer)o i(n) eo q(uo)d q(ua)le e(ss)e(ntia)le sic r(ati)o a mo(?) p(?) d(?) i(n) q(ua)le a n(on) i(n) q(uo)d q(uo)d p(otes)t si ei i(n)t(er)rogeti(?) q(uo)d e(st) h(oc) respondet al(iquid) s(ed) n(on) r(ati)o. s(ed) si i(n)t(er)roget(ur) q(ua)lis e(st) h(oc) (?) (?) r(ati)o(na)l(is) a r(ati)o cu(m) (?) q(ue) (?) ad i(n)t(er)rogat(?) p(?) q(ua)le r(ati)o p(ri)n(cipium) i(n) q(ua)le q(uo)d aut(em) sic m(od)o p(re)di(catur) i(n) q(ua)le (?) sic sic.

no — Cuius q(uo)d sa(?) q(uae) i(n) diffi(ni)tio n(on) e(st) d(?) q(uae) e(st) (?) (?) d(?) q(uae) e(st) u(e)l(?) 2 q(uo)d p(otes)t q(uod) (?) ille q(uae) se p(ro) i(n) diffi(ni)tio(n)e n(on) sic (?) s(ed) (?) q(uod) ab i(n) (?)

q(uae) e(st) p(re)d(icatur) d(e) plurib(us) d(iffe)rentib(us) sp(eci)e u(e)l n(umer)o i(n) eo q(uo)d q(ua)le accipi r(ati)o d(?) q(uae) e(st) i(n)te(llectu)s 2 p(ro)p(ter) q(uo)d sic exp(?)at. d(ic)ta
no — fu(it) e(st) 2 i(n)te(llectu)s fundata i(n)te(llectu)s i(n) (?) p(ri)o q(uae) e(st) p(re)d(icatur) d(e) plurib(us) d(iffe)ren(tibus) a c(?). Cuius q(uo)d sci(?) q(uo)d a(utem) n(on) p(on)it i(n) diffi(ni)tio(n)e d(?) n(umer)o s(ed) solu(m) sp(eci)e q(uo)d sic p(otes)t exp(?) ip(s)e nesciunt i(n)uenire aliq(ua)s d(iffe)r(enti)as ultimas sp(eci)ei sp(eci)al(issi)m(a)e q(uae) n(on) p(re)d(ic)atu(r) d(e) plurib(us) d(iffe)rentib(us) sp(eci)e q(uod) p(otes)t i(d) d(?) q(uae) e(st) co(?) a(li)at(ur) a sic l(?) d(?) a r(ati)o(na)le p(re)d(icatur) d(e) plurib(us) d(iffe)ren(tibus) sp(eci)e s(ed) i(n) ip(s)as q(uo)d d(ic)ta nob(is) ad duo(s). Silic(et) mortale p(ro)p(ter) d(ic)ta n(on) (?) a brutis p(ro)p(ter) q(uo)d nulla(m) i(n)uenit d(iffe)r(enti)a(m) q(uae) p(re)d(ic)etu(r) solu(m) d(e) plurib(us) d(iffe)rentib(us) n(umer)o a i(d) ego po(nit) i(n) diffi(ni)tio(n)e d(?) sp(eci)e u(e)l n(umer)o p(ro)p(ter) d(iffe)r(enti)as sp(eci)ei s(e)c(un)d(u)m
d(iffe)ren(tib)us — alie(n)e q(uae) p(re)d(icatur) d(e) plurib(us) sp(eci)e u(e)l se(cun)d(u)m. a p(ro)p(ter) d(iffe)r(enti)as sp(eci)ei sp(eci)e q(uae) p(re)d(icatur) solu(m) d(e) plurib(us) d(iffe)ren(tibus) n(umer)o ut r(ati)o. a p(re)d(icatur) (?) d(?) i(n) q(ua)le e(ss)e(nti)ale q(uo)d (?) fac(it) i(dem) cu(m) sp(eci)e p(ro)p(ter) d(?) ip(s)a p(ro) (?)

De m(od)o e(st) d(icitu)r rebus e(st). Imp(ro)p(ri)e i(n) m(ateri)a p(ro) sile d(ic)ta i(n) diffi(ni)tione m(od)o d(ic)ta sup(er)i(us) sic i(n) d(ic)tu(m) d(ic)tu(m) e(st) q(uo)d d(?) p(re)d(icatur) i(n) q(ua)le stati a sil(iter) d(ic)tu(m) q(uo)d d(?) h(abe)t g(enus) solu(m) p(ro) s(ed) nulle m(ateri)a ad(?) q(uo)d sic se h(abe)t i(n) reb(us) existib(us) ex m(ateri)a a for(ma) sic i(n) reb(us) i(n) (?) n(atura)libu(s) sic se h(abe)t i(n) reb(us) h(uius)m(od)i p(ro)p(ter) (?) a silitu(dine) m(ateri)a for(ma) q(uo)d n(on) (?) h(abe)nt for(ma)s q(uo)d ip(s)e (con)sistit ex m(ateri)a a for(ma) sic statua (con)sistit ex e(?) tam(quam) ex m(ateri)a a ex fi(gur)a tam(quam) ex for(ma). d(?) q(uo)d archa (con)sistit ex ligno tam(quam) ex m(ateri)a a ex fi(gur)a tam(quam) ex for(ma). sic h(om)o q(uae) e(st) co(mpositu)s a sp(eci)al(?) n(on) h(om)o q(uae) e(st) sp(eci)es (con)stituit p(ro)p(ort)ionali(te)r ex g(e)n(er)e sic ex m(ateri)a a ex d(iffe)r(enti)a sic ex for(ma) ad(?) p(ro)p(ort)ionat(ur) q(uo)d (?) g(enus) n(on) e(st) m(ateri)a s(ed) e(st) sic m(ateri)a ad(?) (?) n(on) e(st) for(ma). s(ed) g(enus) e(st) sic m(ateri)a ad(?) sic for(ma) i(n) q(uo)d sic tot(um) (com)p(osi)tu(m) ex e(?) a fi(gur)a e(st) statu(a) sic i(n) d(?) tot(um) al(iu)d r(ati)o(na)le mor(ta)le e(st) h(om)o. Tota ad p(ro)p(ter) sic e(st) e(st) m(ateri)a ad se q(uo)d n(on) sic e(st) i(n) massa n(on) i(n)cludit fi(gur)as a(?) nec e(?) n(on) i(n) homo s(ed) i(n) d(?) e(st) adil las a p(ro) illas h(abe)t. sic g(enus) d(?) se i(n)d(?) e(st) ad d(iffe)r(enti)as a nullam d(?) se actu i(n)clu(dit) s(ed) p(ro) h(abe)t (?) p(otes)t g(enus) p(?) sile q(uo)d g(enus) h(abe)t d(iffe)r(enti)as p(ro) a sic stat(ua) fi(gur)as h(abe)t ab e(?) sic sp(eci)es d(iffe)r(enti)as h(abe)t a g(e)n(er)e.
no — Sz i(n)dicios q(uo)d e(st) ille q(ui) i(n)duc(it) for(ma)s illas. s(cilicet) d(?) i(n) m(ateri)a q(uae) e(st) g(enus) d(?) q(uo)d sic ille a(rti)fex q(uae) fac(it) stat(u)as p(ro) istam a(?) i(n)duc(it) for(ma)s i(n) stat(u)a sil(iter) sic ag(?) n(atur)al(is) i(n)duc(it) for(ma)s n(atura)le i(n) m(ateri)a d(?) p(ro) m(ateri)e. sic i(n)te(llectu)s m(ateri)e e(st) ille q(ui) i(n)duc(it) d(iffe)r(enti)as i(n) g(enus) a fa(?) c(?) (com)p(osi)tu(m). s(cilicet) sp(eci)es. i(n) q(uo) sic i(n) n(atura)lib(us). q(uo)d d(ic)ta e(st) i(n) sic (com)p(osi)to a q(uo)d d(ic)tu(m) sic for(ma) a q(uo)d d(ic)tu(m) sic m(ateri)a sic i(n) g(e)n(er)ib(us) log(icis) q(uo)d d(ic)ta e(st) sic m(ateri)a u(e)l g(enus). q(uo)d d(ic)tu(m) sic for(ma) u(e)l d(iffe)r(enti)a. q(uo)d d(ic)tu(m) sic (com)p(osi)to ut sp(eci)es n(on) a p(otes)t i(n)duc(er)e for(ma)s d(iffe)r(enti)as i(n) g(e)n(er)e d(?) p(ro) g(e)n(er)o n(on) i(n)te(llectu)s. n(on) m(ateri)a. sat e(st) p(ossi)b(i)le celum mou(er)i q(uo)d accip(i)et res i(n)tell(igi) d(ic)te a (com)p(on)ere cu(m) g(e)n(er)e (con)stituet sp(eci)es. sil(iter) a n(on) al(iu)d a(rti)fex fa(?) cit fac(?) n(on) p(ossi)b(i)le ad rustic(um) for(ma)e q(uo)d accip(i)et

d(iffe)r(enti)a(m) a mu(n)et cu(m) g(e)n(er)e a facit sp(eci)es. s(ed) solu(m) m(od)o h(abe)t fac(it).
S(e)c(un)d(u)m a p(ro) h(oc) p(otes)t q(uo)d d(ic)ta p(re)d(icatur) i(n) q(ua)le q(uo)d sic e(st) i(n) stat(?) s(e)c(un)d(u)m se h(abe)t sic p(er) m(od)o adiacentis a adiacentis a distinguentis eo q(uo)d d(?) se e(st) i(n)distincta. sic q(uo)d d(ic)ta adueniens g(e)n(er)i h(abe)t se p(er) m(od)o adiacentis ei a distinguentis a ip(su)m (con)trahentis ad sp(eci)es d(e)t(er)minata. (?) a q(uo)d h(abe)t m(od)o adiacentis a distinguentis alteri h(abe)t m(od)o q(ua)l(itat)is a p(ro) g(e)n(er)o p(re)d(icatur) i(n) q(ua)le q(uo)d i(n) p(er) e(st) (con)trahens a i(d) cu(m) d(icitu)r h(abe)at m(od)o adiacentis a distinguentis h(abe)t m(od)o p(re)d(ica)ndi i(n) q(ua)le a sic d(ic)to d(?) sil(iter) e(st) (con)trahens a h(oc) e(st) q(uod) d(ic)tu(m) e(st) i(n) q(uo) m(od)o e(st) q(uo)d d(ic)ta sil(iter) e(st) u(nu)s m(od)o q(ua)li(tatis). p(ro) g(enus) p(ro)p(ter) sile i(n) reb(us) a(rti)ficialib(us) q(uae) h(abe)nt g(e)n(us) h(abe)t d(ic)tas p(ro). q(uo)d h(abe)t a d(?) p(re)d(icatur) i(n) q(ua)le. no
Et sa(?) q(uo)d (con)t(ra) m(od)o a(utem) explificant d(e) reb(us) artificia lib(us) a n(on) i(n) n(atura)lib(us) eo q(uo)d a(rti)ficialia d(?) mag(is) nota mu(n)dib(us) q(uae) alia.

Describit aut(em) ea(m) h(oc) m(od)o. Post q(uo)d p(ro) i(n) p(re)dictib(us) posuit 2 (?) notificationes d(iffe)r(enti)e i(n)p(ro)p(ri)e i(n) p(ro) (?) ad(?) q(uo)d a p(ro) ph(ilosoph)i sic des(?)cribit d(?). D(iffe)r(enti)a e(st) id q(uo)d e(st) apt(um) nat(um) d(iuid)e(re) ea q(uae) sunt s(e)c(un)d(u)m eod(em) g(e)n(er)e n(on) d(?) s(e)c(un)d(u)m eod(em) g(e)n(er)e. q(uo)d p(otes)t q(uia) r(ati)o(na)le a irr(ati)o(na)le d(iuid)it h(om)i(n)e(m) a eq(uu)m q(uae) s(un)t s(e)c(un)d(u)m eod(em) g(e)n(er)e q(uo)d e(st) a(nima)l. na(m) h(om)o d(iuid)it ab eq(uo) eo q(uo)d h(om)o e(st) r(ati)o(na)le eq(uu)s u(er)o i(rr)(ati)o(na)le. a eq(uu)s ab h(om)i(n)e d(iuid)it eo q(uo)d eq(uu)s e(st) i(rr)(ati)o(na)l(is) h(om)o u(er)o r(ati)o(na)l(is). a h(om)o a eq(uu)s sunt sub eod(em) g(e)n(er)e q(uo)d e(st) a(nima)l. a r(ati)o(na)le i(rr)(ati)o(na)le sit d(iffe)r(enti)a b(e)n(e) d(icitu)r e(st) q(uo)d d(?) e(st) id q(uo)d e(st) aptu(m) natu(m) d(iuid)e(re) ea q(uae) s(un)t s(e)c(un)d(u)m eod(em) g(e)n(er)e sicut illas sp(eci)es q(uae) sunt s(e)c(un)d(u)m eod(em) g(e)n(er)e p(ro) d(?) aut(em) s(ed) q(uo)d d(?) p(ro) s(e)c(un)d(u)m eod(em) g(e)n(er)e q(uo)d a(nima)l albu(m) d(iuid)it a nullo nig(ro) n(on) t(ame)n s(ed) q(uo)d d(?) s(e)c(un)d(u)m eod(em) g(e)n(er)e q(uo)d u(er)o sic al(iu)d n(on) e(ss)et g(enus) i(n) p(ro)p(ri)u(m) u(e)l e(st) mag(is) tot(um) i(n) m(od)o s(ed) q(uo)d (?) i(n) simili(bus) i(n) ea d(e) locis.
no — Circa p(re)d(ic)t(a) i(n)q(ui)r(en)d(um) p(ro) q(uo)d i(n) n(on) e(st) ap(p)ta diffi(ni)tio d(iffe)r(enti)e eo q(uo)d ip(s)a e(st) data a p(ri)ori na(m) h(oc) e(st) p(ri)orior (con)t(r)a d(iffe)r(enti)e eo q(uo)d ip(s)a d(iuid)at.
Ulterius e(st) sa(?) q(uo)d h(oc) n(on) diffi(ni)t d(?) q(uae) e(st) 2 i(n)te(llectu)s q(uo)d p(otes)t h(oc) q(uo)d e(st) p(re)d(ica)ri de plurib(us) d(iffe)rentib(us) sp(eci)e u(e)l n(umer)o i(n) q(ua)le e(ss)e(nti)ale q(uae) e(st) 2 r(ati)o i(n)tell(igi)t d(iffe)r(enti)e n(on) d(iuid)it h(om)o ab eq(uo) s(ed) res s(ed) q(uo)d stat s(e)c(un)d(u)m p(ro)p(ri)a r(ati)o(n)e i(n)tell(igi)t h(oc) diffi(ni)t q(uo)d p(ro)p(ri)a sp(eci)es a se i(n)uice(m) d(iuid)at sic p(ro) r(ati)o(ne) s(ed) q(uo)d d(iuid)at m(ateri)a(m) a(?) h(om)i(n)is s(e)c(un)d(u)m res i(n)tell(igi) d(?) q(uo)d p(ro)p(ri)a q(uae) e(st) sup(er)a ab i(n) appar(?) s(im)plici q(uo)d d(?) e(st) for(ma) e(st) d(?) h(om)i(n)is q(uae) e(st) res s(ub) p(ro)p(ri)a i(n)tentio a p(ro)p(ter) tale d(?) q(uo)d e(st) r(ati)o d(iuid)it h(om)o ab eq(uo). sic g(enus) sic i(n) ip(s)a diffi(ni)tio(n)e sup(er)i(us) d(ic)ta d(?) dif fiebat d(ic)ta q(uae) e(st) res sui res d(icitu)r s(ed) q(uo)d stabat s(e)c(un)d(u)m p(ro) r(ati)o(n)e i(n)tell(igi)t sic a h(oc) diffi(ni)tu(m) d(?) q(uae) e(st) res ut stat s(e)c(un)d(u)m p(ro)p(ri)a r(ati)o(n)e i(n)tell(igi)t s(ed) i(n) diffi(ni)tio(n)e illa q(uae) p(ro) n(on) diffi(ni)ebat res s(ed) d(?) (?) e(ss)et p(ro)p(ri)a i(n)tentio s(ed) d(ic)ta q(uae) e(st) 2 i(n)te(llectu)s q(uae) e(st) m(od)o i(n)tell(igi)t (?) d(?) s(e)c(un)d(u)m i(n) 2 (?) (?) q(uae) e(st) p(re)d(icatur) d(e) plurib(us) d(iffe)rentib(us) sp(eci)e u(e)l n(umer)o i(n) q(ua)le e(ss)e(nti)ale

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

vel abesse ... preter eius corruptionem ergo mala est diffinitio accidentis.

[illegible]

[illegible]

... in alia non sunt plura nec pauciora. Et hec de predicabilibus similiter et de libro Porphyrii nobis dicta sufficiant.

Explicit sententia cum notabilibus Porphyrii recollecta sub provido viro Magistro GENTILI de Cingulo per discipulum suum Guilielmum filium magistri Bartholomei de Vatengnana. Deo gratias amen.

Explicit scriptum super libro Porphyrii.

Equivoca dicuntur.

Sicut a principio dicebatur tota logica est de sillogismo tamquam de subiecto sive de modo arguendi ...

[illegible]

ī p̄ortādi rē illā, qꝛ gn̄ī ī p̄otat rē illā p
mo͞d ēēns ī se mag̃. gn̄ā aūt mag̃ p mod
adiacētis ad s̄biectū. ɀ ꝑꝑ hec d̄r, sc̄ꝫ ē gn̄ā
ɀ n̄ scꝫ. ē gn̄ā. Sꝫ ī q̄ueniēt ī p̄n̄ ꝯtrā ut
d̄ se pꝫ, ɀ d̄r ūt ī sic, n̄ ē ɀ̄no͞tā d̄bent
ī p̄ōtaī p mīn̄ n̄ pōitiuo. ī ēā n̄ ē d̄ noīa
tīā gn̄ā h q ē adiectīū ɀ gn̄ā h q̄ ē s̄bꝫ
p̄o ista nō gn̄ā dꝫ ēē d̄ gn̄ā q̄ ē s̄btantīū.
Silr ɀ n̄ dꝫ ɀ̄noiatīa pōitiuo dīc ī nōīe a
suo p̄n̄, ꝑꝑ q̄d dicet ī ph̄ cā d̄ q̄lī. q studio
suo bn̄ dꝫ aūteē, q̄le n̄ ēē ɀ̄noīatē, studio
suo ɀ ūc dīr ēāē a hīc ā ꝯdīcōēs req̄si
tas ad ɀ̄noīatīā, h qꝛ p̄ōīc dīr ī nōīe, n̄
n̄ dīr ɀ̄noīatīā. Dixi aūt q p̄n̄ tēr de
noīatē dꝫ h̄re mo͞ p se stātis l̄ sīp l̄ salē
ī ɀ̄p̄oēē ad nōēn. ꝑꝑ causā n̄ bn̄ ibo͞ bene
[illegible]

reƺ

90

fo

no

sbe

sbꝫ.1.

expedicatur

[illegible]

Ubi autem [illegible]. Postquam philosophus [illegible]

[illegible]

Quantitatis a° q° [illegible]

Qualitatis [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

predicaretur

no

no

qo

Bo

h' soluit dubium istud, quia licet stat [illegible] solo s. q' d' est continuo, quod dicit est continuo [illegible] nt dicit. sicut in superficies, [illegible] in tota habitudine quantitatis [illegible]. Alia est continuo in [illegible] terrilata, [illegible] [illegible] alia, [illegible] [illegible] [illegible] ad. [illegible] in qua solo non est [illegible] sed solo ad homines, quia non solo dicit albedo [illegible] in ignitate est [illegible] quantitati sit ad [illegible].

¶ Deinde cum dicit [illegible] ait quod. Improbat philosophus dicit maior vel a(?) contrarietate substantie que est non suscipere magis et minus sibi competit per constat se esse realis, nam cum suscepto [illegible] in intellectu de medio, substantia non suscipit magis et minus. Et hec ait consequenter quare prima propositio ista contrarietate in substantiis. Secunda cum [illegible]. Tertia manifestam conclusionem. Secunda ibi dico ait. Tertia ibi quapropter. Dicit primo quod substantia non videtur suscipere magis et minus. ¶ Deinde cum dicit dico autem. Improbat in maiori ista contrarietate in substantiis et de f. quare propositio quod est intelligendum hoc suscipere magis et minus, secundo explicat de illius quod substantia non suscipit magis et minus. Secunda ibi, ut est homo. Dicit primo quod est dicit quod substantia non suscipit magis et minus non quod una substantia non sit magis substantia quam altera, quantum ad actum substandi quare iste est. s. quod una substantia non est magis substantia quam altera quantum ad actum substandi. Sed quoniam unaquaque substantia quantum ad esse de quo hic, quare sua esse consistit in indivisibili non suscipit magis et minus. ¶ Deinde cum dicit ut homo substantia. Improbat explicat de substantiis quod ipse non suscipiant magis et minus, et dicit quod substantia non suscipit magis et minus sicut homo substantia homo. Nam homo non suscipit magis et minus, non comparatum ad se ipsum secundum diversa tempora, et quod in uno tempore dicatur magis homo quam in alio, non comparatum ad alterum hominem sicut album. Nam aliquid dicitur magis et minus album alio, et aliquid dicitur homo magis et minus alio. Secundum etiam idem dicitur in uno tempore magis et minus quam in alio, sicut tamen corpus in uno tempore dicitur magis album quam in alio, et in magis calidum in uno tempore quam in alio, sed substantia in nullo non dicitur sic magis et minus. Quare nullus homo non dicitur magis homo quam alius, non in uno tempore nullus homo dicitur magis homo quam in alio, bene tamen dicitur unus homo maior alio, sed non est in proprio homo in modo quo non est in homo sic maior [illegible]. Et ideo tunc conclusio quod substantia non recipit magis et minus. ¶ Sed notandum quod sicut quod substantiam suscipere magis et minus potest [illegible] intelligi. Uno modo quantum ad substantiam in modo ut una substantia magis dicitur substantia quam alia, nam in modo substantia prima magis dicitur substantia, eo quod omnibus substat. Et ita quod hoc modo est magis substantia quam secunda quam est secunda. ¶ Secundo modo potest dici una substantia magis substantia quam alia quantum ad punctualitatem et perfectionem, et isto in modo una substantia potest dici magis

substantia quam alia. Et hoc dicebat aliquis G. [illegible] quod homo erat magis animatum bruto, eo quod anima hominis plures habet potentias quam anima bruti. ¶ Tertio modo potest dici una substantia magis quam alia, sed perfectior et imperfectior, et quod illa dicatur magis substantia que est perfectior, et illa dicatur minus substantia que est minus perfecta. Et in modo in quolibet genere reperitur magis et minus, eo quod in quolibet genere semper una species est perfectior alia, et in isto modo una substantia potest dici magis substantia quam alia, ut ignis est magis substantia quam aqua, non autem [illegible] magis moram [illegible] intelligit. ¶ Quarto modo dicitur aliquid suscipere magis et minus quod participat aliquam formam secundum aliquem gradum et est permixtione potentie ad ulteriorem, sicut ergo [illegible] sum albus secundum aliquem gradum quare non sum sic albus sicut [illegible] [illegible] gradum istum albedinis est permixtione potentie ad ulteriorem gradum, quare est possibilis fieri ad hunc magis albus et in minus, et in modo in substantiis non reperitur magis et minus, eo quod talis susceptio magis et minus fit in habitibus quantum ad intensionem, ita quod non est autem suscipere magis et minus non participare formam aliquam quare sit magis et minus est permixta suo contrario, per quod in dicitur albi quod est nigro impermixtum, ut dicitur tertio topicorum. Et cum in tali susceptione magis et minus, nec fit motus, eo quod non ad magis dicitur tale magis [illegible] in modo in per motum acquiritur, nam motum est acquisitio partis post partem. Et in substantiis non fit motus, sed solum mutatio indivisibilis, eo quod forma substantialis in eodem [illegible] in instanti [illegible] et corrumpitur, ideo in substantiis non potest esse magis et minus, nam esse forme substantialis consistit in se, et istud non dicitur esse indivisibile, et per consequens non potest participari secundum aliquem gradum intensionis et remissionis, et in modo intelligit [illegible]. ¶ Deinde cum dicit maxime autem. Improbat in sic dicebat. Potest quod autem contrarietate substantie quod dicitur competere proprium quod constat substantie realis, quod est esse susceptibile contrariorum. Nam dicitur in tercio [illegible] esse in eodem ceterum susceptio substantie quod autem susceptiva contraria, et hoc secundum f. Nam primo ponit in contrarietate 10(?) circa in esse substantiis. Secundo ostendit quod nulli in aliis accidentibus in istud esse circa. Tertio conclusionem istam contrarietatem in esse solum substantiis. Secunda ibi in forsan. Tertia ibi [illegible]. Prima [illegible] non prima potest [illegible] in contrarietate. Secundo ostendit quod non in esse alius accidens. Secunda ibi in aliis quidem non. ¶ Dicit primo quod maxime substantie esse proprium quod cum ipsa sit una et eadem numero ipsa est susceptibilis contrariorum. Sicut sortes manens idem numero quandoque est sanus quandoque eger, et sic de aliis. Et hoc est intelligendum in diversis temporibus, quia in eodem tempore et secundum eandem partem non possunt suscipere contraria actu, dicitur actu contraria, quia secundum quod contraria sunt reducta ad aliquam mediam qualitatem bene possunt esse in eodem. Sed tunc in non sunt actu extrema non actu contraria, sed solum in potentia. Sic vero non est aliquis homo ita calidus quin non sit frigidus, et econverso. Nec aliquis est ita frigidus quin non sit humidus, et econverso. ¶ Ratio dicendi quod secundum quod contraria reducta ad qualitatem mediam in eodem tempore una substantia non potest suscipere

contraria, sed solum successive in diversis temporibus. ¶ Solutio est scienda de eo quod dicit maxime videtur esse. Quare intelligitur in ipsa locutione sunt tria genera, eo quod maxime est sit superlativum, requirit semper genitivum pluralem vel singularem nominis collectivi. Sed autem non habet, nam substantie non est nomen collectivum quare [illegible]. ¶ Ad quod possumus respondere dicendo quod superlativum adverbium non semper requirit genitivum pluralem vel singularem nominis collectivi, sed superlativum nominis. Maxime non nomen est superlativum nominis, sed adverbium. ¶ Vel aliter dicendo quod quod ibi sit quando maxime proprium [illegible] [illegible]. s. quod superlativum semper requirit genitivum pluralem vel singularem nominis collectivi, non tamen est verum, nam istud non semper requirit ibi magis quam alia, et in possumus addi genitivum hic illum genitivum pluralem et dicere quod est aliud proprium, nam maxime substantie aliud proprium est proprium quod cum ipsa sit una et eadem numero quod ipsa sit susceptibilis contrariorum. Ita quod ly maxime, dicitur cum lapide, et non cum lapidum, nam in ipsa [illegible] non est maxime proprium substantie, eo quod non competit omnibus substantiis, sed solum corporibus infra orbem lune. Non enim intelligentie suscipiunt contraria, non etiam competit omnibus corporibus in infra orbem lune. Nam corpora celestia quamvis sunt ut hominem vel nos suscipiunt contraria. Sic enim celum quod est frigidum non est album non nigrum non frigidum, nec calidus, nec aliqua alia accidentia [illegible] [illegible], quare solum competit predictis substantiis que sunt in istis inferioribus. ¶ Volens est scienda quod in contrarietate non ponit hic ista loca. Nam prima contrarietas videbatur quod substantie nihil esset contrarium, sed in ista dicitur quod substantia potest esse susceptiva contrariorum. ¶ Sed eundem modo tamen nec unum fit contraria aliorum et multi ipsorum in efficacia. Dicit quod iste non contrariantur in se hominibus, sed solum ex adpositione quam debet fieri ab adiuvto(?), nam quia in apposicione dicit quod in aliud multum cum in efficacia, potius videt cum in efficacia quam in efficacia ab eo, sic ergo in qualibet substantia non contrariatur aliquod, sed solum contraria qualitatem suppositatam. ¶ Deinde cum dicit in aliis quidem. Improbat in contrarietate probando philosophus quod prima contrarietas non competit alius accidentis. Et dicit quod in aliis accidentis non sic autem quod proferat quod ipsum existens unum et idem numero sit susceptibile contrariorum, sicut ad colorem existens unum et idem numero non est quandoque albus et quandoque niger, non una et eadem actio numero est quandoque prava et quandoque studiosa. Et sic inducendo in alia que non sunt substantie, non potest ad inveniri quod existens unum numero sit susceptibile contrariorum, sed ipsa substantia sic una et eadem numero est susceptibilis contrariorum. Sicut unus homo existens unus et idem numero quandoque est albus et quandoque niger, quandoque calidus et quandoque frigidus. Sed in aliis accidentibus nullus hec talia recipit quod ipsa suscipiat contraria. ¶ Sed statim dices non nunquam substantia potest in se [illegible], salem orationem, suscipiat contraria, quare ergo potest quod est calidus non potest fieri frigidus.

¶ Ad quod dicendum quod non est sicut de eiusdem sit in potentia et motore in ea contraria. s. quod ignis sive aqua gradum iu caliditatis, nam est in intelligentia gradum caliditatis quia inmediate consequitur ad formam ignis, et sic est ergo ad comparandum quod non possit se patiendum ab igne non corrumpitur substantia ignis. ¶ Sed alii dicunt gradum caliditatis quod non [illegible] sic ad patiendum inmediate. ¶ Et dico quod ignis bene potest frigefieri quantum ad tales gradus non ad patiendum sibi inmediate substantia ignis. Aliter enim non posset corrumpi ignis. Sed quantum ad illum gradum caliditatis [illegible] ad comparandum, non posset frigefieri manente substantia ignis. ¶ Et cum quaeritur in igne est tales gradus caliditatis non potest gradus [illegible] ad comparandum, quare ignis non potest [illegible] et non corrumpi et sic minor est intelligenda de formatione aque sicut accidentis, eo quod generatio et corruptio sic transmutationes indivisibiles, sicut potest per [illegible] physicorum, ad alteratio transmutationes divisibiles est sicut transmutationis divisibilis sicut patet tertio metaphysice, [illegible] est quod divisibilis sic predicatorum non est generatio non corruptio, bene tamen quando generatur et quando non generatur. Sed in generatione a corruptione sic in non generatur. Hoc est non est in quod in eis non possunt fieri transmutationes divisibiles, sicut in igne non decet aliqua gradus caliditatis contradicente illum gradum ad comparandum ignis cum in instanti a transmutatione indivisibilis in [illegible] in maximis igitur incorruptibile, ille gradus non potest in eodem nec corrumpi, cum in non existenti illi gradui caliditatis in quibus est transmutatio distinguitur quia dicitur alteratio et est sicut illa transmutatio indivisibilis inductio illius gradus. Propter quod non ignis possit frigefieri non corrumpitur, non aqua enim in modo calefieri non aere consistit, nec terra humectari. Et propterea omnibus adsentiunt. ¶ Sed forte tu dices cum [illegible] contrarietas substantie reales quando potest liquidus consideratur [illegible] exteriori reales substantie. ¶ Dico quod loycus non considerat eas non ut sunt ab exteriori reales substantie, et ut substantia est ab exteriori quod reale, sed secundum quod ipsa cadunt sub consideratione loyci et non prout sicut reperiuntur in rebus. Et ideo non est [illegible] ut homo, sortes, album et ideale. ¶ Nisi forsan etc. Improbat philosophus ponit quandam contrarietatem substantie quod non competere prime quod ipsa stat sub esse reali ut nunc sunt, et dicit quod illa contrarietas inhereret solis substantiis. Improbat in sic dicebat instans contra contrarietatem in [illegible] quod ipsa non inest in esse solis substantiis. Et hec ait sic procedit, quare primo ad tertium contrarium instat, secundo solvit instantiam. Secunda ibi, sed si quis hoc. Dicit primo quod ad [illegible] est contra quod soli substantie competit suscipere contraria, nisi forsan aliquis instet dicens opinionem et orationem esse susceptibilia contrariorum, nam eadem oratio et eadem opinio

Videmus enim quod sole nascente fit emissio non fit
illuminatio medii in instanti a subito ...
[illegible]

De in quo ut in loco. ...
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Amplius est [illegible]

[illegible]

clamitum ipsi, dicens quod magnum et parvum non dicuntur per se ipsa sed solum in comparatione ad aliud, nam nos dicimus aliquem montem esse parvum per comparationem ad montem maiorem. Et dicitur quod granum milii est magnum per comparationem ad granum parvum, sic ergo patet quod magnum et parvum dicuntur solum in comparatione ad aliud, nam simpliciter solum ad dicitur magnum et ad parvum, et non quod dicitur quod mons est parvus et granum milii magnum, sed sic dicitur quod mons est magnum cum sit in suo genere maius, granum milii sed sic dicitur quod granum milii est parvum, cum [illegible] cum monte [illegible]. Cum igitur dicatur aliquis mons esse parvus et granum milii magnum, sed non est in quantum non dicuntur absolute sed solum in comparatione ad aliud, apparet quod non sunt quantitates, sed solum relative dicuntur ad aliud vel relationes. Deinde cum multum et paucum dicuntur in comparatione ad aliud et non absolute, quia dicimus aliquos homines esse multos in civitate et quosdam paucos, et hoc solum dicitur per comparationem ad aliud, quia in civitate solent esse multi homines, ideo dicitur quod decem sunt pauci homines, ideo propter comparationem ad illud dicuntur pauci, et quod in domo [illegible] solent esse pauci homines, ideo propter comparationem ad hoc dicitur quod sunt multi. Et ideo dicitur quod decem multi homines sunt in theatro, id est in platea pauci, et tamen in platea essent plures quam in domo. Sed hoc non est nisi propter comparationem [illegible], quia si absolute multum et paucum dicerentur non diceremus quod in domo essent multi homines et in civitate pauci, sed absolute diceremus quod in civitate essent multi et in domo pauci. Sed quia non sic dicimus, quod in domo essent multi et in civitate essent pauci, sed semper diceremus quod in civitate essent multi et in domo pauci. Ergo multum et paucum dicuntur relative et non quantitates.

Deinde cum dicit amplius bicubitum. Improbat istam probationem, hoc verbo autem quod bicubitum et tricubitum et unumquodque talium, id est talium dicatorum, sint quantitates. Sed magnum et parvum non significant quantitatem, sed magis significant relationem, eo quod ad aliud referuntur, magnum et parvum ad aliud dicuntur. Et tunc dicit quod magnum [illegible] concludit suam conclusionem, dicens quod manifestum est quod magnum et parvum, multum et paucum, et similia non sunt quantitates sed relationes.

.io. Sed hic aliquis dubitabit, quia dubitatio Philosophi adhuc stat, nam videtur quod magnum et parvum, multum et paucum, et huiusmodi similia sint quantitates vel saltem quantitatis passiones. Illud propter quod ad dicitur hic primo comparatio. Ad quod dicendum quod magnum et parvum [illegible] [illegible] propter comparationem ad aliquid tamen, et ideo quantitas et quod propter hoc quantitas generis, vel saltem quanti, sed multum et paucum magis et parum [illegible] [illegible] magnum et parvum, multum et paucum, et huiusmodi similia non sunt quantitates.

sunt quantitas et quantitatis genus, maius, parvum, quia videtur esse quantitas. Sicut maius et minus, maius, parvum, quia per hoc quod ad se dicitur magnum, plus est divisibile in partes magnas, et plus quod est parvum dicitur divisibile in partes parvas, saltem ergo magnum et parvum sunt quantitas, vel quantitatis genus. .io. Primo ad quod est motus augmenti et diminutionis est quantitas, sed ad magnum et parvum est motus augmenti et diminutionis, ergo magnum et parvum sunt quantitas vel quantitatis maius, parvum, quia motus augmenti et diminutionis solum habet fieri in quantitate secundum quod patet quinto Physicorum. Maius et minus, parvum, videtur esse quod aliquis mons est ad magnitudinem quae est augmenti, sic parvum quod decrescit sicut videmus motum ad parvum quae est decrementi ut patet in senectute quod decrescit. Ergo magnum et parvum sunt quantitas. .io. Propter magnitudo est quantitas, ergo magnum et parvum sunt quantitas, antecedens nullus potest negare, quia natura per se cognoscitur, quia magnitudo quae magnitudine dicitur continua. .8o. Et cum parvum convenit esse magnitudine, quia non est dare ad eam minimam quantitatem, quia in non sit magnitudo, et ideo erit in natura minima, propter hoc dicitur quod est magnitudo. Ad quod dicendum quod magnum et parvum possunt inveniri dupliciter. Uno modo magnum potest inveniri extensionem quae est sibi secundum aliquam magnitudinem et parvum, de facto aliter quanta in comparatione ad aliquid. Aut sic magnum et parvum secundum quod dicuntur relationes fundatae in quantitate, et tunc magnum dicitur esse quod maius, et parvum id est quod minus, solum dicitur in modo relationis sive signandi, cum in genere potest dici esse una linea magna, alia parva, quia potest dici linea unius digiti esse minor linea duorum digitorum.

Alio modo magnum et parvum possunt inveniri secundum magnitudinem in comparatione ad se. Et hoc quod sibi convenit dicitur divisibile in partes, quae modo in uno modo magnum et parvum est quantitas, et magnitudo quantitatis eo quod ratione eius sibi convenit adveniet esse divisibile in partes, quae cooperantur ad actionem [illegible], et propter hoc [illegible] [illegible] magnitudinem quantitatis [illegible], sed in magnitudine secundum quod est quantitas potest considerari. Uno modo secundum quod sibi absolute est divisibile per partes, et quod ista sola dicunt extensiones. Alio modo secundum quod ipse magnitudines, ad formas naturales, in esse alicuius speciei. Sicut [illegible] modo ut sic dicitur magnum consideratur genere nullo, ut sic quantitas est motus [illegible] abstrahit ab omni motu. Sed in secundo modo cum ipsa [illegible] formis naturalibus non omnis considerat naturalis, sed in quantum formis naturalibus est dare determinatam quantitatem, et sic magnitudinem et divisionem, ut in circa quam forma superveniens non salvaretur forma illius speciei quod patet in homine cum sequitur determinata quantitas, ultra quam si posset accrescere non posset salvari forma hominis. Et vis [illegible] generari homo esset in magnitudine nimis minori, et non possit generari forma hominis, sed vis [illegible] magnitudinis sicut in minori, et propter quod [illegible] forma naturalis. .io.

Ad tertium dicendum quod quantitas [illegible] [illegible]

ita minima quantitas ultra quam si procederetur non salvaretur forma hominis. Videmus enim quod semina ex quibus generatur homo essent scilicet quantitatis nimis parvae non posset generari homo, consideratur ergo in modo quantitatis, et est dare in quantitate perfectam et perfectam. Nam quantitas ultra quam non potest procedi absque magnitudine sua, sed forma ultra speciem est maxima perfecta quantitas ultra quam non potest procedi in ipsum statum formae illius speciei, dicitur magnitudo perfecta, et in medio sunt aliae quantitates quae dicuntur magis perfectae et minus perfectae, quia secundum quod magis accedunt ad quantitatem maximam dicuntur magis perfectae, secundum vero quod magis accedunt ad quantitatem minimam, dicuntur minus perfectae et magis imperfectae, alio modo in quantitate est motus, nam ad quod sibi quantitatem imperfecta modo ad quantitatem magis perfectam, et tunc dicitur augmentum. Patet quod non modo quantitatis perfecta non est imperfecta, dicitur diminutio. .8o. Hoc viso dissolvuntur rationes. Ad primam cum dicitur: Illud propter quod ad dicitur hic primo comparatio, est quantitas. Concedendum. Cum dicitur magnitudo est huiusmodi, dico quod non est de magnitudine considerata secundum [illegible], sed quod est forma per quam sibi convenit esse divisibile in partes, sed si accipiatur magnitudo sive magnum secundum quod dicit excessum unius quanti secundum alterum quanti, dico quod non est necessarium quod illa significatio sive magnitudo est illa quae dicitur fundari in quantitate propter quam [illegible] .io. Ad aliud cum dicitur in ad quod est motus augmenti et diminutionis est quantitas, verum est simpliciter ad illum motum perfectum, sed cum dicitur quod magnum et parvum est huiusmodi, dico quod si considerentur magnum et parvum secundum quod dicunt in forma per quam sibi convenit esse divisibile, absolute dico quod illa magnitudo vel est quantitas mathematica, tamen sic in tali quantitate non sit motus eo quod mathematicus abstrahit quantitatem ab omni motu et transmutatione, propter quod ad illam quantitatem non est motus. Ergo magnum et parvum dictum ab illa quantitate non est quantitas. Sed secundum quod magnum et parvum consequuntur aliquas formas naturales, sic non est in eis motus. Secundum quod in vero non est, in dicitur motus et augmenti et diminutionis talem magnitudinem et parvum, nam magnitudo vel quantitas. Sed si accipiantur magnum et parvum [illegible] secundum quod magnum et parvum dicunt excessum unius quanti secundum alterum quanti, non est ad magnum et parvum non est motus per se, sed solum per accidens. Quoniam, nam non est motus per se in relatione illam dicimus ad quantitatem perfectam, non in ratione fundationis augmenti istud ad hoc quod est maius in alia. Sed quod in est maius in alia, hoc est per accidens, quia certe quod per modum sic moveatur proportionaliter sunt mollia quam flamma, eo quod in sole tractus non est habitudo, quod per se excedit. Sed in flammas quia est habitudo quod potest excedere, et est in sale calor in aliquo excedens, vel plus accidit quam alii. Sed hoc non est apte ratione, eo quod ut dictum est, non semper movetur dicitur per se

in ad quantitatem perfectam, et ideo est ad tale magnum et parvum non sic motus per se, sed per accidens, non est quod sit quantitas per se sive quantitas, sed solum per accidens. .8o. Ad aliud cum dicitur magnitudo est quantitas, ergo magnum est quantitas. Dico quod magnitudo vel tertio modo accepta, scilicet secundum quod est quaedam forma per quam sibi convenit esse divisibile in partes, bene est quantitas, et tunc magnum secundum quod dicit eamdem formam in comparatione ad se, est in quantitate. Sed accepta magnitudine secundo modo, scilicet secundum quod est quaedam forma per quam sibi convenit excedere alterum quanto, non sic non est quantitas, sed principium relationis fundatae in quantitate, et non est tale magnum et parvum, sed quod dicunt in excessum alicuius quanti alterum quanto, et parvum defectum quanti in comparatione ad alterum quantum, non dicunt quantitatem, sed potius relationem, et non sic loquebatur Philosophus de magno et parvo, sed quod accipiuntur secundo modo, scilicet quoniam magnum dicit in excessum alicuius quanti alterum quanto, et parvum dicit defectum alicuius quanti alterum quanto. Et quia quod dictum est de magno et parvo, suo modo intelligendum de multo et pauco, breviter loquendo. Ergo illo argumento solvitur, et ideo sunt diffinitiva quantitatis. Deinde cum dicit amplius ad. Improbat iterum Philosophus illud ad quod tangebatur in quaestione, scilicet quod magnum et parvum, multum et paucum sunt contraria, nec quantitas, et dicit quod hoc vult dicere duabus rationibus. Quarum prima in eo quod dicit amplius si ponentur. Dicit ergo in prima parte quod si sit dicere quod magnum et parvum sit quantitas, sic quod non dicatur quantitas in contrarium, et sunt talia contraria. Ergo quod non sunt fuerint per se ipsa sed solum in comparatione ad alterum, non est ad quantitatem, sed magnum et parvum, multum et paucum, et similia non sunt per se ipsa, sed solum in comparatione ad alterum. Ergo magnum et parvum, multum et paucum non sunt quantitates, maius patet ex hoc quod est quod ipsa sunt in comparatione ad alterum sicut ad illud sit aliud, sicut ad quod dicitur in comparatione esse ad contrarium, et sic contraria ista esse contrarietas quae est simul, quia contraria opposita, in comparatione ad contrarium, nec contraria per comparationem, et [illegible] aliquid opponitur contrarium, et tamen quod non est contrarietas, non sunt per se contraria. Sed illud [illegible] [illegible] in remo non dicitur contraria ad dicendum. Tamen probat sic esse non est ex se dictis, nam ipse autem est accipere magnum et parvum, multum et parum, sic sicut accipienda esse in comparatione ad alterum, et non est quod dicitur ad. Et videtur item per aliud dicitur ad hoc, nam hoc est modo relationis, et est solum dicitur in manifesto. Quia prius dicebatur quae non sunt per se ipsa, sed solum in comparatione ad alterum, non est quantitas, sed relatio. Et ideo dicit in quod non est sufficiens solum per comparationem ad alterum esse non dicendum. Propter quod diffinitum non in manifesto.

.io. .io. .8o. .io. .8o. .io. .8o. .io. .io. .no.

Et ideo quod non est per se ipsum, sed tamen in respectu ad aliud non est contrarium.

quantitas maioris.

Amplius dicent magis et minus contraria ...

[illegible]

[illegible]

NON VIDETUR autem quantitas suscipere magis et minus

Philosophus in precedentibus posuit unam proprietatem quantitatis ... aliquibus alio ...

[illegible]

AD ALIQUID non talia dicuntur. ... alteri:

Postquam philosophus in precedentibus determinavit de quadam ... accidens ... quantitatis ...

[illegible]

nō

nō

nō

nō

nō

mag

lo ... q ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Conuertib

Conuersio

Comitan

no

no

80

qo

80

qo

Descrip°

Circulocutio

Circumscrip°

Dispo

non existente ala eo quod ala convenienter assignata ad alatum
assecutum dicitur ad convertentiam. Demum cum dicit quare oportet assignari.
Intendit in quadam ... ma. Et dicit quod ... sequitur quod oportet ... ad convertentiam assignari ...
... si non sit positum ab aliquo ... assignatio ... fortasse oportebit imponere nomen, ut visum est ... quod ... consuetum fortasse ... sic loquendo. Et si sic assignetur relativum ... convenienter ... nomina imponantur ... quod omnia relativa dicuntur ad convertentiam.

Videntur autem ad se simul esse natura
... in praedicentibus ponit quod ... convenientia ... relativorum ... illa ...
[illegible]

hanc ... scientia ... aut hoc ... de scientia non ... quod ... intellectus ... scientia ... non est ... ab intellectu ... sit fictitia ... in imaginatione ...
... illa ... motio ... hoc ... sic ... fictitium.

Demum cum dicit amplius scibile. Intendit ... probat ... quod scibile et scientia non sunt simul natura ... Illa que sic se habent quod uno ablato, alterum auferetur ...
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

no

no

no

a nobis quiescentes et sic solum recipitur in nobis ad
hoc immediate solum ad partem nobis. Vel possumus

[illegible]

Sola altera agit

[illegible]

non dicatur [illegible] sed propter solum [illegible] accidit quia ipse dicit ista quod omnis habitus est dispositio, nolens ostendere nobis in hoc convenientiam nominum [illegible] ipsorum nomen [illegible] nominis nobis [illegible] duobus nobis nec inmutet quando [illegible] sunt in eo sic perfecte, et quando sic imperfecte; nam habitus est sic perfecte, dispositio non sic ad ipsum. ¶ Deinde cum dicit Differt autem. In parte ista philosophus ponit differentiam inter habitum et dispositionem, sive quomodo illa duo ad invicem differunt. Nam ipse dicit quod habitus a dispositione [illegible] modo qualitatis [illegible] forte [illegible] quod sic [illegible] est idem habitus et dispositio quia nullo modo differunt, ideo philosophus vult ostendere in quo differunt. Dicit autem [illegible] differt habitus a dispositione, id est Differt autem habitus a dispositione [illegible] in parte ista. Nam [illegible] una differentia inter habitum et dispositionem [illegible] in ista parte reddit causam notationis habitus, scilicet quare habitus vocatur habitus et quomodo dispositio vocatur dispositio [illegible] illa magis [illegible] id est magis est autem [illegible] ibi [illegible] permanentia [illegible] dicitur [illegible] habitus [illegible] differentia inter habitum et dispositionem [illegible] dispositio, id est affectionem [illegible]. ¶ Dicit sic in ista parte quod habitus differt a dispositione eo quod habitus est diuturnior et difficilius separabilis, cum [illegible] facile [illegible] mutatur, nam facile [illegible] separatur, verbi gratia sicut habent scientiam aliqui perfecte vel mediocriter [illegible] magna permutatio [illegible] egritudo magna [illegible] fuit [illegible] motus nisi [illegible] longo tempore [illegible] exercitatus nisi [illegible] ab eo non potest separari, ut [illegible] mediocriter [illegible] nos, et [illegible] ille non potest facile illa scientia [illegible] sicut [illegible] castitas vel liberalitas nisi [illegible] non separatur facile [illegible] sicut verbi gratia [illegible] quod [illegible] sit perfecte liberalis non facile ducitur ad avariciam [illegible] quod [illegible] sit perfecte liberalis [illegible] mille libras quas [illegible] non [illegible] teneret [illegible] quod [illegible] difficile separabilis [illegible] habitus. ¶ [illegible] quod [illegible] possit [illegible] philosophus ponit [illegible] loco [illegible] ponit ipse hic. ¶ Ad hoc [illegible] breviter [illegible] aliorum [illegible] sed quod [illegible] tale [illegible] significandi [illegible] qualitas [illegible] quod non [illegible] in [illegible] est in [illegible] per modum [illegible] possit esse in [illegible] solum [illegible] differret [illegible] per modum [illegible] quod [illegible] tempore [illegible]. ¶ [illegible] quod scientia est in predicamento qualitatis, passio vero in [illegible] relationis, sed [illegible] est [illegible] expresse dicit philosophus in [illegible].

[illegible] quod [illegible] scientia ipse refertur ad scibile [illegible] ad scibile. Sed [illegible] tamen nullus dicit quod scientia est in predicamento relationis per se [illegible] actionis in predicamento qualitatis. Dico quod scientia est in predicamento qualitatis [illegible] philosophus [illegible] scientia [illegible] dicitur [illegible] sicut [illegible] passio, sic motus [illegible]. Sed [illegible] si nos [illegible] subtiliter [illegible] scientia [illegible] habitum [illegible] est in predicamento relationis per se, eo quod [illegible] modo scientia per se refertur ad scibile. [illegible] modo [illegible] nomine [illegible] in [illegible] habitu [illegible] ideo nos [illegible] non habent illam [illegible] non sic possunt bene addiscere eo quod [illegible] sic [illegible] ideo quod [illegible] addiscere quod [illegible] ille [illegible] quod dicebat [illegible] philosophus [illegible] sicut [illegible] sapientia [illegible] non [illegible] est qualitas [illegible] quod [illegible] syllogizare [illegible] bene per longum tempus [illegible] illa scientia est habitus vel [illegible] exercitium [illegible] illa [illegible] non sit bene habituata [illegible] sic est [illegible] nomine [illegible] incipiunt discere [illegible] dispositio quedam [illegible] quod aliquis [illegible] ad addiscendum aliquid [illegible] discunt [illegible] sic [illegible] scientia non [illegible] illam [illegible] quod bene est qualitas. ¶ Sed [illegible] eciam [illegible] virtute [illegible] habitus [illegible] appetitus [illegible] appetitu [illegible] fugiendi [illegible] quod [illegible] nullam [illegible] qualitas [illegible]. ¶ Deinde cum dicit, affectiones [illegible] Inproprie [illegible] philosophus [illegible] dispositiones [illegible] quod affectiones, id est dispositiones [illegible] ille qualitates [illegible] facile permutantur, sicut est calor, frigiditas, egritudo, sanitas et huiusmodi. Nam [illegible] affecta, id est disposita [illegible] cito permutatur [illegible] sanitas [illegible] sic [illegible] quod [illegible] liberaretur ab aliqua egritudine [illegible] ille esset dispositus ad salutem [illegible] habituatus [illegible] significat [illegible] sola [illegible] vel [illegible] longo tempore steterit in eo sanitas vel [illegible] sanitas est habituata [illegible] facile separatur [illegible] significat [illegible] egritudo [illegible] nisi forte [illegible] dispositio per longum tempus [illegible] quod [illegible] facile non separatur ab illo. Sic verbi gratia si aliquis [illegible] per longum tempus ab aliqua egritudine [illegible] ex eo quod ipsa sit [illegible]

egritudine sicut in ydropisi et in febricitantibus per longum tempus [illegible] quod talis affectio sit difficile mobilis [illegible] habitus [illegible] talis affectio non [illegible] dispositio [illegible] sed magis habitus [illegible] non facile ab ipso est separabilis. ¶ Deinde cum dicit Manifestum est autem. In parte ista philosophus reddit causam illius notationis habitus [illegible] dispositio [illegible] et dicit quod manifestum est quod [illegible] difficile mobiles [illegible] vocantur habitus [illegible] quia nos videmus [illegible] non habent [illegible] perfecte sed [illegible] non dicuntur habere habitum sed sunt dispositi ad illas [illegible] melius vel peius [illegible] quorum [illegible] pueri [illegible] grammaticam [illegible] illa [illegible] dispositi [illegible] melius [illegible] grammaticam [illegible] habitus [illegible] dispositio [illegible] ¶ Et nota [illegible] habitus [illegible] loquendi [illegible] quod [illegible] dispositio [illegible] quod [illegible] habitus [illegible] dispositio [illegible] ¶ Deinde cum dicit [illegible] Inproprie [illegible] habitus [illegible] dispositio [illegible] ¶ Deinde cum dicit [illegible] habitus [illegible] dispositio [illegible] habitus [illegible] dispositio [illegible] habitus [illegible] habitus [illegible] habitus [illegible] dispositio [illegible] ¶ Solutio [illegible] dispositio [illegible] habitus [illegible] dispositio [illegible] habitus. ¶ [illegible]

[illegible] sic [illegible] qualitas [illegible] habitus [illegible] illa [illegible] dispositio [illegible] philosophus [illegible] dispositio [illegible] ¶ [illegible] habitus [illegible] dispositio [illegible] ¶ Et [illegible] facile [illegible] accipiat [illegible] dispositio [illegible] habitus [illegible] dispositio [illegible]

Aliud vero genus qualitatis [illegible] pugillatores [illegible] sanativi [illegible] pugillatores [illegible] naturalem potentiam [illegible] pugillandi [illegible] sanativi [illegible] naturalem potentiam [illegible]

pugillatores

Sanativi

no

no

no

no

no

no

no

no

q̃ sint q̃litates

q̃ nõ dicu̾r pas̾ q̃
q̃ t̾ba cup̾ mutat̾

Sc̾m nõ p̾ pati alg̾
bitate exñte i pp̾o

[illegible]

no

[illegible]

no

[illegible]

Similiter et [illegible]

[illegible]

actu nam ipse dicit quod ... ex eo quod ipse dicunt de sua qualita
te dicit per eas activas et passivas actiones ...
est dicit per qualitates, eo quod omne ab aliquibus principiis
sic ... ad esse ...
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

sedente eo quod una pars eius sit extra alteram. Ideo
non mouentur quia sedes est hec quod una [illegible] partium
eo quod partes sint equales ideo non est hic [illegible]
lenitas ideo sicut asperitas et lenitas non [illegible]
le dispositiones partium. Et dicit ergo ponens. Si asperitas
et lenitas posset [illegible] dispositiones partium in toto
non in comparatione ad locum sed ad partes [illegible] sicut [illegible]
ignis agat in lignum [illegible] ideo asperitatem
et lenitatem. Sicut illa asperitas vel lenitas non [illegible]
dispositiones alia partium ut est [illegible] existente
ut partes ab igne [illegible] in comparatione ad locum, sic est qualitas
[illegible] illa asperitas.
ut est albedo [illegible] dicitur albus [illegible]
ipsa [illegible] dispositio. Fiat consideratio
ut [illegible] innate ab aliquibus partibus [illegible]
[illegible] albo [illegible] qualitas, ut
sic [illegible] partes uel [illegible] qualitates. Quod autem lenitas et asperitas sint qualitates [illegible]
cum [illegible] asperum uel lene [illegible] ideo est asperitas eadem uel lenitas quia illa asperitas uel lenitas non est
[illegible] a loco quia non [illegible] asperitate et lenitate [illegible]
nes, nam asperitas que [illegible] in sedente que est [illegible]
non manet eadem si [illegible] mutetur ad alium locum quia
[illegible] dispositiones hec sedens qui sedet que qui iacet, nam [illegible]
[illegible] partes ideo qui sedet [illegible] qui iacet in [illegible]
[illegible] qui iacet in [illegible]. [illegible]
asperitas uel lenitas [illegible] manet eadem
sic [illegible] qualitas sicut asperitas que [illegible]
in comparatione ad partes [illegible] non mutatur [illegible]
eo quod [illegible] non est [illegible] a loco. Et forte tu dicens
[illegible] asperitas et lenitas [illegible] non reperitur non in
hominibus et non in aliis rebus quibus [illegible] quod asperitas [illegible]
in aliqua re, ut patet in lapide [illegible] existente, ut patet
a [illegible]. Sic magis apparet in lapidibus [illegible]
[illegible] asperitas nullo modo potest esse [illegible] eo quod [illegible] locum
[illegible] lapis [illegible] eadem asperitas, non nullo modo [illegible]
[illegible] non potest esse asperitas que est [illegible] in lapide, et [illegible]
[illegible] lenitate, sed solum illa lenitas et asperitas que
[illegible] est in hominibus. Ad quod dicendum quod illa asperitas et lenitas
[illegible] in [illegible] ab [illegible] non patet in hoc et lapide
eo quod [illegible] lapis in aliquo loco [illegible]
locata ad locum [illegible] distantia [illegible]
[illegible] ex adiacentia partium lapidis ad
locum, et [illegible] eo quod in loco [illegible] lapidis [illegible]
tale [illegible] et illa [illegible] lapidis [illegible]
tale [illegible] lapis ad alium locum
[illegible] distantia a celo [illegible] partium
[illegible] nam [illegible] habebit [illegible]
[illegible] lapidis ad [illegible] in loco [illegible]
in loco non erat partium [illegible] dispositione,

partes lapidis, asperitas [illegible] lapidis cum possit
in [illegible] tale dispositiones partium in lapide per [illegible]
ad locum quia partes lapidis [illegible] dispositiones in
uno loco [illegible], et asperitas que est [illegible]
[illegible] ad partium [illegible], et dicit esse qualitas [illegible]
[illegible] quia asperum et lene non [illegible] qualitates
[illegible] loquitur de asperitate et lenitate [illegible]
[illegible] dispositionem partium in toto [illegible] ad locum
[illegible] loquitur de asperitate et lenitate
[illegible] partium [illegible] ut hic non [illegible]
dicit. Et hec [illegible] ut in [illegible]
nobis [illegible] asperitatem et lenitatem que est qualitas ut
nos [illegible] phy [illegible] as-
peritas et lenitas in [illegible] videtur [illegible]
[illegible] qualitas et [illegible] in [illegible] Unde
[illegible] Fortasse. Impte in sic dicebat [illegible]
excusat se [illegible] qualita-
tes. Et dicit quod fortasse [illegible] qualitatis [illegible]
alios [illegible] patebit in [illegible]
[illegible] in [illegible] ex hoc [illegible] hec
[illegible] in [illegible] phy [illegible] opposita [illegible] ita quali-
tates [illegible] illa [illegible] phy
[illegible] modo [illegible] a
[illegible] qualitatis [illegible] solum modo.

Qualia non dicuntur. Phi[losophus] [illegible]
de qualitate [illegible] talia, [illegible]
possunt notificationes [illegible] qualitatis [illegible]
[illegible] qualitatis. Impte in ut [illegible] qualitatis
nulli [illegible] i.3. quia [illegible]
[illegible] talia [illegible]
[illegible] dicit. Dicit quod illa dictio
[illegible] denominatiue aliquibus [illegible] aliquibus
[illegible] non [illegible]
[illegible] illa [illegible] solo [illegible] soli
[illegible] abstracti [illegible] imponitur
solum [illegible] in [illegible] eo quod [illegible] imponitur
[illegible] abstrahitur [illegible]
[illegible] in se [illegible]
[illegible] solo [illegible] alterum
[illegible] in [illegible] in se
illa [illegible] aliquibus [illegible] aliquibus
[illegible] De in [illegible] Impte
[illegible] qualia [illegible] quia [illegible]
[illegible] qualia [illegible] denominatiue aliquibus [illegible]
[illegible] qualia [illegible] denominatiue aliquibus [illegible]
[illegible] in [illegible] qualitatibus [illegible] quam in
[illegible] denominatiue aliquibus [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] quia

candor imponitur illam rem per modum abstracti et per se
stantis, candidum uero imponit eandem rem per modum adia-
centis ad subiectum. Quod autem [illegible] in fine
[illegible] candidus dicitur denominatiue a candore, [illegible] cum candor sit
qualitas, candidus dicitur esse quale. Quod autem [illegible]
agendi et iustus a iustitia. Contra quod [illegible] candor et can-
didus imponit eandem rem patitur eo quod non dicuntur
non solo [illegible] phy, quia unum dicitur subiectum alterum
adiectiuum. Contra aliquis dicit quod esse actionis non est
dependens ad subiectum sed solum [illegible] ipsius eo quod
actio [illegible] dependet ad subiectum eo quod solum [illegible]
[illegible] non dependet ad subiectum. [illegible]
quod actio concretum et abstractum imponit eandem rem, quia
[illegible] per modum concreti imponitur in actione [illegible]
in [illegible] per nomen abstractum imponitur eandem [illegible]
[illegible] non dependet ad subiectum [illegible] unum dicitur adiec-
tiuum ut candidus, alterum non subiectum sic candor. [illegible]
[illegible] quale [illegible] qualiter eadem res
que est actio [illegible] imponitur per non subiectum adiectiuum. [illegible]
[illegible] non est [illegible] actio [illegible] non de pe-
[illegible] ad subiectum eo quod non [illegible] phy [illegible]
[illegible] in [illegible] alia [illegible]
non [illegible] Ista autem [illegible] abstracto
[illegible] in abstracto dependet ad subiectum [illegible]
esse accidentium imponitur per nomen abstractum [illegible]
[illegible] abstracto [illegible]
non [illegible] dependeat ad subiectum
[illegible]
[illegible] quod actio per [illegible] de-
pendeat ad subiectum, [illegible] gradum [illegible]
actio dependeat per [illegible] ad subiectum, sic hec [illegible]
[illegible] quod actio per [illegible] dependet ad subiectum. [illegible]
additum [illegible] dependeat ad subiectum, [illegible] ego [illegible]
illo gradu [illegible] sit [illegible] non [illegible] quod sit non [illegible]
quia per [illegible] actio non dependet ad subiectum, si sit [illegible]
illud gradum est sola autem actio non est [illegible] quod sit sola quia
[illegible] actio non dependet ad subiectum [illegible] esse [illegible]
[illegible] sit actio [illegible] dependebit ad subiectum
[illegible] dependebit per [illegible] gradum. Si
[illegible] quia [illegible]
[illegible] actio quod [illegible] dependent ad subiectum [illegible]
[illegible] si dependeat ad [illegible] gradum [illegible]
[illegible] illo gradu [illegible] quia dependet ad subiectum
[illegible] dependeat ad subiectum per [illegible] gradum
[illegible] in [illegible]
[illegible] actio quod [illegible] ad [illegible] actio quod
dependeat per [illegible] ad subiectum. [illegible] quod no-
[illegible] ad [illegible] ad
ad [illegible] sed [illegible] ista
non agunt [illegible] additis per quod [illegible] quod

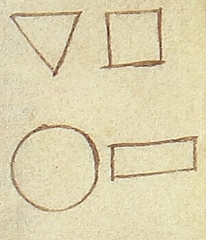
dependet, [illegible] reducit ad [illegible] ideo
aliquid [illegible] quod actio non dependet ad
subiectum per suam [illegible] gradum, [illegible]
[illegible] gradum dependeat autem non, [illegible]
[illegible] dependet ut patet actio. [illegible]
ergo [illegible] in illo gradu ut in [illegible] non est [illegible]
quod [illegible] actio non dependet [illegible] gradum sit
ad [illegible] sic [illegible] ut [illegible]
[illegible] dependet ad subiectum [illegible] non [illegible]
gradum sit [illegible] non est sola uel actio, non est [illegible] quod
sit sola quia [illegible] actio non dependet [illegible] et
[illegible] actio [illegible] sit actio [illegible] dependet
[illegible] ad subiectum, [illegible] actio ab [illegible] et per [illegible]
[illegible] est sola [illegible] eo quod actio
et sola [illegible] per [illegible] eo quod sola est
[illegible] actio autem est [illegible] gradum non
est [illegible] ad [illegible] ergo [illegible] ut [illegible] ad [illegible]
[illegible] per [illegible] gradum [illegible] in-
[illegible] actio non dependet ad subiectum per [illegible] additum
[illegible] Forte [illegible] gradum non sit in quo
actio dependet ad subiectum sic [illegible] gradum [illegible]
[illegible] non [illegible] non [illegible]
[illegible] eo quod [illegible] sit [illegible] quia est [illegible] actio
dependet, [illegible] est [illegible] quod est [illegible].
[illegible] gradum sit [illegible] actio [illegible]
de se non dependet quia [illegible] gradum [illegible]
[illegible] actio est sola [illegible]
[illegible] quod actio dependet ad subiectum per [illegible] nec
[illegible] sit [illegible] quia [illegible]
[illegible] de se non dependet ad subiectum eo quod [illegible] non depe-
[illegible] ad subiectum per qualitatem sic [illegible] quod actio depe-
[illegible] gradum in modo [illegible] dependet ad
subiectum [illegible] quod [illegible] de di-
[illegible] actionum, dicit quod non posset [illegible]
[illegible] actionum [illegible] subiectum [illegible] diffinitiones
[illegible] diffinitorum, [illegible] actio in dif-
finitione [illegible] subiectum [illegible] dependebit ad subiectum non potest
[illegible]. [illegible] opportet [illegible] actio
sit [illegible] quod dependeat per [illegible]
[illegible] ad subiectum [illegible] quia
[illegible] non [illegible]
[illegible] actio sit ad [illegible] per
non dependebit per [illegible] ad subiectum. [illegible] Impo
[illegible] quod est [illegible] dico quod non est [illegible]
non [illegible] quod [illegible] di-
co quod [illegible] non est [illegible] solum
in comparatione ad [illegible] ut patet ad [illegible]
[illegible] Et [illegible] alia [illegible] et ac-
[illegible] in abstracto imponit eandem rem patitur

a no(n) dicit n(on) solo cu(m) h(oc) q(uo)d ph(ilosoph)o q(ui) i(m)ponit p(ro) neg(ationem)
s(ed) adiectu(m). Q(uo)d q(ui)a i(n) acc(iden)tibus duo i(n)ue(n)it q(uo)d q(ua)n(do) ...
e(st) d(e) ... acc(iden)tia p(ri)m(um) e(st) q(uod) acc(iden)s d(e)p(e)n(d)et ad s(ub)iectu(m) ... 2(m) e(st) q(uod)
e(st) q(uod) d(e)p(e)n(d)et ad s(ub)iectu(m) ... e(st) diu(er)su(m) ab e(ss)e s(ub)iecti ...
... solu(m) p(er) acc(iden)s s(ed) q(uod) (con)side(re)tur acc(iden)s i(n) ...
... ad s(ub)iectu(m) ut sic figura p(ro)p(ter) n(on) ... n(on) ... s(ed)
... q(uod) (con)side(re)t(ur) figura ut e(st) d(iuer)sa ... ab eo. a(b)sq(ue)
acc(iden)s e(st) e(ss)e ... n(on) dico ... sic s(ub)iectu(m) s(ed) q(uod) (con)sid(er)a-
tu(m) q(uod) e(st) e(ss)e ... i(d est) d(iuer)sa ... ab eo ...
... figura q(uod) i(n)telligat(ur) ut e(st) d(iuer)sa ... ab eo ...
sic eade(m) res i(m)portat(ur) p(er) n(on) abstractu(m) ...
sic ... q(uod) ... sit eade(m) res ...
illa ... modos ... figura p(er) n(on) s(ub)iectu(m)
et adiectu(m). De ... i(n) aliq(ui)b(us) n(on) ...

[illegible]

[illegible] De motu [illegible] rubeo colori vel pallido [illegible]

[illegible]

[illegible]

Actio non [illegible]

[illegible]

Iustitia non dicitur.

[illegible]

modo ita quod quantitas illo modo comparabatur ad sensum, et in modo
significaretur non minus nisi gratia, sed quod absolute connotat acci-
dens inherens ut sic possit dici quod sit quantitas
tantum in esse mixta excusatio:—

Recapitulat autem factam in parte ista. Pho ipse

[illegible]

no

no

no

no

no

no

no

tionum. s. calitatis et frigitatis quod non est contra, ad hoc quod aliter
actio et passio, quia similiter in eo quod actio sic et passione
contra passionis quia recipit terminum in motu frigiditatis
s. recipit motum equaliter et similiter in motu terminum. s. motus habet
contrarium passionis quia recipit terminum adequate. Deinde
cum dicit et magis et minus. Inquirit quod aliter actio et passio
suscipiunt magis et minus. Et dicit quod actio et passio suscipi-
unt magis et minus quia calefacere magis et
minus, sic minus igitur magis. magis calefacit quam minus
[illegible]

[illegible]

[illegible]

91

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

phs applicat modos illorum oppositionum ad privationem et habitum dicens
quod privatio et habitus non opponuntur secundum aliquem modum oppositionum, in quo dicit quod
perfectius fuit manifestum in eo quod inducit ...
contraria in mediate ... necesse quod alterum ... in subiecto ...
... alterum ... necesse ... illis ...
... alterum non ... primo ... manifestum.
... Et dicit quod privatio et habitus non ... contraria
... quod privatio et habitus nullo modo opponuntur secundum aliquem modum
oppositionum. Et ... quia non opponuntur ut contraria media quia contraria
in mediate vel talia necesse quod ... alterum ... necesse ... subiecto ...
nate ... non ... talia ... alterum ... in subiecto
... natum habere ...
... nec ... nec ... natus ...

[illegible]

no [illegible] contrarium [illegible] privatione [illegible]

[illegible] mala [illegible] bonum [illegible] privatione [illegible]

[illegible] miraculose fit videns. Deinde cum dicit quoniam non [illegible] sic dicebat philosophus [illegible] opposita [illegible]

[illegible] opposita [illegible] non opponuntur [illegible] habitus [illegible] opposita [illegible] ex hoc patebit quod nullo [illegible] opposita [illegible] non opponuntur [illegible] opposita [illegible] ex necessitate [illegible] in solis [illegible]

Deinde cum dicit in solis [illegible] illa [illegible] opponuntur [illegible] non opponuntur [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

no

[illegible]

no

no

qo

[illegible]

qo

no

qo

qo

[illegible]

sed quod totum motus reddunt, et in natura fieret. Tertio quod augetur. Videtur solo in quo ipso adducit solum ad hoc ... motus ...

... secundum quod alteratio ... motus ...

[illegible]

Est autem motus ...

[illegible]

[illegible]

Habere autem …

[illegible]

Primum oportet constituere quid sit …

Sicut a principio dicebatur …

[illegible]

Deo gratias

Explicit sententia notabilibus questionibus super predicta … collecta sub predicto viro Magistro Petro de Cingulo:

Deo gratias. Amen.

[illegible]

no

no

Nõ suffi

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

no

no

[illegible]

no

no

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

no

no

no

no

[illegible]

no

qo

[illegible]

no

no

no

[illegible]

Verbum

[illegible]

no

[illegible]

qo

qo

no

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

no

[illegible]

ORATIO est vox …

[illegible]

no

90

80

no

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

no

no

no

no

no

no

no

no

no

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

no

[illegible]

no

no

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

no

no

no

no

[illegible]

90

[illegible]

80

[illegible]

Explic[iunt] sent[enti]a p[rimi] libri peryar[menias] ... Am[en]

Expl[iciunt] sent[enti]e sup[er] p[ri]mo lib[r]o peryar[menias]

Quoniam autem est de aliquo etc.

P[ostquam] ph[ilosoph]us i[n] p[re]cedentib[us] de ...

[illegible]

suos modos signi[ficandi] sp[eciales] a q[ui]b[us] p[ro]p[ri]e[t]atos sic n[on] u[er]bu[m] obliq[uu]m

distinguu[n]t[ur] q[uod] sunt rectum p[er] modos speciales a q[ui]b[us] p[ro]p[ri]e[t]atos a p[ar]te

89 in id dico q[uod] ph[ilosoph]us p[re]dicto dicit sol[um] obliq[u]os u[er]bi q[uod] ex

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ho e al' albu dicat q pullano e va h ples. io n h a
ma q dco sic ip n e va h h q dco aio q dco sic ut i
n ho e al' a n ho e alb. sic g p q h i isto ulap bu
no e va q dco h ples. iuhuo at iq pla pta l sipo
n cu exq pt p se ll m u p t ee va q dco jucdu
cat at sic illa h oea. i dicebat i ma q ihuo iq no
e va i togato l ioficio no e va q dco. Big p q q
d p i m togo e p ea ioficio iiio dico l p oio. i. l p us
affic l alcu p to q dco. s. ne i togatoi at h i. i. in
togo q e i isto ulap b n e va i no ac Et no ...
nocat lib' clarou. top. q top di. a d p o g t e q la
tine io e plocu. vn lib top. q. lib locou. h q i top

[illegible]

Dicit quod in proposito ...

[illegible]

sicut q̃ albũ a musicõ mutatur i scꝫ. ꝯ diuisa rõe
q̃ mũs rõe aĩe albũ nõ rõe eoꝫ ĩ õn oꝫ q̃ ip̃a
ĩ se mutaret. Deinde dicit quo eẽ n̄ inpte ista
pho põ aliũ mõ pq̃ ĩpedit exaq̃ p̃tio dicẽ accep
tio põsse ĩfẽri gñũt. Et d̃ q̃ oĩ ã sẽquĩ scꝫ ẽ cath.
scꝫ ẽ hõ g̃ scꝫ ẽ cath hõ. Et cũ istiq̃ ad p̃t ꝯtiate
... ñ vno m̃ q̃ nullõ m̃ ĩ sit aĩ natũ ꝯtiatẽ ĩ ꝯtia
sic ip̃te põe hec q̃ ẽ albũ ñ eẽt ap̃tũ natũ ꝯtiate
ĩ musicũ ñ eẽ q̃ nullõ m̃ potant ... rõeꝫ vnĩ
Alio mõ q̃ vñ p̃sit a ꝯtiare sic v̄g̃ ... na hec
q̃ ẽ hõ bñ p̃t eẽ ꝯtiatõ ... q̃ ẽ cathare ... scꝫ
ẽ hõ ĩ q̃ ẽ cath ... ĩ isto ad h̄ exp̃tio dicẽ accept
nõ lꝫ ĩfẽre gñũ q̃ illa ꝯtiatõ hõ nõ ...
... ñ ꝯ nẽ sũ scꝫ rõe ... q̃ ẽ ca
thare ... p̃t ... ꝯtiare rõe a cũ aliũ ut puta
q̃ ẽ hõ fab ... q̃ tal ꝯtiatõ ñ ꝯtiat. scꝫ. rõe

[illegible]

Dem̃ ĩ ibi.

[illegible]

His vero declaratis p[ro]pt[er] q[ui]d e[st]. Pho...

[illegible]

io sic nec sunt ab illa, mēc hñt ī ipso q̄r.
ē a p̄u sicē ap̄ uaē ill̄ hī ... mē ...
adesse, a s̄ uitus ap̄ ipso a oñgēs sunt ab
hñt mē ī ī ipso ī aa ... a p̄ q̄uis q̄ oñgens
sint ī oīe ad ma, nec ... ī ipso sunt ar ... il
la mē ... ē ī ... acc ... sunt ab ī
... sui hñt ... mē ab ille ē accept ... mo sig
... p̄ ī hñt ... io q̄ ē mē ī ... s. ...
... il ale. ... ī ... nouā
... ab ill ... ī ... ē q̄ ... hñt
... sic h̄ ... nouā ... q̄ ... al ...
... ī ... Volunt ē ... q̄ oñgēs
accipi ī ill ... ab ... ī ... oñgēs
[illegible]

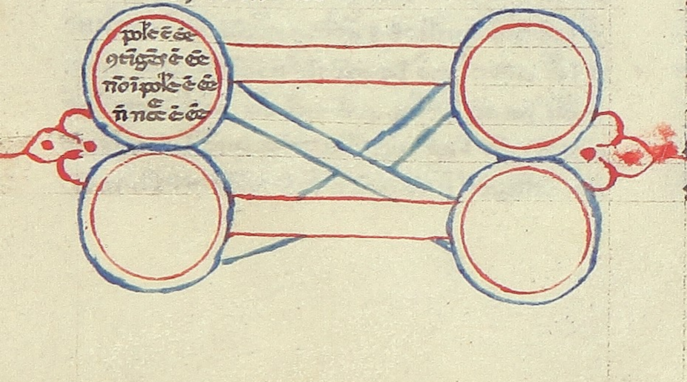
[illegible]

CONTINUE ... at vniuersaliter ... Ph[ilosoph]o ...

[illegible]

ad videndum oppositionem ut dicitur, et propter hoc quod dicitur [illegible]
modo in sol(um) haec quaedam nomina latina quae sunt ad inveniendum ad
signandum [illegible] possibilis [illegible] modo adverbium faciat [illegible]
modo. Et ideo non [illegible] philosophus vocavit ipsos modos sic [illegible] in
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] differunt specie.

De oppositione [illegible]
[illegible]
[illegible]

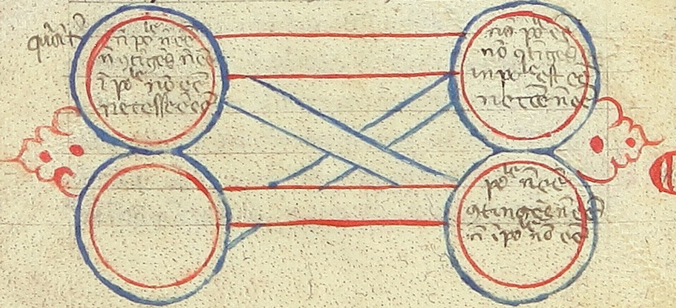
[illegible]

[illegible]

[illegible]

AT VERO non ...

... hic figura.

90

80

no

et moles.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

prima ratio quia primo scilicet quod medium est in oppositis non suscipit nisi
secundo scilicet in illis [illegible]
prima ratio quia primo Philosophus probat quod oppositorum affirmatio negatio non
sit contraria opposito quae est [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
sunt contrariorum privatorum et habituum similiter possunt stare in eodem contraria
forte alia quia ipse non dicit contrarie. Manifestum tamen apparet quod eadem est
contraria oppositio in eodem quia in natura similiter stare non
possunt nisi [illegible] illa autem quae similiter stabunt
in eodem non est contraria. Manifestum apparet quia duae oppositiones
quae sunt privatorum et contrariorum similiter possunt stare in natura scilicet in
bonum et bonum, et malum et malum, in eo sunt simul [illegible]
includi quia ipse non dicit contrarie. Constituat sic littera nam [illegible]
secundum ab initio contrarias oppositiones distinxit id est declaravit in eodem quod
contrariorum est id est in eodem quod sit de contrariis privatis [illegible]
per hoc quia forte aliquis dicat eadem oppositio cuiusdam boni quoniam bonum
est id est quod bonum est bonum et quod malum est malum [illegible]
sit una oppositio vel illa sit plures in numero oportet tales
contrariorum privatorum et habituum potuit similiter esse in eodem sicut contraria
id est scilicet quae sunt de contrario modo oppositi [illegible]
eo quod contrariorum sunt de habitu vel privatorum, sed magis sunt sicut op
positiones contrariae in eodem quod de contrario id est in eodem quod est de contrario modo
oppositi. Et notandum quod fundamentum istius rationis est quia nota
satis ex dictis habetur quod in contrariis et in eodem non in oppositis
est contraria oppositio quia est quaedam oppositio [illegible] quae habet in se ex
natura quod est finita ab utroque in propositione affirmativa negativa hoc quia
dicitur oppositorum talium [illegible] ex natura et talis oppositio dicitur
esse contraria solummodo in propositionibus quae contrariae dicuntur esse in natura in
illis quae ergo similiter eadem contraria consequuntur in tali natura
numquam poterunt illa esse contraria et ad unum quod est contrariorum
privatorum et habituum similiter consequuntur illa contraria quae in tali
natura et oppositio ipsorum adinvicem [illegible]
natura propter quod ipse non dicit contrarie in intelligentias quae contrariae
natura sunt contraria numquam consequuntur sed solum dicuntur in ea
de specie. Sed forte videretur quod hoc est album et hoc non nota
est album quando sunt contrariorum privatorum et habituum ergo dicitur de contrario modo
oppositi non sic dicit cum possunt esse simul vera nam nos
satis quod ipse largo modo hic accipit contraria sed propter quod
tendunt ad contraria [illegible] Item modo no
dico quod in sunt contraria: hoc est album et hoc est nigrum quia nos
satis quod [illegible] in propositione ad contrarias quas [illegible]

ipsis ponitur non oppositio autem ergo esse in ipsis quod sunt in
contrarius est. Inquit autem ille dicitur contrarie quod de contrario
modo oppositi scilicet omnis homo est albus et omnis homo non est albus et omne bonum
est bonum et nullum bonum est bonum et non ille qui de contrariorum privatorum vel privatorum
sicut de ratione bonum est bonum et omne bonum est malum et oppositio talium
nos oportet accipere in sermone scilicet quod ille dicitur oppositus sermone contrario
quare una est affirmativa et alia negativa de contrario modo oppositi sicut hoc est
album et hoc non est album non est in natura verum sicut sunt simul verae vel falsae.
Volumus et scilicet quaestionem Philosophus manifestam sumit quod in istis tamen nota
habitus contrarius quod non potuisset hoc manifestare in aliis tamen quod non
haberet contrarium. De mendacio dicit sed bonum. Inquit propter
probat unam partem rationis hoc est quod oppositio negativae affirmativae
dicitur contraria illa oppositio quae est de contrario modo oppositi et non dicitur contraria
illa quae est contrariorum privatorum vel sibi, cum istam probat quia si oppositioni
negativae contrariae illa quae est contrariorum privatorum vel sibi [illegible]
contrariae [illegible] falsitas contrariae
apparet ex propositionibus quod declaratur quia isti oppositioni quae est bonum
est bonum [illegible]
quod oppositam esse quod non est et non esse quod est sicut sic in bonum
est istud bonum est honestum bonum est utile et sic de consimilibus
dico autem esse de contrario bonum non est istud bonum non est honestum
bonum non est suave et sic de consimilibus propter quod nos opposita
non non esse quod est. Cum ratio est quia ex quo isti negativae affirmativae
dicuntur contrariae illa quae est contrariorum privatorum vel sibi eadem ratione qua
una contrarietatum eadem ratione et alia propter quod ille quod de contrariorum
privatorum propter quod nos oppositam non esse quod est et propter quod oppositam
esse quod est non esset contraria sibi contrarie. Constituat sic littera dicit
ergo est oppositio sua quaedam boni quoniam bonum est scilicet quod bonum est bonum
et quaedam est alia oppositio boni quoniam non est bonum non propter se sed sua quae
dicitur est alia oppositio boni quoniam bonum sunt est aliud quod non est scilicet quod
bonum est istud vel quod bonum est honestum et de consimilibus non propter se
istarum quae est scilicet ab illa bonum non est bonum nulla ponenda est contraria
sed hinc bonum est bonum non aliqua propter aliquam oppositionem non esse quod est nec
aliquam propter quam oppositionem esse quod non est ut dictum est exemplum et propter
quia neutram quae opponitur esse quod non est vel non esse quod est de ista
id est in littera quare una contrariabitur hinc bonum est bonum ea
de ratione alia vel sequeretur quod plura essent contraria unum quod est
falsum ergo illa affirmativa quae est bonum est bonum non est contraria oppositio
quae est bonum est malum ad ut dictum aliud quod sunt de contrario privato. nota
Sed sane dubitatio in littera in ista quia non quae simul ille
quae est de contrario privato contrariatur vel quod propter hoc in ista modo contraria
vera sunt sed accipitur in ista id est in littera sicut est exemplum.
Et notandum quod satis apparet in huius quod est contrariorum privatorum nota
in ordinatur esse ad quod non est ut bonum est istud et sic de aliis

quod ipse non est de hac affirmativa negativa ut bonum est bonum ergo de aliis quae
ordinatur non esse ad quod est sed bonum non est honestum de ceteris sub
respectu bonum contrariae dicit illi negativa bonum est bonum sicut istis nullo modo est quod
est contraria propter in omnis homo est albus cum tamen esse aliquid est album ergo modo sed
quia ipse hic loquitur de contrarie manifesta contraria quia propter hoc in bonum non
est bonum est contraria ista bonum est bonum et tamen manifeste ista autem bonum non
est bonum honestum est contraria solum [illegible] et non dicit manifeste
modo dicitur propter quod ille quod sunt contrariorum privatorum sunt ordinatur non
esse ad quod est vel esse ad quod non est sed dicebat contrarie contraria
oppositioni negativae affirmativae. Dimittimus sed haec est prima
Inquit propter in Philosophus probat quod oppositioni negativae affirmativae sit contraria oppositio
quae est de contrario modo oppositi et non alia quae oppositi. Dicit autem postquam
.6. hic probat .6. rationibus quarum prima sic quod bonum autem non est contraria
quarum illa non quae est quoniam malum quarum sicut autem aliud secunda ibi Oscitans
Inquit propter intendit talem rationem oppositioni negativae dicitur contraria illa oppositio
falsa in qua est propria falsitas dummodo conscendat sed est illa de contrario modo
oppositi ergo opposita de contrario modo oppositi dicitur contraria negativa. Manifestum apparet
[illegible]
[illegible]

[illegible]

Sed hoc quod bonum est [illegible]
[illegible]
affirmativae dicitur contraria oppositio quae est de contrario modo oppositi [illegible]

[illegible]

de predicato: ideo ipsa sic est naturaliter. Si autem bonum non est malum est
magis naturalis secundum actionem quia sic proprie accidit. Unde ergo opinio sic
est per primum intellectum non autem ab aliquo est secundum [illegible] in quo igne
nec [illegible] tertius est semper propria bonum non est bonum et sic est naturalis illa
autem bonum non est malum est naturalis solum secundum quod per suppositionem verum est.
bonum non est bonum naturalis autem bonum non est malum est naturalis solum quia malum
includit in se contrarium boni, scilicet non bonum. Ideo dicitur naturalis solum secundum accidens.
[illegible] in quantum nos accidit quod contrarium boni bonum dicitur falsa proprie et sic
sic bonum est non bonum vel non est bonum. Illa autem bonum est malum est falsa
solum secundum accidens et ratio quia per suppositionem verum est falsa bonum non est bonum
naturalis quia contrarium boni scilicet non bonum includitur in malo. Ideo dicitur esse
falsa bonum est malum et hoc est secundum accidens. Et intelligendum
intelligatis quod bonum accidat in quo positum est [illegible] et habere
ex [illegible] quod bonum possit dici non malum quia hoc est falsum
secundum [illegible] dixit quod bonum accidit non esse malum quia bonum non est
malum non est per naturalem et sic se non inest secundum solum secundum rationem et
ex [illegible] et ideo dixit quod bonum accidit non esse malum quia dicitur
quia est per accidens et ratio naturalis bonum non est malum. Quod
fore videtur [illegible] quod quia illa bonum est bonum est magis
naturalis quam bonum non est malum. Dicit nos in ille philosophus probans
[illegible] suscipiat magis et minus. Hec autem est falsa
quia [illegible] est adequatio rei ad intellectum [illegible] est
et non intellectus esse adequatum rei. Sed autem adequato sic [illegible]
sibi non suscipit magis et minus. Ad quod dicendum quod aliqua
opiniones suscipiunt magis et minus potest dici intellectus [illegible]
quod suscipiat magis et minus secundum quod nos dicimus quod unum
est magis album quam aliud et isto modo una opinio non est magis
naturalis quam alia sed quod procedebat probatio. Et intelligatis quod dicitur
opinionis dicitur quod non [illegible] Alio modo potest intelligi
aliquam opinionem esse magis naturalem quam aliam quia ipsa sic per naturam
aliquam autem ratio sit naturalis in modo quo opinio potest dici magis
naturalis quam [illegible] et modo loquitur philosophus quia dicit quod est magis naturalis
bonum est bonum [illegible] per naturam et sic [illegible] est magis naturalis quam ista
bonum non est malum quia est ratio naturalis et ideo dicitur esse minus naturalis.
[illegible] illa non [illegible] philosophus probat per rationem
[illegible] et non suppositum in secundo scilicet quia illa dicitur esse contraria quam
sunt [illegible] maxime a se distant. Et agitur illa op
pinio que repugnant ad se invicem et maxime a se distant
dicuntur esse contrarie sed opinio naturalis sic bonum est bonum et op
pinio que est de contradictione opposita sic bonum non est bonum magis di
stat quam distet illa de contrario predicato ab illa affirmativa naturalis ergo
illa opinio sic affirmativa dicitur contraria illa que est de contradictione in op
pinando. Legatur sic littera propria predicationis sed probatur de quod
suppositum. Et legatur sic secundo predicationis quia per [illegible] alia

hec scilicet illa que est de contradictione opposita alia que est de contrario predicato
est contraria sicut opinio naturalis affirmativa magis ideo est contraria scilicet secunda
plus distat ab illa opinione affirmativa, illa opinio que
est contraria scilicet que est de contradictione opposita quam illa sit que est
de contrario predicato. Maior est autem [illegible] scilicet que est de contradictione opposita
est contraria sicut opinioni naturali affirmative quam illa que est de contrario
predicato. Sed satis est planum quia in hoc concludit secundam rationem
minor illius rationis scilicet quod ista bonum non est bonum sic magis distat
ab ista bonum est bonum quam ista que est de contrario predicato scilicet bonum est malum quia
magis ratio sic probatur et ex subiecto illa ratio sic declaratur
illa minor scilicet quia ista bonum non est bonum plus distat ab hac
bonum est bonum quam ista bonum est malum. Et declaratur omnia
predicta sic: contradictio opposita in contrariis et simul in oppositio
nibus accipitur in comparatione ad adsimilitudines rerum in rebus
modo in rebus sic est quod ipsa per consequentiam [illegible] sic, ante quam
contrarium ipsa. Illa autem quia per repugnantiam est etiam etiam [illegible]
ipsa. Sic est etiam in opinionibus.

cc. I, 95 anticamente
numerate - bianche le cc.
94 e 95. 2 cc. di guardia
in princ. e 2 in fine.

11. XI. 1971
MP

56